

การส่งเสริมการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนในอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี

นางสาวจรรุพร เจริญแสงชัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอก

ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร

สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พ.ศ. 2566

An Extension of Community Enterprises Operations in
Sam Khok District, Pathum Thani Province

Miss. JARUPORN CHAROENSANGCHAI

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master Agriculture in Agricultural Extension and Development

School of Agriculture and Cooperatives

Sukhothai Thammathirat Open University

2023

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การส่งเสริมการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนในอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี
ชื่อและนามสกุล	นางสาวจรรุพร เจริญแสงชัย
แขนงวิชา / วิชาเอก	ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร
สาขาวิชา	เกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา	1. รองศาสตราจารย์ ดร.สินีนุช ครุฑเมือง แสนเสริม
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	2. รองศาสตราจารย์ ดร.เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ

วิทยานิพนธ์นี้ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 28 ตุลาคม พ.ศ. 2567

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....	ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. รุจ ศิริสัญลักษณ์)	
.....	กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สินีนุช ครุฑเมือง แสนเสริม)	
.....	กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ)	

..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.นราธิป ศรีราม)

ชื่อวิทยานิพนธ์ การส่งเสริมการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนในอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี

ผู้วิจัย นางสาวจรรพพร เจริญแสงชัย รหัสนักศึกษา 2659000240

ปริญญา: เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ ดร.สินีนาฏ ครุฑเมือง แสนเสริม (2) รองศาสตราจารย์ ดร.

เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ ปีการศึกษา 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพสังคมและเศรษฐกิจของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน 2) การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน 3) ความต้องการการส่งเสริมการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน 4) ปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยสำรวจ ประชากรที่ศึกษา คือ สมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี ที่ได้รับการอนุมัติการจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2548 จนถึงปีพ.ศ. 2567 และยังคงดำเนินกิจกรรมภายในวิสาหกิจชุมชน จำนวนทั้งสิ้น 29 วิสาหกิจชุมชน มีสมาชิก 303 ราย กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน ที่ค่าความคลาดเคลื่อน 0.07 ได้จำนวน 122 ราย สุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างง่ายโดยการจับสลาก รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติ คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดอันดับ

ผลการวิจัยพบว่า 1) สมาชิกวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 75.4 เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 54.01 ปี ร้อยละ 31.1 จบมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. มีระยะเวลาการเป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชน เฉลี่ย 4.57 ปี มีรายได้ครัวเรือนภาคการเกษตรเฉลี่ย 184,963.64 บาท/ปี มีรายได้ครัวเรือนนอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 112,722.33 บาท/ปี มีรายได้จากวิสาหกิจชุมชนเฉลี่ย 31,458.49 บาท/ปี ภาวะหนี้สินของครัวเรือนเฉลี่ย 104,862.06 บาท 2) การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนในระดับมาก คือ ด้านการผลิตและการจัดการผลผลิต 3) ความต้องการการส่งเสริมการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีความต้องการวิธีการส่งเสริมแบบรายกลุ่มในการฝึกอบรมและสาธิต และมีความต้องการองค์ความรู้ในด้านการตลาดเป็นแนวทางการเพิ่มมูลค่าสินค้า 4) ปัญหาในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีปัญหาด้านการผลิตและการจัดการผลผลิตเป็นปัญหาในการดำเนินงานสูงสุด คือการรับรองมาตรฐานสินค้าหรือบริการ สมาชิกวิสาหกิจชุมชนเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ด้านการบริหารจัดการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเห็นด้วยสูงสุดในประเด็นมีการศึกษาดูงานวิสาหกิจชุมชนที่ประสบความสำเร็จ

คำสำคัญ แนวทางการส่งเสริม การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน วิสาหกิจชุมชน

Thesis title: An Extension of Community Enterprises Operations in Sam Khok District,
Pathum Thani Province

Researcher: Miss. JARUPORN CHAROENSANGCHAI; ID: 2659000240;

Degree: Master of Agriculture (Agricultural and Development);

Thesis advisors: (1) Associate Professor Dr. Sineenuch Khrutmuang Sanserm;(2)

Associate Professor Dr. Benchamas Yooprasert ; Academic year: 2023

Abstract

The objectives of this research were to study 1) social and economic conditions of community enterprise members 2) the operations of community enterprises 3) needs for the extension of the operations of community enterprises 4) problems and suggestions regarding the community enterprise operations.

This research was survey research. The population of this study was 303 members from 29 community enterprises in Sam Khok district, Pathum Thani province that got approved to be registered as community enterprises according to Community Enterprise Promotion Act, B.E. 2548 (2005) from 2005 until 2024 and still operated. The sample size of 122 people was determined by using Taro Yamane formula with the error value of 0.07 through simple random sampling method by lotto picking. Data were collected by using structured interview form. Data were then analyzed by using statistics such as frequency, percentage, minimum value, maximum value, mean, standard deviation, and ranking.

The results of the research found that 1) 75.4% of community enterprise members were female with the average age of 54.01 years old, 31.1% completed upper secondary school education/vocational certificate, had the average community enterprise membership time of 4.57 years. They earned the average household income from the agricultural sector of 184,963.64 Baht/year, earned the average household income outside of the agricultural sector of 112,722.33 Baht/year, had the average income from community enterprise of 31,458.49 Baht/year, and had the debt condition of the household of 104,862.06 Baht. 2) The operations of community enterprises, overall, were at the moderate level with the operations of community enterprise at the high level on production and production management. 3) The needs for the extension of the operations of community enterprise members, overall, were at the high level. They needed the extension method must be the group extension in the form of training and demonstration and needed the knowledge regarding marketing as the guideline for product value adding. 4) Problems regarding the operations of community enterprises, overall, were at the moderate level. The most problematic issues for the operations were on production and production management regarding goods or service standard certification. Community enterprise members agreed with the suggestions in the operations of community enterprises regarding management, overall, at the high level. They agreed at the highest level on the field trip to successful community enterprises.

Keywords : Extension guideline, Community enterprise operation, Community enterprise

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สินินุช ครุฑเมือง แสนเสริม อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และ รองศาสตราจารย์ ดร.เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม รองศาสตราจารย์ ดร.รุจ ศิริสัตย์ลักษณ์ ประธานคณะกรรมการสอบปกป้องวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ชี้แนวทางที่เป็นประโยชน์ และให้การสนับสนุนการดำเนินการจัดทำวิทยานิพนธ์จนเสร็จสมบูรณ์ และขอบขอบพระคุณคณาจารย์แขนงวิชา ส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่ได้ให้ความรู้ประสบการณ์ ผู้วิจัยซาบซึ้งในความกรุณาทุกท่านอย่างยิ่ง

ขอขอบคุณผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงานทุกท่าน และผู้ร่วมเรียนปริญญาโททุกท่านที่คอยสนับสนุน ช่วยเหลือและเป็นกำลังใจตลอดมา และขอขอบคุณสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี ทุกท่านที่เสียสละเวลาในการให้สัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลในการทำวิจัยครั้งนี้

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้รับการช่วยเหลือเหลือจากครอบครัว และการสนับสนุนจากทุกคนในครอบครัวที่คอยเป็นกำลังใจ จนทำให้การวิจัยครั้งนี้สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้

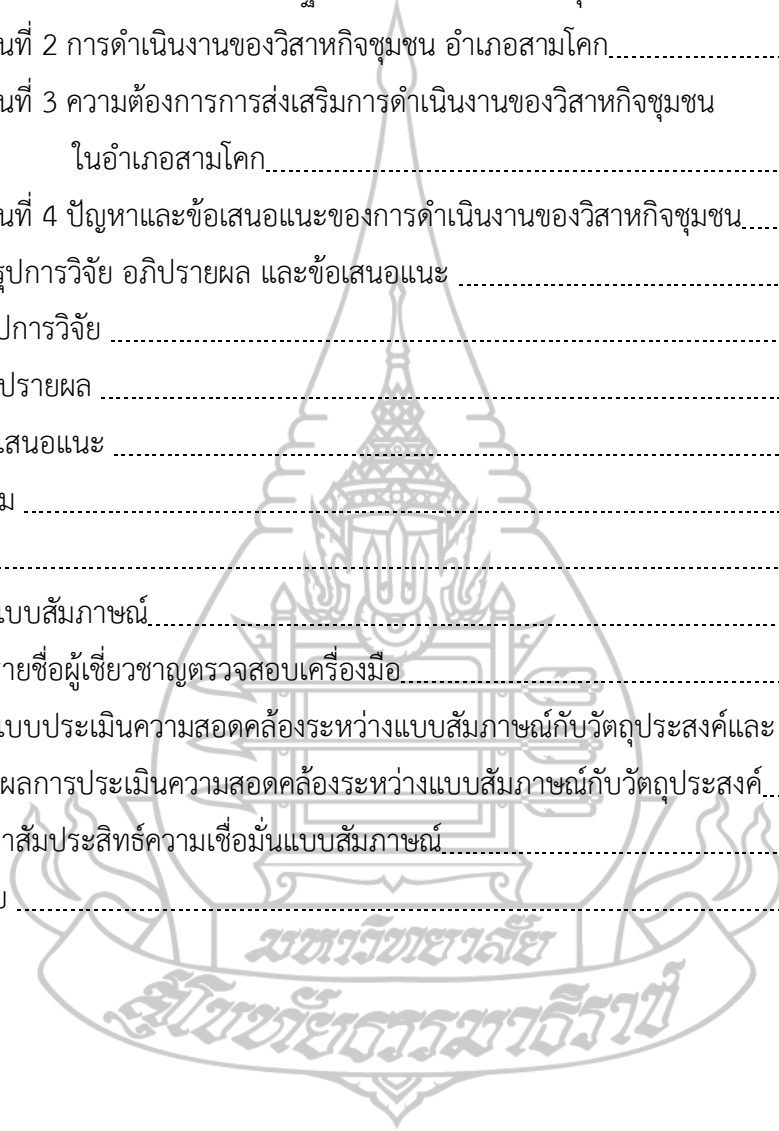
ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์และแนวทางให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาและปรับปรุงการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

นางสาวจรรุพร เจริญแสงชัย

สารบัญ

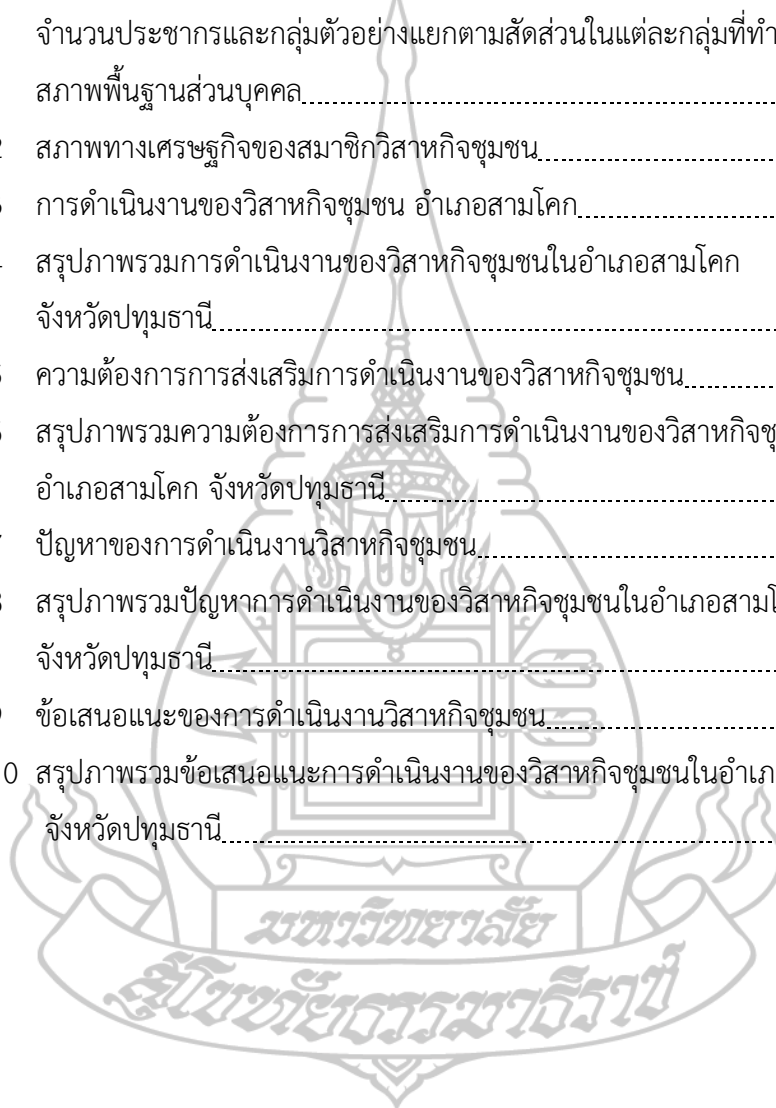
	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญรูป	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การศึกษา	2
กรอบแนวคิดการศึกษา	2
ขอบเขตของการศึกษา	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	7
แนวคิดเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน	7
การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน	11
แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร	17
แนวทางการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน	20
ข้อมูลบริบทชุมชนอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี	22
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ	24
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	27
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	32
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	32
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	35
การเก็บรวบรวมข้อมูล	39
การวิเคราะห์ข้อมูล	40

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	42
ตอนที่ 1 สภาพสังคมและเศรษฐกิจของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน อำเภอสามโคก.....	42
ตอนที่ 2 การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน อำเภอสามโคก.....	48
ตอนที่ 3 ความต้องการการส่งเสริมการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ในอำเภอสามโคก.....	53
ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะของการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน.....	59
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	70
สรุปการวิจัย	70
อภิปรายผล	79
ข้อเสนอแนะ	83
บรรณานุกรม	85
ภาคผนวก	90
ก แบบสัมภาษณ์.....	91
ข รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ.....	102
ค แบบประเมินความสอดคล้องระหว่างแบบสัมภาษณ์กับวัตถุประสงค์และ ผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างแบบสัมภาษณ์กับวัตถุประสงค์.....	104
ง ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นแบบสัมภาษณ์.....	116
ประวัติผู้วิจัย	124

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 แสดงรายงานจำนวนวิสาหกิจชุมชนในอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี.....	23
ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างแยกตามสัดส่วนในแต่ละกลุ่มที่ทำการศึกษา....	33
ตารางที่ 4.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล.....	43
ตารางที่ 4.2 สภาพทางเศรษฐกิจของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน.....	45
ตารางที่ 4.3 การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน อำเภอสามโคก.....	48
ตารางที่ 4.4 สรุปภาพรวมการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี.....	53
ตารางที่ 4.5 ความต้องการการส่งเสริมการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน.....	54
ตารางที่ 4.6 สรุปภาพรวมความต้องการการส่งเสริมการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี.....	59
ตารางที่ 4.7 ปัญหาของการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน.....	60
ตารางที่ 4.8 สรุปภาพรวมปัญหาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี.....	65
ตารางที่ 4.9 ข้อเสนอแนะของการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน.....	66
ตารางที่ 4.10 สรุปภาพรวมข้อเสนอแนะการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี.....	69

สารบัญรูปภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1	กรอบแนวคิดการวิจัย..... 3
ภาพที่ 5.1	แผนภาพแสดงความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน การส่งเสริมการดำเนินงาน ปัญหาและข้อเสนอแนะของวิสาหกิจชุมชน..... 77
ภาพที่ 5.2	แผนภาพแสดงการส่งเสริมการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนในอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี..... 78

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ.2566 - 2570) ได้มีทิศทางกลยุทธ์ในการพัฒนาการสร้างเสริมความเข้มแข็งเศรษฐกิจฐานราก ได้แก่ กลยุทธ์การสร้างเสริมความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจชุมชน กลยุทธ์ส่งเสริมการจัดการกลไกตลาดของท้องถิ่น (สำนักคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565, น. 93) โดย “เศรษฐกิจฐานราก” คือ ระบบเศรษฐกิจของชุมชนท้องถิ่น ที่สามารถพึ่งพาตนเองภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันภายในชุมชน เป็นระบบเศรษฐกิจที่ส่งผลและสร้างความสัมพันธ์ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม ระหว่างคนในชุมชนจนทำให้เกิดการร่วมมือพัฒนาด้านต่างๆ ในพื้นที่ ทั้งสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม อย่างเข้มแข็งและยั่งยืน (สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, 2566)

ซึ่งชุมชนมีการรวมกลุ่มในการประกอบกิจการในระดับชุมชนที่ได้รับรองตามกฎหมาย ชุมชนต้องจดทะเบียนในรูปแบบวิสาหกิจชุมชนที่อยู่ภายใต้ “พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548” โดยเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ ต้องการให้ชุมชนพึ่งพาตนเองได้ เนื่องจากเศรษฐกิจชุมชนเป็นพื้นฐานของการพัฒนาเศรษฐกิจแบบพอเพียง จึงสมควรต้องส่งเสริมความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การพัฒนาความสามารถในการจัดการ การสร้างรายได้ และการพัฒนารูปแบบของวิสาหกิจชุมชน ตลอดจนพัฒนาวิสาหกิจชุมชนไปสู่การเป็นผู้ประกอบกิจการขนาดย่อย ขนาดกลางต่อไป (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2562, น.1)

ในปี 2567 สำนักงานเกษตรอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี มีวิสาหกิจชุมชนขอยกเลิกและถูกถอดถอนการจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนทั้งหมด 4 กลุ่ม เนื่องจากวิสาหกิจชุมชนขาดการดำเนินกิจกรรมกลุ่ม ขาดเงินทุน จำหน่ายสินค้าได้ไม่มาก ไม่มีตลาดรองรับ ขาดการใช้เทคโนโลยี สมาชิกเป็นผู้สูงอายุ เป็นต้น การยกเลิกวิสาหกิจชุมชนทำให้มีการเปลี่ยนแปลงภายในชุมชน ไม่ว่าจะเป็นเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม เมื่อไม่มีรายได้เข้ามาในครัวเรือนส่งผลให้ชุมชนไม่เข้มแข็ง แรงงานมีการย้ายถิ่น ภูมิปัญญาสูญหาย จะเห็นได้ว่าการดำเนินงานของวิสาหกิจไม่ประสบความสำเร็จและเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่

จากความเป็นมาข้างต้น ในการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนมีความสำคัญต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน เนื่องจากงานส่งเสริมของนักส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนเป็นหัวใจหลักที่ช่วยให้วิสาหกิจชุมชนเติบโตและพัฒนาอย่างมั่นคงในระยะยาว ซึ่งจะมีการส่งเสริมในหลายๆ ด้าน ได้แก่ เป็นผู้ประสานให้กับวิสาหกิจชุมชน ในเรื่องความรู้และทักษะที่กลุ่มจะต้องการพัฒนากับหน่วยงานต่างๆ การสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งทรัพยากร การส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ ส่งเสริมการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ตลอดจนมีวางแผนและติดตามผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในแต่ละปี

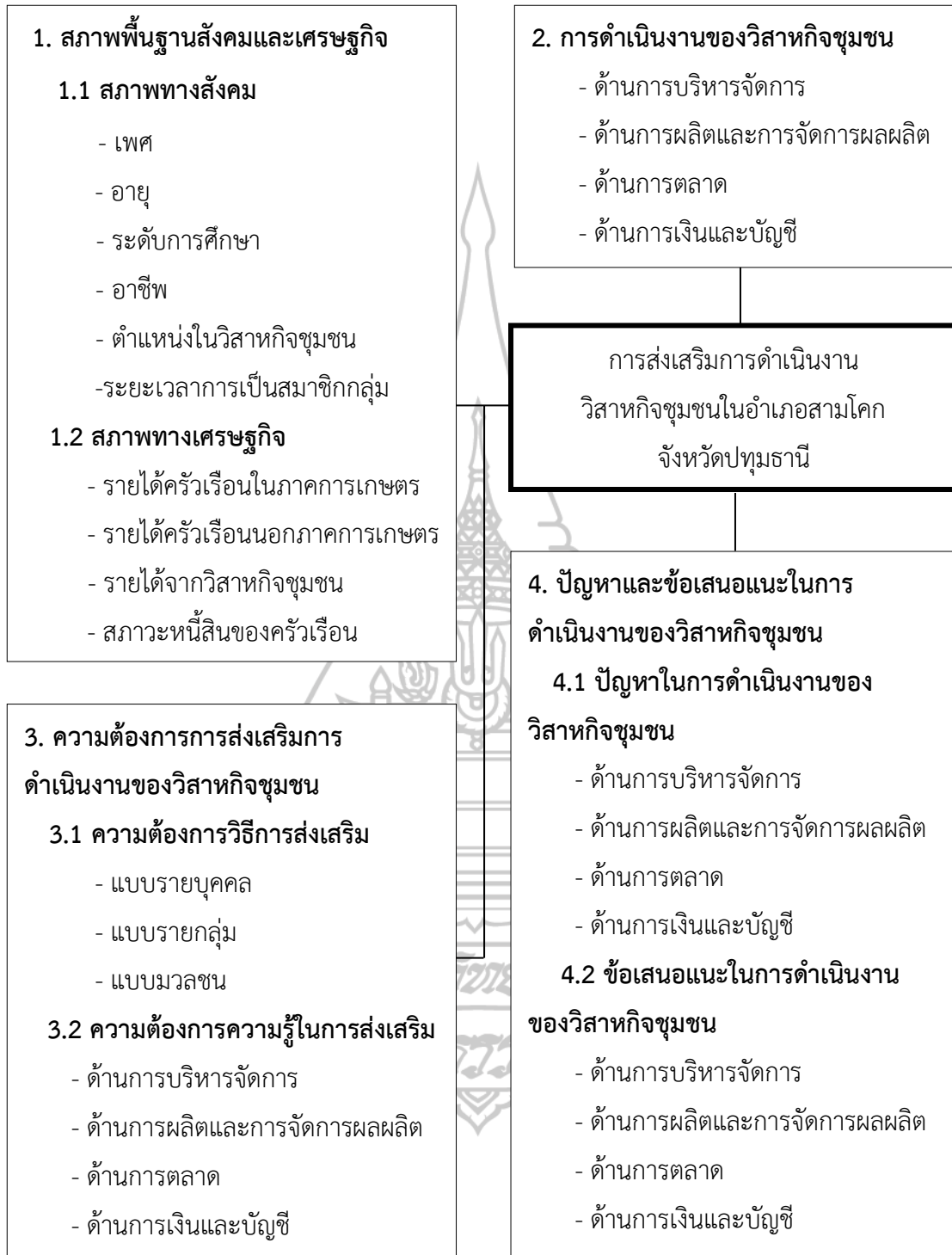
ดังนั้นผู้วิจัยจึงจะศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการส่งเสริมการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนในอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี โดยศึกษาวิสาหกิจชุมชนที่มีการต่อทะเบียนวิสาหกิจชุมชนและยังมีการดำเนินกิจกรรมในปัจจุบัน 29 กลุ่ม ว่าวิสาหกิจชุมชนมีความต้องการให้ส่งเสริมการดำเนินงานของกลุ่มในด้านใด เพื่อทราบสภาพการดำเนินงาน ความต้องการ ปัญหาและข้อเสนอแนะของวิสาหกิจชุมชน จะได้นำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน รวมทั้งใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนและกำหนดแนวทางการส่งเสริมพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้ดีขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่ชุมชนเข้มแข็งและยั่งยืนต่อไป

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อศึกษาสภาพสังคมและเศรษฐกิจของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอสามโคก
- 2.2 เพื่อศึกษาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอสามโคก
- 2.3 เพื่อศึกษาความต้องการส่งเสริมการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนในอำเภอสามโคก
- 2.4 เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอสามโคก

3. กรอบการวิจัย

การศึกษาเรื่อง การส่งเสริมการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิดและผลงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำมากำหนดประเด็นในการศึกษาวิจัยดังนี้

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. ขอบเขตการศึกษา

ในการศึกษาการส่งเสริมการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี ได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

4.1 ขอบเขตพื้นที่ การศึกษาครั้งนี้ ศึกษาเฉพาะวิสาหกิจชุมชนในอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี ที่ได้อนุมัติจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 ที่ขึ้นทะเบียนวิสาหกิจชุมชนกับกรมส่งเสริมการเกษตร ปี 2567 และยังคงดำเนินกิจกรรมภายในวิสาหกิจชุมชน

4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา การศึกษาในครั้งนี้มุ่งเน้นในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในประเด็น ด้านการบริหารจัดการ ด้านการผลิตและจัดการผลผลิต ด้านการตลาด และด้านการเงิน และบัญชี เพื่อเป็นแนวทางการส่งเสริมการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี

4.3 ขอบเขตเชิงเวลา การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดระยะเวลาการวิจัยครอบคลุมระยะเวลาเตรียมการวิจัย ระยะดำเนินการวิจัย และระยะสรุปและรายงานผลการวิจัย ตั้งแต่เดือน ตุลาคม 2566 ถึง ตุลาคม 2567 ระยะเวลา 12 เดือน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่าง เดือน กันยายน 2567 - ตุลาคม 2567 เป็นระยะเวลา 1 เดือน

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 วิสาหกิจชุมชน หมายถึง วิสาหกิจชุมชนในอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี ที่ได้รับการอนุมัติการจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ.2548 ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2548 จนถึงปีพ.ศ. 2567

5.2 สมาชิกวิสาหกิจชุมชน หมายถึง บุคคลที่เป็นสมาชิกในวิสาหกิจชุมชนที่ดำเนินกิจกรรมภายในกลุ่มและมีการจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนสำนักงานเกษตรอำเภอสามโคก ประกอบด้วย ประธาน คณะกรรมการและสมาชิก

5.3 การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่วิสาหกิจชุมชนดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของกลุ่ม โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้านได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการผลิตและการจัดการผลผลิต ด้านการตลาด และด้านการเงินและบัญชี

5.4 ความต้องการการส่งเสริมการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน หมายถึง ความต้องการของวิสาหกิจชุมชนที่จะได้รับการสนับสนุนในด้านต่างๆ เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการทำงาน และเพิ่มโอกาสในการเติบโต โดยการส่งเสริมการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน จะแบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่ ความต้องการวิธีการส่งเสริม และความต้องการความรู้ในการส่งเสริม

5.5 ความต้องการวิธีการส่งเสริม หมายถึง กระบวนการของการนำความรู้ที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมไปถ่ายทอดให้แก่วิสาหกิจชุมชน โดยมีวิธีการส่งเสริมจะใช้วิสาหกิจชุมชนเป็นเกณฑ์ในการให้ความรู้แบ่งเป็น 3 วิธี ได้แก่ วิธีการส่งเสริมแบบรายบุคคล วิธีการส่งเสริมแบบรายกลุ่ม และวิธีการส่งเสริมแบบมวลชน

5.6 ความต้องการความรู้ในการส่งเสริม หมายถึง หมายถึงวิสาหกิจชุมชนต้องการความรู้ในการส่งเสริมการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการผลิตและจัดการผลผลิต ด้านการตลาด และด้านการเงินและบัญชี

5.7 การบริหารจัดการ หมายถึง การดำเนินงานบริหารจัดการภายในของวิสาหกิจชุมชน ตั้งแต่การบริหารงานของผู้นำ การวางแผนการดำเนินงาน การจัดการความรู้และข้อมูล และการบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

5.8 การผลิตและการจัดการผลผลิต หมายถึง การดำเนินการผลิตและการจัดการผลผลิตของวิสาหกิจชุมชน ตั้งแต่กระบวนการผลิต การควบคุมคุณภาพการผลิต จนถึงขั้นตอนการบรรจุภัณฑ์

5.9 การตลาด หมายถึง การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนเกี่ยวกับด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านราคา และด้านการส่งเสริมการตลาด

5.10 การเงินและบัญชี หมายถึง การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนเกี่ยวกับการเงินและบัญชี ตั้งแต่การจัดทำบัญชี การหาแหล่งเงินทุน การจัดสรรรายได้แก่สมาชิก

5.11 ปัญหาในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน หมายถึง สิ่งที่สมาชิกวิสาหกิจชุมชนคิดว่าเป็นประเด็นปัญหาในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการผลิตและจัดการผลผลิต ด้านการตลาด และด้านการเงินและบัญชี

5.12 ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน หมายถึง ความคิดเห็นของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในการแนะนำข้อเสนอแนะการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการผลิตและจัดการผลผลิต ด้านการตลาด และด้านการเงินและบัญชี

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 วิสาหกิจชุมชน สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ทำให้กลุ่มสามารถพึ่งตนเองได้และเกิดความยั่งยืน

6.2 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร สามารถนำความต้องการและปัญหาของวิสาหกิจชุมชนไปใช้ในการจัดทำแผนในการส่งเสริมการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่

6.3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการกำหนดกลยุทธ์ นโยบายในการส่งเสริมและพัฒนาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในระดับอำเภอ

6.4 หน่วยงานภาครัฐ สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการสนับสนุน สร้างความร่วมมือที่เข้มแข็งระหว่างหน่วยงานรัฐและวิสาหกิจชุมชนในอำเภอสามโคก ทำให้เกิดการพัฒนาและแก้ไขปัญหาของวิสาหกิจชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การส่งเสริมการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนในอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าทบทวรรณกรรมและผลงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมีประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน
2. การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน
3. แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร
4. แนวทางการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน
5. ข้อมูลบริบทชุมชนอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี
6. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ
7. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน

แนวคิดเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน ประกอบด้วย ความหมายของวิสาหกิจชุมชน ประเภทของกิจกรรมวิสาหกิจชุมชน รูปแบบของกิจการวิสาหกิจชุมชน องค์ประกอบของวิสาหกิจชุมชน และพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ความหมายของวิสาหกิจชุมชน

จากการศึกษาความหมายของวิสาหกิจชุมชน จากผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญ ได้อธิบายความหมายของวิสาหกิจชุมชนที่แตกต่างกัน ดังนี้

กลุ่มพัฒนาศักยภาพวิสาหกิจชุมชน (2562, น.6) ได้กล่าวว่า การประกอบการหรือกิจการของชุมชน ที่กลุ่มคนในชุมชนเป็นเจ้าของและร่วมกันดำเนินการ โดยการใช้ความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีที่เหมาะสม และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับวัตถุดิบและทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน ด้วยการผลิตสินค้าหรือบริการตอบสนองการพึ่งพาตนเองและสร้างรายได้ให้กับครอบครัว ชุมชน และระหว่างชุมชน ตามแนวทางของเศรษฐกิจพอเพียงโดยกลุ่มหรือคณะบุคคลที่ดำเนินการ อาจเป็นนิติบุคคลหรือไม่เป็นนิติบุคคลก็ได้

กลุ่มทะเบียนและสารสนเทศวิสาหกิจชุมชน (2562, น.2) ได้กล่าวว่า กิจกรรมที่เกี่ยวกับการให้บริการ การผลิตสินค้า ที่ดำเนินโดยคณะบุคคลที่มีความผูกพัน ในวิถีชีวิตและรวมตัวกัน ประกอบกิจกรรม อาจจะอยู่ในรูปนิติบุคคลหรือไม่เป็นนิติบุคคลก็ได้ เพื่อสร้างรายได้และการพึ่งพาตนเองของครอบครัว ชุมชน และระหว่างชุมชน

วิจิต นันทสุวรรณ (2547 อ้างถึงใน กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน, 2561, น.12) ได้กล่าวว่า การประกอบกิจการที่มีการใช้ภูมิปัญญาขององค์กรชุมชน ในการประกอบการตั้งแต่กระบวนการคิด การจัดการผลผลิต และการใช้ทรัพยากร เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและทรัพยากรทุกชั้นตอน ซึ่งเป้าหมายไม่ใช่กำไรเพียงอย่างเดียว แต่รวมถึงกำไรทางสังคม ได้แก่ ความเข้มแข็งของชุมชน

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า วิสาหกิจชุมชน หมายถึง คนในชุมชนมีการรวมกลุ่มกัน ในการประกอบกิจกรรมการผลิตสินค้าหรือบริการ โดยการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ทรัพยากรท้องถิ่น ความรู้ ในการดำเนินกิจกรรม เพื่อสร้างรายได้ให้กับครอบครัว ชุมชน และพึ่งพาตนเองได้ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีได้มีเป้าหมายเพียงแค่การสร้างกำไรเท่านั้น แต่เพื่อสร้างโอกาสและพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนให้ได้อย่างยั่งยืน

1.2 ประเภทของกิจกรรมวิสาหกิจชุมชน

กลุ่มพัฒนาศักยภาพวิสาหกิจชุมชน (2562, น. 10) ได้กล่าวว่า กิจกรรมวิสาหกิจชุมชน ได้จัดแบ่งเป็น 2 ประเภท ขึ้นกับวัตถุประสงค์ ระดับกิจการและตลาดที่เป็นเป้าหมาย ได้แก่

1.2.1 วิสาหกิจชุมชนพื้นฐาน เป็นกิจการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อกิน ใช้ ซื่อขายภายในชุมชน หรือมุ่งเน้นตลาดท้องถิ่น เป็นกิจการที่ทำด้วยเทคนิควิธีการไม่ยุ่งยาก แต่ต้องถูกหลักสุขอนามัย เช่น เครื่องแกง น้ำยาล้างจาน ปุ๋ยหมักชีวภาพ เป็นต้น เป้าหมายจะมุ่งเน้น การลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ และเพื่อให้คนในชุมชนมีสินค้าที่ดีสำหรับอุปโภค บริโภค

1.2.2 วิสาหกิจชุมชนก้าวหน้า เป็นกิจการที่พัฒนาต่อเนื่องจากวิสาหกิจชุมชนพื้นฐาน ใช้ความรู้ ประสบการณ์ เทคโนโลยีที่สูงขึ้น มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบและด้วยรูปแบบทันสมัย กิจการที่ต้องมีการควบคุมคุณภาพทุกชั้นตอน ได้รับรองคุณภาพตามมาตรฐานสากล และยังคงเอกลักษณ์ท้องถิ่นเพื่อบอกกล่าวความเป็นมาของสินค้าเพื่อเป็นจุดขาย เป้าหมายจะเป็นตลาดภายนอก มีการแข่งขันทั้งระดับในประเทศ จนถึงการส่งออกต่างประเทศ เช่น ผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ผ้าไหมแพรวาลายลูกแก้วย้อมสีธรรมชาติ

1.3 รูปแบบของกิจการวิสาหกิจชุมชน

กลุ่มพัฒนาศักยภาพวิสาหกิจชุมชน (2562, น. 9) ได้กล่าวว่า วิสาหกิจชุมชนเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจของชุมชน ที่เกี่ยวกับอาชีพและความเป็นอยู่ของคนในชุมชน โดยมีกิจกรรมหลายรูปแบบที่เชื่อมโยงและเกี่ยวเนื่องกัน มีดังนี้

1.3.1 การผลิตสินค้า เป็นการผลิตสินค้ามีหลายรูปแบบ ได้แก่ การแปรรูปหรือพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผลผลิตทางการเกษตรที่เป็นอาชีพหลักของคนในชุมชน เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับผลผลิตทางการเกษตร เช่น การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร การแปรรูปผลไม้ของกลุ่มเกษตรกรที่ปลูกไม้ผล การทำสินค้าหรือผลิตสินค้าจากทรัพยากรและภูมิปัญญาของชุมชน เพื่อการพึ่งตนเองเพิ่มรายได้ เช่น การทำยาสมุนไพร การทอผ้าลายพื้นเมืองย้อมสีธรรมชาติ การทำสินค้าหรือทดแทนการซื้อจากภายนอกเพื่อลดรายจ่ายและตอบสนองการพึ่งพาตนเองของชุมชน เช่น การทำปุ๋ยอินทรีย์ การทำน้ำยาล้างจาน

1.3.2 กิจกรรมด้านบริการ เป็นกิจกรรมที่อำนวยความสะดวกและสร้างรายได้ให้กับสมาชิกและชุมชน จะกิจกรรมมีหลายรูปแบบ เช่น การบริการด้านการเงิน การบริการด้านการตลาด การบริการที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว การบริการที่เป็นการสร้างรายได้ การอำนวยความสะดวกหรือแก้ปัญหาเกี่ยวกับอาชีพหลัก

1.4 องค์ประกอบของวิสาหกิจชุมชน

สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ได้อธิบายถึงองค์ประกอบสำคัญ 7 ประการของวิสาหกิจชุมชน

1. ชุมชนเป็นเจ้าของและผู้ดำเนินการ แต่คนนอกชุมชนอาจมีส่วนร่วมโดยการถือหุ้นได้ เพื่อการมีส่วนร่วม ร่วมมือ และให้การช่วยเหลือ แต่ไม่ใช่หุ้นส่วนใหญ่ที่มีอำนาจการตัดสินใจ
2. ผลผลิตมาจากกระบวนการในชุมชน โดยใช้วัตถุดิบ ทรัพยากร ทุน แรงงานในชุมชนเป็นหลัก แต่อาจจะนำวัตถุดิบนอกชุมชนบางส่วนมาใช้ได้
3. ริเริ่มสร้างสรรค์เป็นนวัตกรรมของชุมชน เพื่อการพัฒนาศักยภาพของชุมชนซึ่งมีภูมิปัญญา หากมีกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมเกิดมีความเชื่อมั่นในตัวเองก็จะริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ได้โดนไม่ลอกเลียนแบบ
4. เป็นฐานภูมิปัญญาท้องถิ่นผสมผสานภูมิปัญญาสากล ฐานภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นทุนสำคัญ เป็นการสืบถอดภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยการประยุกต์ให้ทันสมัย ผสมผสานกับความรู้ภูมิปัญญาสากลหรือจากที่อื่น
5. มีการดำเนินการแบบบูรณาการ เชื่อมโยงกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ
6. มีกระบวนการเรียนรู้เป็นหัวใจ ในกระบวนการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน หากไม่มีการเรียนรู้ก็จะมีแต่การลอกเลียนแบบ โดยไม่มีความคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆขึ้น กระบวนการเรียนรู้ที่ช่วยให้กลุ่มรู้จักจริง รู้ชัดและสามารถนำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างสร้างสรรค์เป็นรากฐานของการเป็นนวัตกรรมต่อไป

7. มีการพึ่งพาตนเองของครอบครัวและชุมชนเป็นเป้าหมาย เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน หมายถึง คณะบุคคลที่รวมตัวกัน โดยมีวัตถุประสงค์ในการทำกิจกรรมอย่างหนึ่งอย่างใด เพื่อประโยชน์ในการดำเนินงาน ของวิสาหกิจชุมชนในเครือข่าย

1.5 พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548

1.5.1 เจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548

วสันต์ ปานสังข์ (2563) ได้กล่าวว่า เพื่อให้มีการส่งเสริม ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น การสร้างรายได้ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การพัฒนาความสามารถ ในการจัดการ และการพัฒนา รูปแบบของวิสาหกิจชุมชน มีผลให้ชุมชนพึ่งพาตนเองได้และพัฒนา ระบบเศรษฐกิจชุมชนให้มีความ เข้มแข็ง พร้อมสำหรับการแข่งขันทางการค้าในอนาคตไม่ว่าระดับใด รวมถึงการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ไปสู่การเป็นผู้ประกอบการขนาดย่อมและขนาดกลางต่อไป

กลุ่มพัฒนาศักยภาพวิสาหกิจชุมชน (2562, น.2) ได้กล่าวว่า ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนมี ความเข้มแข็งและสามารถพัฒนาไปสู่ผู้ประกอบการขนาดย่อมและขนาดกลาง โดยให้กรมส่งเสริม การเกษตรและสำนักงานเกษตรจังหวัดทำหน้าที่เป็นศูนย์บริการรับเรื่อง ประสานงาน ติดตามผลการ ดำเนินการให้แก่วิสาหกิจชุมชนในการติดต่อกับส่วนราชการ หรือหน่วยงานของรัฐเพื่อจัดตั้งนิติบุคคล รวมทั้งยกเว้นค่าธรรมเนียมในการโอนอสังหาริมทรัพย์ให้แก่วิสาหกิจชุมชน เพื่อประโยชน์ในการ ดำเนินกิจการของวิสาหกิจชุมชนที่ตั้งเป็นนิติบุคคล

โดยพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2566 แบ่งบทบัญญัติเป็น 4 หมวดใหญ่คือ

1. หมวดวิสาหกิจชุมชน
2. หมวดเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน
3. หมวดคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน
4. หมวดการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน

1.5.2 ประโยชน์ของวิสาหกิจชุมชน

พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 ที่ประชาชนจะได้รับจากการจัดตั้ง วิสาหกิจชุมชน มีดังต่อไปนี้

1. การรวมตัวกันของคนในชุมชนในการประกอบการวิสาหกิจชุมชนมีความมั่นคง และ ได้รับการรับรองตามกฎหมาย
2. การจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน ทำให้เกิดการจัดระเบียบในการสนับสนุน ซึ่งภาครัฐจะสามารถให้การสนับสนุนได้ตรงตามความต้องการที่แท้จริงของชุมชน
3. วิสาหกิจชุมชนที่ยื่นขอจดทะเบียนจะได้รับการพัฒนาเป็นผู้ประกอบการ มีการพัฒนา และใช้ประโยชน์จากศักยภาพของทุนชุมชน ซึ่งได้แก่ ทรัพยากรในชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่น

4. ระบบเศรษฐกิจชุมชนจะมีความเข้มแข็ง พึ่งพาตนเองได้ มีความพร้อมที่จะพัฒนา สำหรับการแข่งขันทางการค้าในอนาคต

จากข้อมูลข้างต้นสามารถสรุปจากแนวคิดเกี่ยวกับความสำคัญของวิสาหกิจชุมชน ประเภทของกิจกรรมวิสาหกิจชุมชน รูปแบบของกิจการวิสาหกิจชุมชน และองค์ประกอบของวิสาหกิจชุมชน สรุปได้ว่า วิสาหกิจชุมชนมีความสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของชุมชน ทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งมีการพึ่งพาตนเอง ในส่วนพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 ประกอบด้วย เจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 และประโยชน์ของวิสาหกิจชุมชน ซึ่งพระราชบัญญัตินี้จะทำให้กลุ่มมีการรองรับตามกฎหมาย หน่วยงานภาครัฐสามารถเข้ามาสนับสนุนการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ทั้งความรู้ การพัฒนาต่อยอดภูมิปัญญา ทำให้วิสาหกิจชุมชนมีการพึ่งพาตนเองได้ตลอดจนพัฒนาเป็นผู้ประกอบกิจการขนาดย่อมและขนาดกลางต่อไป โดยในการวิจัยครั้งนี้สามารถนำแนวคิดดังกล่าวมากำหนดประเด็นในการศึกษาเกี่ยวกับการส่งเสริมการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ในความต้องการความรู้ในการส่งเสริม 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการผลิตและการจัดการผลผลิต ด้านการตลาด ด้านการเงิน

2. การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน

แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน มีประเด็น ได้แก่ การจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน และการประกอบกิจการวิสาหกิจชุมชน ดังนี้

2.1 การจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน

คณะบุคคลต้องยื่นขอจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนที่สำนักงานเกษตรอำเภอที่วิสาหกิจชุมชนตั้งอยู่ต้องมีสมาชิกอย่างน้อย 7 คน โดยมีขั้นตอน ดังนี้

2.1.1 ขั้นตอนการเตรียมตัวก่อนจดทะเบียน

- 1) กลุ่มบุคคลที่อยู่ในพื้นที่เดียวกันไม่น้อยกว่า 7 คน ไม่เป็นครอบครัวเดียวกันและไม่อยู่ในทะเบียนบ้านเดียวกัน
- 2) ประกอบกิจการผลิตสินค้า การให้บริการที่ทำให้เกิดการพัฒนาและแก้ไขปัญหาของชุมชน
- 3) เพื่อสร้างรายได้ เพื่อการพึ่งพาตนเอง และเพื่อประโยชน์ของคนในชุมชน
- 4) กิจการไม่ขัดต่อกฎหมาย ความสงบเรียบร้อย และศีลธรรมอันดีของประชาชน

2.1.2 หลักฐานที่ใช้ในการจดทะเบียน

- 1) หนังสือแสดงความยินยอมของสมาชิกไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง หรือสำเนามติที่ประชุมมอบหมายบุคคลให้ดำเนินการจดทะเบียน
- 2) สำเนาบัตรประชาชนของผู้มีอำนาจทำการแทน
- 3) ทะเบียนรายชื่อและที่อยู่ของสมาชิก พร้อมสำเนาบัตรประชาชน

2.1.3 ขั้นตอนการจดทะเบียน

- 1) ยื่นแบบจดทะเบียน (สวช.01) พร้อมเอกสารหลักฐาน
- 2) เจ้าหน้าที่ตรวจสอบหลักฐานและมอบใบรับเรื่อง (ท.ว.ช.1)
- 3) นายทะเบียนตรวจสอบคุณสมบัติและเอกสารหลักฐาน
- 4) ปิดประกาศ 7 วัน (หากไม่มีผู้คัดค้าน)
- 5) ออกหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียน (ท.ว.ช.2) และเอกสารสำคัญแสดงการดำเนินการ (ท.ว.ช.3)

2.2 การประกอบกิจการวิสาหกิจชุมชน

กรมส่งเสริมการเกษตร (2562, น. 5-20) กล่าวถึง วิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนแล้ว ต้องดำเนินการ ดังนี้

2.2.1 การประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชน เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนว่ามีความสามารถในการประกอบกิจการอยู่ในระดับใด โดยให้ผู้นำและสมาชิกวิสาหกิจชุมชนเป็นผู้ดำเนินการประเมิน เจ้าหน้าที่ที่ผู้รับผิดชอบงานส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนและหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ให้คำแนะนำแก่วิสาหกิจชุมชนในการประเมินศักยภาพ เพื่อนำผลที่ได้จากการประเมินศักยภาพไปใช้ในการจัดทำแผนพัฒนากิจการของวิสาหกิจชุมชน การประเมินศักยภาพควรดำเนินการเป็นประจำอย่างน้อยปีละครั้งเพื่อจะได้ทราบความก้าวหน้าในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน

การประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชน เป็นการดำเนินงานเพื่อให้ได้รับรู้ศักยภาพและความสามารถของวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียนกับกรมส่งเสริมการเกษตรในเรื่องผู้นำและการบริหารวิสาหกิจชุมชน การวางแผนการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน การบริหารการตลาด การจัดการความรู้และข้อมูล การบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชน การจัดการสินค้าหรือบริการ และผลลัพธ์การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน โดยใช้แบบประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชนเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลและสรุปผลการประเมิน เพื่อให้กิจการวิสาหกิจชุมชนมีความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้ โดยการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีความรู้ด้านการจัดตั้งกลุ่ม การนำภูมิปัญญาของชุมชนมาใช้ให้เหมาะสมกับกิจการวิสาหกิจชุมชน ให้ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการผลิต การ

บริหารธุรกิจทุกด้าน การบริหารสมาชิก การบัญชี การจัดหาทุน หรือการตลาด เพื่อสร้างความพร้อมให้แก่กิจการวิสาหกิจชุมชนในระดับที่สูงยิ่งขึ้น

กรมส่งเสริมการเกษตร (2562, น.5) ได้กล่าวว่า การประเมินวิสาหกิจชุมชน (ปรับปรุง ปี 2562) วัตถุประสงค์ เป็นเครื่องมือใช้ในการประเมินศักยภาพของวิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียนกับกรมส่งเสริมการเกษตร เพื่อให้ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ทราบถึงความเข้มแข็งของกลุ่มและผลลัพธ์ของการดำเนินงาน เพื่อนำการประเมินผลไปวางแผนพัฒนาความพร้อมของแต่ละวิสาหกิจชุมชน

2.2.2 แนวทางการประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชน

- 1) ผู้ประเมินฯ คือ ผู้นำวิสาหกิจชุมชนและสมาชิกวิสาหกิจชุมชน โดยมีเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนและหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องเป็นที่เลี้ยง
- 2) การชี้แจงทำความเข้าใจ คือ ให้ทีมพี่เลี้ยงระดับจังหวัดชี้แจงระบบการประเมินให้แก่ทีมพี่เลี้ยงระดับอำเภอและทีมพี่เลี้ยงอำเภอสามารถชี้แจงแก่วิสาหกิจชุมชน เพื่อสามารถประเมินตนเองได้
- 3) เครื่องมือ คือ แบบประเมินวิสาหกิจชุมชน (ปรับปรุง ปี 2562)
- 4) สถานที่ประเมิน คือ ที่สำนักงานเกษตรอำเภอหรือสถานที่ดำเนินกิจกรรมวิสาหกิจชุมชน
- 5) ช่วงเวลาประเมิน คือ วิสาหกิจชุมชนที่ดำเนินกิจการไประยะหนึ่ง ควรมีการประเมินอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้วิสาหกิจชุมชนเกิดการเรียนรู้อย่างเป็นขั้นตอน
- 6) การบันทึกข้อมูล คือ ให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน บันทึกข้อมูลลงไปในระบบสารสนเทศวิสาหกิจชุมชน เพื่อประมวลผลและพิมพ์ใบแจ้งแก่วิสาหกิจชุมชนเพื่อให้ทราบถึงระดับดี ระดับปานกลางหรือระดับปรับปรุง พร้อมให้คำแนะนำการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ต่อไป
- 7) การนำข้อมูลการประเมินฯไปใช้ประโยชน์ คือ สามารถใช้ข้อมูลไปกำหนดทิศทางทำแผนพัฒนาวิสาหกิจชุมชน แผนสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนของหน่วยงานภาคีแผนพัฒนาอื่นๆ

2.2.3 โครงสร้างแบบประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชน ประกอบด้วย 7 หมวด

ดังนี้

หมวดที่ 1 ผู้นำและการบริหารวิสาหกิจชุมชน	12 ข้อ
- การบริหารจัดการ	
- โครงสร้างและกฎระเบียบ	

- การเงินและบัญชี	
- สวัสดิการสมาชิกและชุมชน	
หมวดที่ 2 การวางแผนการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน	3 ข้อ
หมวดที่ 3 การบริหารการตลาด	3 ข้อ
หมวดที่ 4 การจัดการความรู้และข้อมูล	3 ข้อ
หมวดที่ 5 การบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชน	2 ข้อ
หมวดที่ 6 การจัดการสินค้าหรือบริการ	3 ข้อ
การประเมินผลลัพธ์	
หมวดที่ 7 ผลลัพธ์การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน	10 ข้อ
- ด้านผลลัพธ์ตามภารกิจของวิสาหกิจชุมชน	
- ด้านคุณภาพสินค้าและบริการ	
- ด้านประสิทธิภาพของการดำเนินงาน	
- ด้านการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน	
	รวม 36 ข้อ

จากการประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชนจะได้ข้อมูลตามสถานการณ์จริงว่ากิจการ ที่ดำเนินการอยู่นั้นจำเป็นต้องพัฒนาในเรื่องใดบ้าง จึงนำมากำหนดเป็นแผนพัฒนากิจการ ซึ่งอาจมีได้หลายแผนขึ้นกับผลการวิเคราะห์ ดังนั้น แผนพัฒนาวิสาหกิจชุมชนจึงเป็นแผนที่ผู้นำ สมาชิกได้วิเคราะห์และจัดทำขึ้นมาโดยกลุ่มเอง โดยแผนพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไป แผนการตลาด แผนการผลิต แผนการบริหารจัดการ แผนการเงินการบัญชี และแผนดำเนินกิจการ

2.3 วิเคราะห์และจัดทำแผนพัฒนาวิสาหกิจชุมชน วิสาหกิจชุมชนเป็นผู้กำหนดแผนการการพัฒนา หลังจากการทำประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชนแล้ว ควรจะต้องมีการจัดทำแผนพัฒนาวิสาหกิจชุมชน โดยดำเนินการต่อเนื่องจากที่วิสาหกิจชุมชนมีการเรียนรู้จากภายนอก แล้วนำมาปรับเป็นแผนพัฒนาวิสาหกิจชุมชนของตนให้ดีขึ้น ดังนั้น แผนจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการบริหารจัดการและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน หากไม่มีแผนกิจกรรมอาจจะทำให้วิสาหกิจชุมชนไม่รู้ทิศทางในการดำเนินงานกลุ่มซึ่งทำให้วิสาหกิจชุมชนยากที่ประสบความสำเร็จหรืออาจจะมีการล้มเหลวในการดำเนินกิจกรรม โดยแผนสำหรับวิสาหกิจชุมชนมีดังนี้

2.3.1 แผนธุรกิจ เป็นแนวทางที่จัดทำขึ้นเพื่อกำหนดทิศทางการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน โดยมุ่งเน้นไปที่การวางแผนเพื่อให้สามารถผลิตสินค้าและบริการได้อย่างยั่งยืน มีประสิทธิภาพ และสามารถแข่งขันในตลาดได้ โดยขั้นตอนการทำแผนธุรกิจ มี 5 ขั้นตอน

1) **จัดทำข้อมูลทั่วไป และกำหนดชนิดผลิตภัณฑ์ที่ต้องการทำแผนธุรกิจ** โดยพิจารณาใครคือลูกค้า ซึ่งผู้นำและสมาชิกควรร่วมกันวิเคราะห์สถานการณ์ พร้อมทั้งกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และปัจจัยแห่งความสำเร็จ

2) **จัดทำแผนการบริหารจัดการ** ประกอบด้วย แผนผังและโครงสร้างการบริหาร ซึ่งจะรวมถึงสมาชิก เพื่อใช้ในการกำหนดค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับสมาชิก ทั้งในส่วนการบริหารจัดการ การผลิตและการจำหน่ายสินค้า

3) **จัดแผนการผลิต** จะมีการกำหนดการจัดแผนการผลิต ประกอบด้วย ที่ตั้งของสถานประกอบการ ตัวผลิตภัณฑ์ควรมีการแสดงรายละเอียดของผลิตภัณฑ์ให้ครบถ้วน อุปกรณ์ และเครื่องมือในการผลิตมีการแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับอุปกรณ์ เครื่องมือที่ใช้ในการผลิต ตั้งแต่เตรียมวัตถุดิบจนถึงสินค้าสำเร็จรูปพร้อมจำหน่าย รวมถึงขั้นตอนและกระบวนการผลิตแผนผังการผลิต และแผนดำเนินการในการผลิต

4) **จัดทำแผนการตลาด** ประกอบด้วย การกำหนดกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย วรรระบุให้เฉพาะเจาะจง กำหนดคุณลักษณะ จำนวนของกลุ่มลูกค้า อาจกำหนดได้จากพฤติกรรมกรมการบริโภคของลูกค้า และกำหนดกลยุทธ์ทางการตลาดเป็นการแสดงถึงวิธีการหรือกระบวนการทางตลาด ที่นำเสนอสินค้าหรือบริการ เพื่อให้ไปถึงลูกค้า โดยมีการแบ่งกลยุทธ์ด้านผลิตภัณฑ์ กลยุทธ์ด้านราคา กลยุทธ์ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย กลยุทธ์ด้านการส่งเสริมการขาย

5) **จัดทำแผนการเงินการบัญชี** ประกอบด้วย นโยบายการเงินที่มีการกำหนดที่มาของรายได้ รายจ่ายและการบริหารจัดการด้านการเงิน มีการประมาณการเงินทุนที่เป็นเงินทุนของตนเองและเงินทุนที่กู้ยืมจากสถาบันการเงิน การประมาณรายได้จากการขายผลิตภัณฑ์ ต้นทุนการผลิต ต้นทุนการขายผลิตภัณฑ์ ค่าใช้จ่ายบุคลากร ค่าใช้จ่ายในการบริหารและการขาย การจัดทำประมาณการทางการเงินล่วงหน้า งบกำไร ขาดทุน เป็นงบการเงินแสดงผลการดำเนินกิจกรรมในรอบระยะเวลา 1 ปี และงบดุล เป็นงบการเงินที่แสดงฐานะทางการเงินของวิสาหกิจชุมชน ณ วันสิ้นงวดของรอบระยะเวลาบัญชี

2.3.2 แผนพัฒนาวิสาหกิจชุมชน เป็นแนวทางและกลยุทธ์ที่จัดทำขึ้นเพื่อช่วยให้วิสาหกิจชุมชนเติบโตและพัฒนาต่อยอดจากการดำเนินงานที่มีอยู่ โดยจะมีทั้งแผนระยะยาว แผนระยะปานกลาง และแผนระยะสั้น ประกอบด้วย ที่มา วัตถุประสงค์ เป้าหมาย ขั้นตอนและวิธีการ ระยะเวลา งบประมาณ ผลที่ได้รับ และใครเป็นผู้รับผิดชอบ โดยแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ดังนี้

1) **การจัดทำแผนพัฒนาสำหรับวิสาหกิจชุมชนพื้นฐาน** จะใช้เวทีเรียนรู้ระหว่างผู้นำวิสาหกิจชุมชนและสมาชิกวิสาหกิจชุมชน โดยมีเจ้าหน้าที่เป็นที่เลี้ยงและสนับสนุน เพื่อร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลในเรื่อง จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis) ร่วมด้วย แล้วจึงมา

กำหนดเป็นแผนในการพัฒนา ซึ่งข้อมูลที่ใช้ในการทำแผนมาจาก ข้อมูลการประเมินวิสาหกิจชุมชน และข้อมูลวิเคราะห์สถานการณ์การผลิตสินค้าหรือบริการ

2) การจัดทำแผนพัฒนาสำหรับวิสาหกิจชุมชนก้าวหน้า ซึ่งมีเป้าหมายในการแข่งขันในตลาดที่ใหญ่ขึ้น จะต้องมีการกำหนดให้ชัดเจนว่าสินค้าอะไรที่จะผลักดันในเชิงธุรกิจ ซึ่งจะต้องมีการวิเคราะห์ศักยภาพเพิ่มขึ้น เพื่อให้ได้ประเด็นในการพัฒนา ซึ่งเครื่องมือที่นิยมใช้ ได้แก่ การวิเคราะห์ขีดความสามารถในการแข่งขันตามระบบเพชร (Diamond Model)

การดำเนินกิจกรรมวิสาหกิจชุมชนให้ประสบความสำเร็จ ควรมีการจัดทำแผนไว้ทั้ง 2 แผน เนื่องจากแผนธุรกิจเป็นภาพรวมที่มีข้อมูลของกิจกรรมวิสาหกิจชุมชน ส่วนแผนพัฒนากิจการจะระบุประเด็นที่ทำการพัฒนา ซึ่งขึ้นกับผลการวิเคราะห์และการตัดสินใจของผู้นำวิสาหกิจชุมชนและสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ดังนั้นควรมีแผนทั้งสองคู่กัน จะช่วยให้การดำเนินกิจการไปอย่างมีทิศทางและการพัฒนาเป็นไปตามสถานการณ์จริง หากกิจกรรมใดวิสาหกิจชุมชนไม่สามารถดำเนินการเองได้ อาจจัดทำเป็นโครงการเพื่อเสนอขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

2.4 จดทะเบียนพาณิชย์ วิสาหกิจชุมชนที่ต้องการพัฒนากิจการและเข้าสู่ระบบตามกฎหมายไทย เมื่อได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนแล้ว หากมีการผลิตสินค้าหรือจำหน่ายสินค้า ที่มีมูลค่าตั้งแต่ 20 บาทขึ้นไป ต้องจดทะเบียนพาณิชย์ตามพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. 2499 และประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง ให้ผู้ประกอบการพาณิชย์กิจต้องจดทะเบียนพาณิชย์ (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2553 การจดทะเบียนพาณิชย์เป็นการสร้างความน่าเชื่อถือให้กับวิสาหกิจชุมชนที่ไม่เป็นนิติบุคคลว่าเป็นผู้ประกอบการธุรกิจจริง ใบทะเบียนพาณิชย์สามารถใช้เป็นหลักฐานทางการค้าได้ และส่วนราชการสามารถใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนเพื่อให้การส่งเสริมได้ วิสาหกิจชุมชนหรือผู้มีอำนาจทำการแทนวิสาหกิจชุมชน ถือเป็นผู้ประกอบการพาณิชย์กิจที่ต้องจดทะเบียนพาณิชย์ การจดทะเบียนพาณิชย์สามารถดำเนินการได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาล โดยต้องเสียค่าธรรมเนียมจดทะเบียนพาณิชย์ตั้งใหม่ 50 บาท

2.5 การดำเนินงานด้านภาษีอากร วิสาหกิจชุมชนที่ประกอบกิจการและมีรายได้ จะต้องมีการเสียภาษีอากร แต่หากรายได้ไม่ถึงเกณฑ์จะได้รับการยกเว้นภาษีอากร ดังนั้นวิสาหกิจชุมชนที่ไม่ได้จดทะเบียนนิติบุคคลมีหน้าที่ดำเนินการในการยื่นภาษีอากร ดังนี้

2.5.1 ยื่นคำร้องขอมีเลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากรและบัตรประจำตัวผู้เสียภาษีอากร โดยแนบภาพถ่ายบัตรประจำตัวประชาชนของผู้มีอำนาจจัดการและสมาชิกทุกคน ภาพถ่ายสำเนาทะเบียนบ้านของที่ตั้งวิสาหกิจชุมชน และภาพบันทึกข้อตกลงในการจัดตั้งคณะบุคคล (แบบ สวช.01 หรือรายงานการประชุมเพื่อขอจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน) ที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่

2.5.2 จัดทำรายงานเงินสตรับจ่าย ได้มีการกำหนดให้วิสาหกิจชุมชนที่ไม่ได้จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มและมีเงินได้ต้องจัดทำบัญชีแสดงรายได้ รายจ่ายเป็นประจำวัน

2.5.3 การเสียภาษีเงินได้ของวิสาหกิจชุมชนที่ไม่ได้จดทะเบียนนิติบุคคล โดยวิสาหกิจชุมชนที่ไม่ได้จดทะเบียนนิติบุคคล มีหน้าที่ต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งวิสาหกิจชุมชนที่ยกเว้นภาษีเงินได้ จะมีเงินได้ไม่เกิน 1,800,000 บาทต่อปีภาษีนั้น

จากข้างต้นสามารถสรุปการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ประกอบด้วย การจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนและการประกอบกิจการวิสาหกิจชุมชน ซึ่งการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มจะต้องดำเนินการยื่นจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนที่สำนักงานเกษตรอำเภอตามที่ตั้งของวิสาหกิจชุมชน เมื่อยื่นจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนแล้ว จะต้องมีการประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชน โดยมีเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานวิสาหกิจชุมชนเป็นผู้เกี่ยวข้อง จากนั้นวิสาหกิจชุมชนต้องวิเคราะห์และจัดทำแผนพัฒนากิจการ เพื่อให้ทราบปัญหาหรือปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม อาจจะมีการทำแผนพัฒนาเพื่อขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ เมื่อวิสาหกิจชุมชนมีการผลิตสินค้าหรือจำหน่ายต้องมีการจดทะเบียนพาณิชย์ ตามพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. 2499 เป็นการสร้างความน่าเชื่อถือในการดำเนินกิจการ โดยการวิจัยครั้งนี้ได้นำแนวคิดดังกล่าวมาใช้ในการหาการส่งเสริมการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี โดยสรุปแล้วสามารถจัดเป็นประเด็นได้ 4 ด้าน ดังนี้ 1. ด้านการบริหารจัดการ 2. ด้านการผลิตและการจัดการผลผลิต 3. ด้านการตลาด และ 4. ด้านการเงินและบัญชี

3. แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร

แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร ประกอบด้วย ความหมายการส่งเสริมการเกษตร และวิธีการส่งเสริม ดังนี้

3.1 ความหมายการส่งเสริมการเกษตร

เฉลิมศักดิ์ ตุ่มศิริ (2564, น.4) กล่าวว่า การส่งเสริมการเกษตร ว่าเป็นการถ่ายทอด เผยแพร่ความรู้ด้านการเกษตร ไปสู่เกษตรกรเพื่อให้บรรลุถึงปรัชญาของการส่งเสริมการเกษตรที่ต้องการให้เกษตรกรมีการเปลี่ยนแปลงพัฒนาให้ดีขึ้น

ทรงศักดิ์ สีหานาค (2563, น.20) กล่าวว่า การส่งเสริมการเกษตรเป็นศาสตร์ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนและ/หรือการสร้างการมีส่วนร่วมในลักษณะต่างๆ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาประชาชนในชนบทโดยเฉพาะอย่างยิ่งเกษตรกร ให้ความสามารถในการประกอบอาชีพการเกษตรให้เกิดความก้าวหน้าและมีรายได้เพิ่มขึ้นอันจะส่งผลดีต่อระดับความเป็นอยู่ในครอบครัวและประเทศชาติโดยส่วนรวม งานส่งเสริมการเกษตรเป็นกระบวนการคล้ายกับ

กระบวนการติดต่อสื่อสารที่มีการถ่ายทอดความรู้วิธีการหรือเทคโนโลยีการเกษตรไปยังเกษตรกร ทำการติดตาม แนะนำช่วยเหลือให้เกิดการปฏิบัติจนบรรลุความสำเร็จตามความมุ่งหมาย

พงษ์ศักดิ์ อังกสิทธิ์ (2564, น. 4-17) กล่าวถึง การส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร ว่า เป็นกระบวนการพัฒนาความรู้ของเกษตรกรจากการนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมผสมผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อมุ่งพัฒนาผลผลิตที่เหมาะสมกับการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ ก่อให้เกิดการพัฒนารายได้ เศรษฐกิจทำให้ครอบครัวเกษตรกรอยู่พอดี กินพอดี และมีความสุข

จากแนวคิดดังกล่าวสรุปว่า การส่งเสริมการเกษตร หมายถึง กระบวนการหรือกิจกรรมที่มุ่งเน้นการพัฒนาและส่งเสริมกิจกรรมทางการเกษตรในระดับต่าง ๆ โดยการใช้เทคโนโลยี ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เหมาะสมกับพื้นที่ของตนเอง เพื่อเพิ่มผลผลิต พัฒนาคุณภาพผลผลิต สร้างรายได้ให้กับเกษตรกร ก่อให้เกิดการพัฒนารายได้ เศรษฐกิจในครัวเรือนและชุมชนต่อไป

3.2 วิธีการส่งเสริมการเกษตร

พงษ์ศักดิ์ อังกสิทธิ์ (2564, น.41-47) กล่าวถึง วิธีการส่งเสริมการเกษตร เป็นกระบวนการของการนำความรู้ วิชาการ และเทคโนโลยีไปสู่เกษตรกร ในลักษณะถ่ายทอด โดยวัตถุประสงค์เป็นการมุ่งเน้นให้เกษตรกรสามารถสร้างความสนใจ ความรู้ และนำไปสู่การปฏิบัติของเกษตรกรมีประสิทธิภาพ มีการแบ่งออกเป็น 3 วิธีการ ได้แก่ การส่งเสริมแบบรายบุคคล การส่งเสริมโดยกลุ่ม การส่งเสริมแบบมวลชน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

3.2.1 วิธีการส่งเสริมแบบรายบุคคล เป็นการส่งเสริมระหว่างเจ้าหน้าที่ส่งเสริมกับเกษตรกรผู้รับถ่ายทอดความรู้ เป็นการถ่ายทอดความรู้โดยตรงและสามารถเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว เป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพ ตัวอย่างของวิธีการส่งเสริมแบบรายบุคคล ได้แก่ การเยี่ยมไร่นา การเข้ารับการติดต่อที่สำนักงานเกษตร การติดต่อทางโทรศัพท์หรือช่องทางออนไลน์ เช่น Line, Facebook วิธีนี้มีประสิทธิภาพที่สุด เพราะเจ้าหน้าที่ส่งเสริมกับเกษตรกรมีความเข้าใจ และมีทัศนคติที่ดีต่อกัน สามารถบอกเล่าถึงปัญหา ตลอดจนรับภูมิปัญญาของเกษตรกรกลับมาพิจารณาในกระบวนการส่งเสริมได้ แต่ในวิธีนี้ก็ยังมีข้อเสีย ได้แก่ ผู้ที่ได้รับถ่ายทอดความรู้มีจำนวนน้อย เสียเวลา และใช้งบประมาณในการติดตามเยี่ยมเยียนมาก

3.2.2 วิธีการส่งเสริมโดยกลุ่ม จะได้ผลดีในการเปลี่ยนแปลงการเรียนรู้ของผู้รับการส่งเสริม จากขั้นสนใจไปสู่การทดลองทำ และอาจทำไปสู่ขั้นยอมรับถ้าสมาชิกกลุ่มพึงพอใจ การส่งเสริมแบบกลุ่มจะพิจารณาวิธีที่มีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับมากที่สุดดังนี้

1) การประชุมกลุ่มหรือการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เป็นวิธีที่ใช้มานานและมีประสิทธิภาพ โดยผู้เข้าร่วมประชุมมีโอกาสร่วมกันปรึกษา ถ่ายทอดข่าวสาร ความรู้ ความคิดเห็นและประสบการณ์ ระหว่างทุกคนที่เข้าร่วมประชุม วิธีนี้จะประหยัดค่าใช้จ่าย เจ้าหน้าที่ส่งเสริมควรกระตุ้นให้ผู้เข้าประชุมเป็นตัวดำเนินงานประชุม ส่วนเจ้าหน้าที่เป็นเพียงผู้ชี้แนะให้

สนับสนุนช่วยเหลือเท่านั้น แต่จะการจะทำให้การประชุมเกิดผลสำเร็จต้องให้ผู้เข้าร่วมประชุมแสดงความคิดเห็น

2) *การฝึกอบรม* เป็นวิธีที่นิยมใช้กันมากและเป็นประจำ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมต้องเป็นผู้ดำเนินการฝึกอบรมทำให้ผู้เข้าร่วมอบรมเกิดความรู้ ความเข้าใจ จนกระทั่งเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ในการอบรม

3) *การสาธิต* เป็นการให้การบรรยายประกอบการแสดงทำให้ผู้เข้ารับการอบรม ได้ฟังและเห็นภาพขณะบรรยาย เพื่อให้ผู้เข้ารับการสาธิตได้เรียนรู้ถึงวิธีการปฏิบัติและสามารถนำไปปฏิบัติได้

4) *การศึกษาดูงานนอกสถานที่* เป็นวิธีเพิ่มความรู้และประสบการณ์ให้แก่ผู้เข้ารับการศึกษาดูงาน เนื่องจากผู้เข้ารับการศึกษาดูงานได้ดูผลงานของผู้ประสบความสำเร็จและสามารถนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปปรับใช้ในการประกอบอาชีพ

3.2.3 การส่งเสริมแบบมวลชน จะเป็นการช่วยส่งเสริมเผยแพร่นวัตกรรมให้กับบุคคลเป้าหมายได้เป็นจำนวนมาก เช่น เอกสาร โบสเตอร์ หนังสือพิมพ์ วิทยุ และสื่ออื่นๆ ซึ่งวิธีการส่งเสริมแบบมวลชนเหมาะสำหรับทำให้เกษตรกรหรือผู้ที่สนใจเข้ารับความรู้และเทคโนโลยีใหม่ๆได้ง่าย ตัวอย่างสื่อที่ใช้การส่งเสริมแบบมวลชน ดังนี้

1) *สิ่งพิมพ์เผยแพร่* ได้แก่ เอกสารการวิจัย หนังสือพิมพ์ แผ่นพับ วารสาร และจดหมายข่าว เป็นต้น โดยเอกสารที่เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ควรเขียนให้เข้าใจง่าย สอดแทรกรูปภาพ สี สีสันทำให้น่าอ่านยิ่งขึ้น

2) *ภาพโฆษณาหรือโบสเตอร์* เป็นแผ่นกระดาษที่มีภาพประกอบ สี สีสันสวยงาม สามารถมองเห็นระยะไกล มีข้อความที่กระชับ ทำให้ชวนมอง

3) *การจัดนิทรรศการ* กิจกรรมหรือกระบวนการนำเสนอข้อมูล ความรู้ ผลงาน หรือสิ่งของต่างๆ ให้ผู้คนได้รับรู้ เข้าใจ และมีปฏิสัมพันธ์ จุดมุ่งหมายของการจัดนิทรรศการคือเพื่อเผยแพร่ความรู้ ข้อดี การเผยแพร่ความรู้แก่ผู้ชมในวงกว้าง ข้อเสีย ค่าใช้จ่ายสูง ต้องใช้ทรัพยากรมาก

นอกจากนี้ ในปัจจุบันสื่อสังคมออนไลน์ (Social media) เป็นสื่อสังคมออนไลน์ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต มีบทบาทสำคัญต่อสังคมโลก การสื่อสารผ่านสมาร์ตโฟนผ่านช่องทางโซเชียลมีเดียแบบเรียลไทม์ ทั้ง Facebook Instagram และ YouTube ก็ได้กลายเป็นช่องทางยอดนิยมในการสื่อสารออนไลน์ โดยผู้ใช้เป็นผู้สื่อสารเรื่องราว รูปภาพ และวิดีโอ เชื่อมโยงกับความสนใจ สามารถแบ่งปันให้ผู้อื่น ช่วยเป็นสถานที่พบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูล เพื่อตอบสนองความต้องการในการทั้งความรู้ ธุรกิจ และสื่อบันเทิง (จิราณัฐ โสภา และคณะ, 2560, น. 51-52)

โดยในการวิจัยครั้งนี้ได้นำแนวคิดดังกล่าวมาใช้ในการหาการส่งเสริมการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี โดยสรุปแล้วสามารถจัดได้ ประเด็นความต้องการวิธีการส่งเสริม ในแบบรายบุคคล แบบรายกลุ่ม และแบบมวลชน

4. แนวทางการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน

แนวทางการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ประกอบด้วย กระบวนการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน และการประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชน

4.1 กระบวนการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน

กลุ่มพัฒนาศักยภาพวิสาหกิจชุมชน (2562, น.57-70) ได้กล่าวว่า กระบวนการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน มีทั้งหมด 6 ขั้นตอน ดังนี้

1) การประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชน จะเป็นการให้วิสาหกิจชุมชนได้ค้นหาศักยภาพของตนเอง โดยมีการสำรวจบริบท จุดอ่อน จุดแข็ง และสภาพแวดล้อมของตนเอง เพื่อให้รู้ว่าวิสาหกิจชุมชนควรจะไปทิศทางไหนและควรปรับปรุงแก้ไขเรื่องใด ทำให้วิสาหกิจชุมชนทราบถึงศักยภาพของตนเอง เพื่อให้สามารถกำหนดแผนพัฒนาได้อย่างเหมาะสม การประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชน จะยึดหลักการให้วิสาหกิจชุมชนประเมินตนเอง โดยมีเจ้าหน้าที่จากสำนักงานเกษตรอำเภอเป็นพี่เลี้ยง การดำเนินการประเมินฯ มีความยืดหยุ่นตามความพร้อมเจ้าหน้าที่และความต้องการของวิสาหกิจชุมชน เมื่อได้ผลการประเมินฯ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้หลายอย่างเช่น ใช้ในการกำหนดทิศทางและแผนพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ใช้ทำแผนการส่งเสริมสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนของหน่วยงานภาคี ใช้สำหรับเป็นข้อมูลในการจัดเวทีเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหาของวิสาหกิจชุมชน เป็นต้น

2) การเรียนรู้จากภายนอก เป็นการจัดการความรู้ให้แก่วิสาหกิจชุมชนตามประเด็นที่วิสาหกิจชุมชนควรที่จะได้เรียนรู้และต้องการแลกเปลี่ยนกับวิสาหกิจชุมชนอื่นหรือหน่วยงานประกอบอื่นๆ ที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาเป็นต้นแบบ

สำหรับข้อมูลการเรียนรู้ภายนอกที่วิสาหกิจควรได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ได้แก่ การบริหารจัดการชุมชนแบบพึ่งพาตนเอง การจัดกระบวนการเรียนรู้ แนวคิดการพัฒนาแบบพึ่งตนเอง และการพัฒนาภายใต้กฎระเบียบสังคมชุมชนที่ทุกคนร่วมคิดร่วมทำ

แหล่งเรียนรู้ อาจจะเป็นวิสาหกิจชุมชนอื่น ชุมชน ควรผ่านกระบวนการในการพัฒนาจนสำเร็จสามารถเป็นแบบอย่างในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้มีลักษณะ ดังนี้ มีการรวมกลุ่มเพื่อการจัดการ

ทรัพยากรอย่างต่อเนื่อง มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน มีศักยภาพในการพึ่งพาตนเองและตัดสินใจใช้ทรัพยากรได้อย่างเหมาะสม มีกระบวนการในการจัดการแก้ไขปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ

3) *การจัดทำแผนพัฒนาวิสาหกิจชุมชน* จะเป็นแผนที่เกิดจากความคิดและจัดทำเพื่อบอกทิศทางการพัฒนาของวิสาหกิจชุมชน โดยแผนต้องกำหนดขึ้นภายใต้ข้อมูลที่ได้จากกระบวนการเรียนรู้ แผนพัฒนาวิสาหกิจชุมชนจะมีประสิทธิภาพและมีโอกาสที่จะนำไปสู่การปฏิบัติได้ หากคิดบนพื้นฐาน ดังนั้น การกำหนดภายใต้แนวคิดการพึ่งพาตนเอง เป็นการพัฒนาที่เริ่มต้นจากภูมิปัญญาท้องถิ่น ใช้วัตถุดิบและทรัพยากรท้องถิ่น เน้นการดำเนินงานแบบพออยู่ พอกิน พอใช้ ให้เหมาะสมกับตลาดในชุมชน ก่อนคิดเพื่อจำหน่ายนอกชุมชน แผนวิสาหกิจชุมชนต้องเป็นแผนของกลุ่ม ไม่ใช่แผนของผู้นำหรือสมาชิกเพียงบางส่วน ดำเนินการเพื่อลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ และสร้างมูลค่าเพิ่ม ใช้ข้อมูลที่เป็นปัจจุบันประกอบการตัดสินใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลจากกระบวนการเรียนรู้ในการประเมินศักยภาพและการเรียนรู้จากภายนอกเพื่อให้แผนที่กำหนดเหมาะสมกับศักยภาพและความพร้อม เป็นแผนที่มัลักษณะเป็นองค์รวม กิจกรรมมีความเชื่อมโยงสอดคล้องและเกื้อกูลกัน

4) *การสนับสนุนแผนพัฒนาวิสาหกิจชุมชน* แผนของวิสาหกิจชุมชนที่ต้องการขอรับการสนับสนุนเพิ่มเติมจากภายนอก เจ้าหน้าที่ควรช่วยเหลือพิจารณาความเหมาะสมและประสานงานกับหน่วยงานภาคีซึ่งมีความรู้ หรือปัจจัยอื่นๆ ที่สามารถสนับสนุนกิจกรรมตามความต้องการของวิสาหกิจชุมชน

5) *การติดตามผลการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน* แบ่งเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนที่วิสาหกิจชุมชนดำเนินการเองได้ และส่วนที่วิสาหกิจชุมชนขอรับการส่งเสริม เพื่อให้ทราบผลการดำเนินการสถานการณ์ ปัญหา อุปสรรคของวิสาหกิจชุมชน

6) *การประเมินศักยภาพต่อเนื่อง* เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรส่งเสริมให้วิสาหกิจชุมชนประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทำให้ทราบถึงศักยภาพที่แท้จริงและข้อมูลที่เป็นปัจจุบันของวิสาหกิจชุมชนสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการทำแผนพัฒนาต่อไป

อรรวรรณ เกษรได้กล่าวว่า วิสาหกิจชุมชนหรือเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียนต่อกรมส่งเสริมการเกษตรแล้วสามารถขอรับการส่งเสริม หรือสนับสนุนจากคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนได้ ตามวิธีการที่คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนกำหนดให้คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจัดให้มีมาตรการในการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียนกับกรมส่งเสริมการเกษตร ดังนี้

1) *วิสาหกิจชุมชนระดับปฐมภูมิ* ให้มีการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชนระดับปฐมภูมิในการประกอบกิจการอย่างครบวงจร รวมถึงการให้ความรู้สนับสนุนการจัดตั้งการร่วมมือซึ่งกันและกัน การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการนำวัตถุดิบ ทรัพยากรหรือภูมิ

ปัญญาของชุมชนมาใช้ให้เหมาะสมกับกิจการวิสาหกิจชุมชน และสภาพท้องถิ่นนั้นๆหรือการให้ความรู้เกี่ยวกับขบวนการผลิตและการบริหารจัดการธุรกิจทุกด้าน เพื่อให้กิจการวิสาหกิจชุมชนในระดับปฐมภูมิมีความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้

2) วิสาหกิจชุมชนที่มีความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้แล้ว ให้มีการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชนที่มีความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้แล้วจากระดับปฐมภูมิอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการให้ความรู้และการสนับสนุนในการประกอบกิจการวิสาหกิจชุมชนในระดับที่สูงขึ้นตามความพร้อมและความต้องการของกิจการวิสาหกิจชุมชน การร่วมมือซึ่งกันและกันหรือให้ความช่วยเหลือในการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาเทคโนโลยี ในด้านต่าง ๆ ทั้งในด้านคุณภาพ การผลิต การจัดการและการตลาด เพื่อสร้างความพร้อมให้แก่กิจการวิสาหกิจ ชุมชนในระดับที่สูงยิ่งขึ้น

3) เครือข่ายวิสาหกิจชุมชนหรือวิสาหกิจชุมชน ที่ดำเนินการจัดตั้งเป็นองค์กรธุรกิจใด ๆ ให้มีการสนับสนุนการจัดตั้ง การประกอบการ การตลาด รวมทั้งส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกันระหว่าง เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน หรือภาคธุรกิจหรืออุตสาหกรรมอื่น เพื่อขยายและสร้างความมั่นคงให้แก่กิจการวิสาหกิจชุมชน

แนวคิดเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน สามารถสรุปได้ว่าแนวทางการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน เป็นกระบวนการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ประกอบด้วย การประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชน การเรียนรู้จากภายนอก การจัดทำแผนพัฒนา การสนับสนุนแผนพัฒนา กิจการ การติดตามผลการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน การประเมินศักยภาพต่อเนื่อง ทำให้วิสาหกิจชุมชนได้ทราบถึง จุดอ่อน จุดแข็ง ทิศทางการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน จะทำให้วิสาหกิจชุมชนมีความเข้มแข็ง พึ่งตนเองได้ โดยการวิจัยครั้งนี้สามารถแนวคิดดังกล่าวมากำหนดประเด็นในการศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน ด้านความต้องการความรู้ และปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน

5. ข้อมูลบริบทชุมชนอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี

สำนักงานเกษตรอำเภอสามโคก (2567) ได้ดำเนินจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ ประกอบด้วย ที่ตั้งอำเภอ อาณาเขต และข้อมูลวิสาหกิจชุมชนในอำเภอสามโคก

5.1 ที่ตั้งอำเภอสามโคก

ที่ตั้งอำเภอสามโคกมีพื้นที่ทั้งหมด 94,967 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 59,062 ไร่ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มริมฝั่งแม่น้ำ มีน้ำเจ้าพระยาไหลผ่านพื้นที่จากทิศเหนือไปทางทิศใต้

แบ่งพื้นที่ออกเป็นสองฝั่งแม่น้ำ คือฝั่งตะวันออกและฝั่งตะวันตก มีลำคลองต่างๆ แยกจากแม่น้ำเจ้าพระยาหลายสายแผ่ครอบคลุมพื้นที่ จึงเหมาะแก่การประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม

5.2 อาณาเขตอำเภอสามโคก

ทิศเหนือ ติดต่อ อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ทิศใต้ ติดต่อ อำเภอเมืองปทุมธานี, อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี

ทิศตะวันออก ติดต่อ อำเภอเมืองปทุมธานี, อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี

ทิศตะวันตก ติดต่อ อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี

5.3 ข้อมูลวิสาหกิจชุมชนในอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี

สำนักงานเกษตรอำเภอสามโคก มีหน้าที่รับผิดชอบเป็นวิสาหกิจชุมชนที่ประสงค์ขอรับการส่งเสริม โดยเกษตรอำเภอเป็นนายทะเบียนรับผิดชอบตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 ดำเนินงานส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนตั้งแต่ปี 2548 จนถึงปัจจุบัน ปรากฏว่ามีวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับการจดทะเบียนแล้ว จำนวน 32 แห่ง (ข้อมูล ณ เดือน 9 มิถุนายน 2567) (ระบบสารสนเทศวิสาหกิจชุมชน, 2567) โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 2.1 แสดงรายงานจำนวนวิสาหกิจชุมชนในอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี

ลำดับ	ตำบล	วิสาหกิจชุมชน	
		จำนวน (แห่ง)	สมาชิก (ราย)
1	บางเตย	9	107
2	คลองควาย	5	49
3	สามโคก	1	7
4	กระแซง	4	35
5	เชียงรากใหญ่	3	32
6	บ้านปทุม	1	8
7	บ้านจิ้ว	3	39
8	เชียงรากน้อย	3	29
9	ท้ายเกาะ	3	22
	รวม	32	328

ที่มา: ระบบสารสนเทศวิสาหกิจชุมชน, 2567

การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่อำเภอสามโคก ที่ได้รับการจดทะเบียนทั้งหมด 32 แห่ง แบ่งรูปแบบของกิจกรรมวิสาหกิจชุมชนเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ด้านการผลิตสินค้าและด้านการบริการ โดยการผลิตสินค้าจำนวน 28 แห่ง มีการดำเนินกิจกรรมภายในกลุ่มเช่น การแปรรูปหรือการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผลผลิตทางการเกษตร การทำยาสมุนไพร เครื่องจักรสาน ปุ๋ยอินทรีย์ และการผลิตสินค้าอื่นๆ กิจกรรมด้านบริการจำนวน 1 แห่ง มีการดำเนินกิจกรรมเป็นแหล่งเรียนรู้การผลิตสมุนไพร และมีกิจกรรมการผลิตสินค้าและบริการ จำนวน 4 แห่ง มีการดำเนินกิจกรรมเป็นแหล่งผลิตพืชปลอดภัย การให้คำปรึกษาทางการเกษตรสมัยใหม่ เป็นศูนย์การจัดการขยะอินทรีย์ และในปัจจุบันมีวิสาหกิจชุมชนที่มีการดำเนินกิจกรรม 29 กลุ่ม และจะขอยกเลิกการจดวิสาหกิจชุมชนจำนวน 3 กลุ่ม เนื่องจากไม่มีการดำเนินกิจกรรมภายในชุมชนได้แก่ ตำบลคลองควาย 2 กลุ่มและตำบลเชียงรากน้อย 1 กลุ่ม เนื่องจากสมาชิกมีงานประจำ มีปัญหาสุขภาพทำให้ไม่ได้มีการรวมกลุ่มในการดำเนินกิจกรรม

สรุปได้ว่า ข้อมูลบริบทชุมชนอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี อยู่ในเขตปริมณฑลซึ่งมีแสดงที่ตั้งอำเภอสามโคก อาณาเขต ซึ่งมีการแสดงลักษณะพื้นที่ให้เห็นว่าอำเภอสามโคกมีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มริมฝั่งแม่น้ำ มีน้ำเจ้าพระยาไหลผ่าน ทำให้มีการดำเนินวิถีชีวิตซึ่งการดำเนินกิจกรรมของประชาชนหรือบุคคลที่มีความผูกพัน มีวิถีชีวิตร่วมกันและรวมตัวกันประกอบกิจการในรูปแบบวิสาหกิจชุมชนเพื่อให้ทราบถึง กิจการของชุมชนที่มีการผลิตสินค้า การให้บริการ เพื่อสร้างรายได้ ในการพึ่งพาตนเอง ครอบครัว ชุมชน และระหว่างชุมชน โดยการวิจัยครั้งนี้ได้นำแนวคิดดังกล่าวมากำหนดกรอบการศึกษาเกี่ยวกับ สภาพสังคมและเศรษฐกิจของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

6. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ ประกอบด้วย ความหมายของความต้องการ และทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ ดังนี้

6.1 ความหมายของความต้องการ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 กล่าวถึง ความต้องการ ว่า อยากรู้ใคร่ได้หรือประสงค์จะได้ เป็นสิ่งที่มนุษย์แสดงออกทางพฤติกรรมมีการแสวงหาเพื่อตอบสนองความต้องการนั้นๆ เมื่อร่างกายได้รับตอบสนองแล้ว ร่างกายมนุษย์ก็กลับสู่ภาวะสมดุลอีกครั้งหนึ่ง และก็จะเกิดความต้องการใหม่ๆ เกิดขึ้นมา ทดแทนวนเวียนอยู่ไม่มีที่สิ้นสุด

เดิมศักดิ์ คทวณิช (2546, น.150) กล่าวว่า ความต้องการ เป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างแรงจูงใจและแรงขับเคลื่อนในตัวบุคคล คือเมื่อบุคคลมีความต้องการเกิดขึ้น เกิดจากร่างกายอยู่ในสภาวะของการแสวงหาบางสิ่งบางอย่างที่ขาดหายไปจนทำให้เกิดแรงกระตุ้นต่อร่างกายให้เกิดพฤติกรรมบางอย่าง เพื่อตอบสนองสภาวะของร่างกายที่ขาดสมดุล โดยแบ่งออก 2 ประเภท คือ 1. ความต้องการทางร่างกาย ได้แก่ ความต้องการน้ำ อาหาร เครื่องนุ้่มห่ม การพักผ่อน ความต้องการเหล่านี้จะต้องอยู่ในสภาวะสมดุล มิฉะนั้น จะเกิดการแสวงหาเมื่อขาดหรือขจัดส่วนเกินความต้องการออกไปจากร่างกายและ 2. ความต้องการทางจิตใจ เป็นความต้องการที่บุคคลจะได้มาโดยอาศัยการตอบสนองจากบุคคลอื่นในสังคมที่ตนอยู่ เช่น ความต้องการความรัก ความปลอดภัย ความอบอุ่น ความมั่นคง ความต้องการการยอมรับจากสมาชิกอื่นในสังคม ต้องการความเคารพนับถือและความภาคภูมิใจ เป็นต้น

อริยา คูหา (2546, น.2) ได้กล่าวว่า ความต้องการต่าง ๆ ที่เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานเพื่อการดำรงชีวิตและเป็นตัวผลักดันให้บุคคลนั้นมีพฤติกรรมที่แสดงออกมา เพื่อลดความต้องการนั้น ๆ

จากความหมายเกี่ยวกับความต้องการดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า ความต้องการคือ สิ่งที่บุคคลปรารถนา ไม่ว่าจะเป็ความต้องการด้านร่างกายหรือจิตใจ ซึ่งจะทำให้บุคคลนั้นแสดงออกมาทางพฤติกรรม

6.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ

เฉลิมศักดิ์ ตุ่มหิรัญ (2564, น. 26-29) ได้กล่าวว่า ทฤษฎีความต้องการเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรมี 4 ทฤษฎีที่ควรทราบได้แก่ 1) ทฤษฎีความต้องการของอัมบราฮัม เอช.มาสโลว์ 2) ทฤษฎีสองปัจจัยของเฟรดเดอริค เออวิง เฮิร์ชเบิร์ก 3) ทฤษฎีความต้องการของแมคคลีแลนน์ 4) ทฤษฎีความต้องการของอัลเดอร์เฟอร์

6.2.1 ทฤษฎีความต้องการของอัมบราฮัม เอช.มาสโลว์

ได้เสนอทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ โดยเชื่อว่ามนุษย์จะถูกกระตุ้นโดยความต้องการแต่ละขั้นจนเกิดความพอใจ มีลำดับดังนี้ 1) ความต้องการทางกายภาพ หมายถึง ความต้องการปัจจัยพื้นฐานการดำรงชีวิต เช่น อาหาร น้ำ เครื่องนุ้่มห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค 2) ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย เป็นความต้องการที่จะมีชีวิตที่มั่นคงปลอดภัยในการดำรงชีวิต 3) ความต้องการทางสังคม เป็นความต้องการเป็นที่รักและเป็นที่ยอมรับของกลุ่ม 4) ความต้องการการยกย่อง เป็นความต้องการที่ต้องการให้คนอื่นยอมรับยกย่อง และเชิดชูจากสังคม ซึ่งในขั้นความต้องการนี้จะเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง 5) ความต้องการความสำเร็จในชีวิต เป็นความต้องการระดับสูงสุดที่ตนสามารถทำได้สำเร็จ โดยทั่วไปน้อยคนที่สามารถกระทำได้

6.2.2 ทฤษฎีสองปัจจัยของเฟรเดอริก เฮอร์ซเบิร์ก

เป็นนักจิตวิทยา ได้พัฒนาทฤษฎีแรงจูงใจ เป็นทฤษฎี 2 ปัจจัย ได้แก่ 1) สิ่งที่น่าพอใจหรือปัจจัยจูงใจ คือ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหางานเป็นสิ่งที่กระตุ้นให้ดีขึ้น เช่น การได้รับคำชม การได้รับความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน 2) สิ่งที่ไม่พอใจหรือปัจจัยอนามัย คือ ปัจจัยที่เป็นสภาพแวดล้อมการทำงาน เป็นปัจจัยที่ทำให้มีกำลังใจในการทำงาน เช่น เงินเดือน นโยบายขององค์กร

6.2.3 ทฤษฎีความต้องการของแมคคลีแลน

เป็นทฤษฎีความต้องการจากการเรียนรู้ มีแนวคิดที่มนุษย์มีการเรียนรู้ความต้องการจากสิ่งของที่เกี่ยวข้อง จนมีความต้องการที่ถูกก่อตัวและพัฒนาตลอดช่วงชีวิต แบ่งความต้องการของมนุษย์เป็น 3 ประเภท ได้แก่ 1) ความต้องการความสำเร็จ เป็นความต้องการที่ทำงานได้ดีขึ้น มีประสิทธิภาพ และบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ลักษณะที่แสดงพฤติกรรมออกมาจะเป็นการกำหนดเป้าหมายของการทำงานที่ท้าทายความสามารถ มุ่งความสำเร็จมากกว่ารางวัล และต้องการความก้าวหน้า เป็นการรับผิดชอบงานตนเองมากกว่าส่วนร่วม 2) ความต้องการความผูกพัน เป็นความต้องการที่มนุษย์ต้องการมีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น โดยจะมีพฤติกรรมที่แสดงออกอยากให้อื่นชื่นชมตนเอง ชอบมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม 3) ความต้องการอำนาจ เป็นความต้องการที่มนุษย์ต้องการควบคุม มีอิทธิพลครอบงำเหนือผู้อื่น โดยจะมีอำนาจที่เป็นอำนาจส่วนบุคคลซึ่งมักเป็นประโยชน์ส่วนตัว กับอำนาจสถาบันมักเป็นอำนาจที่มุ่งผลประโยชน์ส่วนรวม โดยจะมีพฤติกรรมที่ชอบแสวงหาโอกาสในการควบคุมผู้อื่น ชอบแข่งขัน

6.2.4 ทฤษฎีความต้องการของอัลเดอร์เฟอร์

เป็นผู้จัดกลุ่มความต้องการของมนุษย์ เป็นทฤษฎี ERG (ERG theory) จะแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) ความต้องการดำรงชีวิต เป็นความต้องการทางร่างกายและความปลอดภัยในชีวิต เพื่อตอบสนองให้มนุษย์มีชีวิตอยู่ต่อไป 2) ความต้องการความสัมพันธ์ เป็นความต้องการที่จะมีมิตรสัมพันธ์กับบุคคลรอบข้างทั้งที่ทำงานและสภาพแวดล้อมอื่นๆ 3) ความต้องการความก้าวหน้า เป็นความต้องการสูงสุด เป็นความต้องการพัฒนาตนเองเพื่อความเจริญเติบโต การใช้ความสามารถของตัวเองได้เต็มที่ และโอกาสในการเอาชนะความท้าทายใหม่ๆ

จากแนวคิดทฤษฎีดังกล่าวสรุปได้ว่า มนุษย์มีความต้องการที่ต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นความต้องการขั้นพื้นฐานในการดำรงชีพ ความต้องการความก้าวหน้าในอาชีพการงานหรือการได้รับคำชม ถ้าได้รับการตอบสนองในสิ่งที่ต้องการจะมีการแสวงหาความต้องการใหม่ จึงจำเป็นต้องประยุกต์ใช้ความรู้ในเรื่องของความต้องการให้ตรงกับกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้งานส่งเสริมการเกษตรประสบความสำเร็จ โดยการวิจัยครั้งนี้นำแนวคิดดังกล่าวมาใช้ ในเรื่องความต้องการความรู้ของวิสาหกิจชุมชน ในการดำเนินงานเพื่อที่จะเกิดการพัฒนาในด้านต่างๆของวิสาหกิจชุมชน จึงสรุป

สามารถจัดประเด็นความต้องการความรู้ในการส่งเสริม 4 ประเด็น ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการผลิตและการจัดการผลผลิต ด้านการตลาด ด้านการเงินและบัญชี

7. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยศึกษาเรื่อง ความต้องการส่งเสริมการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี มีประเด็นที่ต้องกล่าวถึง ได้แก่ สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจ การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน ความต้องการส่งเสริมของวิสาหกิจชุมชน ปัญหาและข้อเสนอแนะของวิสาหกิจชุมชน โดยมีรายละเอียดดังนี้

7.1 สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจ

7.1.1 เพศ

ทรงศักดิ์ สีหาค (2562, น.53) ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดตราด พบว่า สมาชิกร้อยละ 65.6 เป็นเพศหญิงซึ่งสอดคล้องกับ กลอยใจ เย็นรักษา (2564, น.53) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอสิเกา จังหวัดตรัง พบว่า สมาชิกร้อยละ 57.6 เป็นเพศหญิง ซึ่งแตกต่างกับ ชญานิษฐ์ แสนราชา (2564, น.47) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน พบว่า สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 68.9

7.1.2 อายุ

ชญานิษฐ์ แสนราชา (2564, น.47) พบว่า สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตัวอย่างมีอายุระหว่าง 41-50 ปี ร้อยละ 48.8 ซึ่งสอดคล้องกับ ธัญวลัย สว่างฟ้า (2565, น.64) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดและปัจจัยการจัดการวิสาหกิจชุมชนที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์กล้วยเล็บมือนางในจังหวัดชุมพร พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามตัวอย่างวิสาหกิจชุมชน มีอายุระหว่าง 41-50 ปี ร้อยละ 63.62 ซึ่งแตกต่างกับ ทิพย์วรรณ จันทร์ (2564, น.52) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนแบบยั่งยืนของกลุ่มในเขตพื้นที่บ้านดอนโรง ตำบลเขาพระบาท อำเภอเข็รใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า อายุเฉลี่ยของผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ในช่วง 51-60 ปี ร้อยละ 26.06

7.1.3 ระดับการศึกษา

ทิพย์วรรณ จันทรา (2564, น.52) พบว่า ร้อยละ 50.80 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ ฌภัทร วิษวะกุล (2564, น.65) ศึกษาเรื่อง แนวทางพัฒนาศักยภาพการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนพบว่า ร้อยละ 50.80 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ซึ่งแตกต่างกับ ชญานิชษฐ์ แสนราชา (2564, น.47) พบว่า ร้อยละ 49.2 จบมัธยมศึกษา/ปวช.

7.1.4 อาชีพ

สมรักษ์ สีอสกุล (2563, น.63) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาธุรกิจของวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรอินทรีบ้านดงบัง ตำบลดงขี้เหล็ก อำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี พบว่าร้อยละ 30.00 ประกอบอาชีพเกษตรกร ซึ่งสอดคล้องกับ ทิพย์วรรณ จันทรา (2564, น.42) พบว่า ร้อยละ 54.93 ประกอบอาชีพการเกษตรซึ่งแตกต่างกับสุรัชญา สุขประเสริฐ (2564, น.88) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อผลลัพธ์การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร พบว่า ร้อยละ 51.44 ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป

7.1.5 ตำแหน่งในวิสาหกิจชุมชน

กลอยใจ เย็นรักษา (2564, น.54) พบว่า ตำแหน่งในวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 79.1 เป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชน รองลงมาร้อยละ 19.9 มีตำแหน่งประธานวิสาหกิจชุมชน ไม่สอดคล้องกับราตรี ใจสะอาด (2562, น.69) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาสินค้าวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดนนทบุรีให้ได้มาตรฐานความปลอดภัย พบว่า ตำแหน่งในวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 69.9 เป็นประธานวิสาหกิจชุมชน รองลงมาร้อยละ 10.2 เป็นรองประธานวิสาหกิจชุมชน

7.1.6 ระยะเวลาการเป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

กลอยใจ เย็นรักษา (2564, น.54) พบว่า ระยะเวลาในการเป็นวิสาหกิจชุมชนเฉลี่ย 4.19 ปี ต่ำสุด 1 ปี สูงสุด 16 ปี

ตติยา ตาแก้ว (2563, น.56) ศึกษาเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย พบว่า ระยะเวลาในการเป็นวิสาหกิจชุมชนเฉลี่ย 6.87 ปี ต่ำสุด 2 ปี สูงสุด 16 ปี

ธัญญ์รัศม์ จงชัยพัฒน์ (2564, น.92) ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนตามหลักการบริหารเชิงดุลยภาพผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน ในอำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี พบว่า ระยะเวลาเป็นสมาชิกเฉลี่ย 3 ปี ต่ำสุด 1 ปี สูงสุด 4 ปี

7.2 การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน

7.2.1 ด้านการบริหารจัดการ

ตติยา ตาแก้ว (2563, น.63) พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน ระดับมาก 2 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการผลิต และมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานระดับ ปานกลาง 2 ด้าน คือ ด้านการเงิน ด้านการตลาด

7.2.2 ด้านการผลิตและการจัดการผลผลิต

สวิชญา สมบุญโสด (2561, น.118) ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารอำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนว่ามีความเหมาะสมมากใน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการผลิตและการบริหารจัดการ มีความเหมาะสมปานกลางใน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการตลาดและด้านการเงิน

7.2.3 ด้านการตลาด

กลอยใจ เย็นรักษา (2564, น.87) พบว่า การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนด้านการจัดการการตลาด มีการดำเนินการในระดับปานกลาง ซึ่งมีประเด็นที่อยู่ในระดับมาก คือ มีลูกค้ากลับมาซื้อสินค้าและบริการซ้ำและจงรักภักดีต่อสินค้าของกลุ่ม ลูกค้ามีความพึงพอใจสินค้าและบริการเพิ่มขึ้น

ตติยา ตาแก้ว (2563, น.93) พบว่า สมาชิกมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการตลาดในระดับมาก คือ มีการกำหนดราคาผลผลิตที่เหมาะสม และสมาชิกมีความเชื่อมโยงเครือข่ายเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

7.2.4 ด้านการเงินและบัญชี

กลอยใจ เย็นรักษา (2564, น.87) พบว่า วิสาหกิจชุมชนมีการดำเนินการในระดับปานกลาง โดยมีประเด็นในระดับมาก คือ มีการกำหนดเกณฑ์การจัดสรรรายได้และผลประโยชน์แก่สมาชิกอย่างเป็นธรรม

7.3 ความต้องการการส่งเสริมของวิสาหกิจชุมชน

7.3.1 ความต้องการวิธีการส่งเสริม

ตติยา ตาแก้ว (2563, น.75) พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนต้องการวิธีการในการส่งเสริมมากที่สุดคือ การส่งเสริมแบบรายบุคคล รองมา การส่งเสริมแบบรายกลุ่มและการส่งเสริมแบบมวลชน ตามลำดับ

สวิชญา สมบุญโสด (2561, น.119) พบว่า ในภาพรวมมีความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแต่ละวิธีการพบว่า มีความต้องการระดับมาก ในวิธีการส่งเสริมแบบกลุ่ม โดยการศึกษาดูงานมากที่สุด รองลงมาได้แก่ วิธีการส่งเสริมแบบรายบุคคลและแบบมวลชน ตามลำดับ

7.3.2 ความต้องการความรู้ในการส่งเสริม

ตติยา ตาแก้ว (2563, น.63) พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนต้องการความรู้ในการส่งเสริม ระดับมากที่สุด 3 ประเด็น คือ ด้านการผลิตและการจัดการผลผลิต ด้านการตลาด และด้านการเงินและบัญชี

สวิชญา สมบุญโสด (2561, น.119-120) พบว่า สมาชิกมีความต้องการความรู้ ด้านการผลิตและการจัดการผลผลิตมากที่สุด โดยมีความต้องการประเด็นความรู้เกี่ยวกับการควบคุม

คุณภาพและระบบรับรองคุณภาพมากที่สุด รองลงมาสมาชิกมีความต้องการความรู้ด้านการเงิน ด้านการบริหารจัดการ ด้านการตลาด ตามลำดับ

7.4 ปัญหาและข้อเสนอแนะ

7.4.1 ปัญหาในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน

กลอยใจ เย็นรักษา (2564, น.73) พบว่า ปัญหาในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านการจัดการการตลาด ด้านการจัดการการเงิน ด้านการจัดการองค์กร ปัญหาในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนระดับน้อย ได้แก่ ด้านการจัดการการผลิต ภาวะผู้นำ การมีส่วนร่วมของสมาชิก และปัญหาในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนระดับน้อยที่สุด คือ การสนับสนุนจากภาครัฐ

ตติยา ตาแก้ว (2563, น.80) พบว่า ปัญหาในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนระดับมาก 1 ด้าน คือ ด้านการเงิน และปัญหาในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน ระดับปานกลาง 4 ด้าน ด้านการตลาด ด้านการผลิต ด้านการบริหารจัดการ และด้านอื่นๆ

นวพร ขอบเดิน (2564, น.142) ศึกษา แนวทางการเสริมสร้างศักยภาพของวิสาหกิจชุมชน อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีปัญหาในเรื่อง การตลาด ระดับมาก ในประเด็นขาดแหล่งจำหน่ายหรือตลาดไม่แน่นอน

ยอดขวัญ วิชาคกิจ (2563, น.69) ศึกษาการจัดการวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา ชุมชนพัฒนาผลิตภัณฑ์พืชผัก สมุนไพรและผลไม้ป่าบ้านป่าปวย อำเภอบ้านโฮ้ง จังหวัดลำพูน พบว่า ปัญหาด้านการจัดการกลุ่ม ด้านการจัดการผลิต ด้านการตลาด อยู่ในระดับปานกลาง

7.4.2 ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน

ทรงศักดิ์ สีหานาค (2562, น.67) พบว่า สมาชิกและกรรมการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนต้องการให้หน่วยงานรัฐช่วยเหลือเรื่องการจัดหาแหล่งเงินทุน การลดดอกเบี้ยในการกู้ยืมของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ช่วยเหลือการขับเคลื่อนการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนและควรมีการจัดอบรมดูงาน

ตติยา ตาแก้ว (2563, น.82) พบว่า หน่วยงานภาครัฐหรือเอกชน ควรสนับสนุนด้านแหล่งเงินทุนที่เข้าถึงง่ายรวมถึงองค์ความรู้ด้านการจัดทำบัญชีที่ถูกต้อง ด้านการผลิตควรมีการสนับสนุนองค์ความรู้ เทคโนโลยีใหม่ๆ ในการผลิตและแปรรูปที่ทำให้การดำเนินงานของกลุ่มมีศักยภาพ

ธัญญ์ภัสร์ จงชัยพัฒน์ (2564, น.99) พบว่า สมาชิกได้รับความรู้จากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ในการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาแบบฝึกอบรมและเยี่ยมเยียน

นิตาชล เตจ๊ะขอด. (2562, น.73) ศึกษาบทบาทของผู้นำในการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการประชุมให้ความรู้เกี่ยวกับ

วิสาหกิจชุมชน มีการวางแผนกับทุกภาคส่วน เพื่อเข้าสู่การพัฒนากระบวนการกลุ่ม การติดตาม ประเมินผลการดำเนินงาน

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปเพื่อนำไปกำหนด กรอบแนวคิดการวิจัย เรื่อง ความต้องการส่งเสริมการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี ได้ดังนี้

1. สภาพพื้นฐานสังคมและเศรษฐกิจ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งในกลุ่ม ระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่ม รายได้ในครัวเรือนในภาคการเกษตร รายได้ในครัวเรือน นอกภาคการเกษตร และสถานะหนี้สินของครัวเรือน
2. การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการผลิตและการจัดการผลผลิต ด้านการตลาด ด้านการเงินและบัญชี
3. ความต้องการส่งเสริมการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ทั้งความต้องการวิธีการส่งเสริม และความต้องการความรู้ในการส่งเสริมการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน

ปัญหาและข้อเสนอแนะของวิสาหกิจชุมชน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการผลิตและการจัดการผลผลิต ด้านการตลาด ด้านการเงินและบัญชี

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การส่งเสริมการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนในอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ตามรายละเอียดดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ประชากรที่ใช้ในการวิจัย และการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างและการสุ่มตัวอย่าง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 ประชากร ประชากรที่ศึกษาครั้งนี้เป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ในพื้นที่อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี ที่ขึ้นทะเบียนวิสาหกิจชุมชนและยังดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน จำนวนทั้งหมด 303 ราย (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2567)

1.2 กลุ่มตัวอย่างและการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างและการสุ่มตัวอย่างแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่ การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง และการสุ่มตัวอย่าง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.2.1 การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane โดยยอมให้เกิดในการสุ่มตัวอย่างได้ 7 เปอร์เซ็นต์จะได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างดังนี้

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

เมื่อ n = ขนาดตัวอย่างที่ต้องการหา

N = จำนวนประชากรทั้งหมด

e = ค่าความคาดเคลื่อน = 0.07

เมื่อแทนค่าจะได้ผลดังนี้

$$n = \frac{303}{1 + 303 \times (0.07)^2}$$

$$= 121.9 \text{ ราย}$$

ดังนั้น ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้ คือ 122 ราย ของประชากรทั้งหมด

1.2.2 การสุ่มตัวอย่าง การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย ด้วยการจับสลากตามรายชื่อสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ที่จดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนกับสำนักงานเกษตรอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานีและยังมีการดำเนินกิจกรรม จำนวน 29 กลุ่ม ตามสัดส่วนของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในแต่ละกลุ่ม โดยตามหลักการของวิสาหกิจชุมชนสมาชิกวิสาหกิจชุมชนทุกคนต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ดังนั้นจึงสุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนแต่ละกลุ่มที่ทำการศึกษา ดังนี้

จำนวนตัวอย่างแต่ละกลุ่ม = จำนวนตัวอย่างทั้งหมด \times จำนวนประชากรในแต่ละกลุ่ม

จำนวนประชากรทั้งหมด

โดยในแต่ละกลุ่ม ให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามที่กำหนด ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างแยกตามสัดส่วนในแต่ละกลุ่มที่ทำการศึกษา

ที่	ชื่อวิสาหกิจชุมชน	กลุ่มกิจกรรม	จำนวนสมาชิก (ราย)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (ราย)
1	แปรรูปผลผลิตการเกษตรแสงตะวัน ม.1 ต. กระแซง	การผลิตสินค้า	9	4
2	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านคลองไทร	การผลิตสินค้า, การให้บริการ	8	4
3	รักษ์ท้ายเกาะ	การผลิตสินค้า	7	3
4	ขนมไทย หมู่ 6 ต.คลองควาย	การผลิตสินค้า	12	5
5	กลุ่มอาชีพก้าวน้ำ หมู่ 2 ต.กระแซง	การผลิตสินค้า	9	4
6	บ้านลาดด้วน หมู่ 4	การผลิตสินค้า, การให้บริการ	32	11

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ที่	ชื่อวิสาหกิจชุมชน	กลุ่มกิจกรรม	จำนวนสมาชิก (ราย)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (ราย)
7	คอตตอน ดีไซน์	การผลิตสินค้า	7	3
8	กลุ่มอาชีพสตรีบ้านจิว	การผลิตสินค้า	20	8
9	กลุ่มเกษตรกรเฉลิมพระเกียรติบ้านทางยาว	การผลิตสินค้า	9	4
10	ศูนย์ถ่ายทอดภูมิปัญญาและการอนุรักษ์ ขนมไทยบ้านปากอาจ	การผลิตสินค้า	12	5
11	แปรรูปอาหารคั้นทรูปาร์ค 15	การผลิตสินค้า	7	3
12	กลุ่มเกษตรกรร่วมใจพัฒนา หมู่ 6 ตำบล บางเตย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี	การผลิตสินค้า	11	4
13	มณสิญจ์ เสื้อผ้าสำเร็จรูป	การผลิตสินค้า	7	3
14	ตั้งใจธรรม	การผลิตสินค้า	8	4
15	ห้องเที่ยววิถีชุมชนตำบลบ้านจิว	การผลิตสินค้า	11	4
16	กลุ่มแม่บ้านคลองคู	การผลิตสินค้า	8	4
17	G FARM AT.SAMKHOK	การผลิตสินค้า	10	4
18	อิงน้ำสามโคก	การผลิตสินค้า	10	4
19	การเกษตรเพื่อสิ่งแวดล้อมปทุมธานี	การผลิตสินค้า, การให้บริการ	7	3
20	ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านสวน พันธุ์ผัก	การผลิตสินค้า	10	4
21	รุ่งโรจน์	การผลิตสินค้า	8	4
22	กลุ่มแปลงใหญ่ผักตำบลบางเตย	การผลิตสินค้า	14	4
23	อาสาพัฒนาเชิงรากลใหญ่	การผลิตสินค้า	10	4
24	กลุ่มแม่บ้านสวยใสพัฒนา	การผลิตสินค้า	11	4
25	มะตาดรามัญบ้านศาลาแดงเหนือ	การผลิตสินค้า	10	4
26	พีชกระท่อมปทุมธานี เชียงรากลใหญ่	การผลิตสินค้า	14	4

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ที่	ชื่อวิสาหกิจชุมชน	กลุ่ม กิจกรรม	จำนวนสมาชิก (ราย)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (ราย)
27	กลุ่มภูมิปัญญาไทยสมุนไพรบางเตย	การผลิตสินค้า	8	4
28	มูลไส้เดือน 100% บ้านคลองอ้ายจาม	การผลิตสินค้า	7	3
29	งานหัตถศิลป์ถิ่นสามโคก	การผลิตสินค้า	7	3
รวม			303	122

ที่มา : ระบบสารสนเทศวิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร (2567)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยเนื้อหาเกี่ยวกับ ชนิดเครื่องมือ ลักษณะของเครื่องมือ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 ชนิดของเครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้างกำหนดคำถาม มีคำตอบให้เลือก โดยเรียงเนื้อหาตามวัตถุประสงค์

2.2 ลักษณะของเครื่องมือ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ประกอบด้วยคำถามทั้งแบบเลือกตอบ คำถามลักษณะเป็นคำถามปลายปิด และคำถามปลายเปิด แบบสัมภาษณ์สร้างขึ้นจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาปรับปรุงเพื่อให้เหมาะสมกับการวิจัยในครั้งนี้ โดยแบ่งโครงสร้างแบบสัมภาษณ์เป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานสังคมและเศรษฐกิจของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน โดยแบบสัมภาษณ์ แบ่งเป็น 2 ตอนย่อย ดังนี้

ตอนที่ 1.1 สภาพทางสังคม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ตำแหน่งในกลุ่ม ระยะเวลาการเป็นสมาชิก

ตอนที่ 1.2 สภาพทางเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้ในครัวเรือนในภาคการเกษตร รายได้ในครัวเรือนนอกภาคการเกษตร รายได้จากวิสาหกิจชุมชน สภาวะหนี้สินของครัวเรือน

ซึ่งคำถามเป็นลักษณะการสัมภาษณ์แบบปลายปิด มีคำตอบให้เลือกแบบคำตอบเดียวหรือเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ หรือแบบเติมคำลงในช่องว่าง

ตอนที่ 2 การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ประกอบด้วยคำถาม เกี่ยวกับการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน ประกอบด้วย 4 หมวด ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการผลิตและการจัดการผลผลิต ด้านการตลาด และด้านการเงินและบัญชี โดยกำหนดข้อคำถามในลักษณะเลือกตอบ ให้คะแนนในแต่ละข้อ ดังนี้

มีการดำเนินงานในระดับน้อยที่สุด	มีค่าเท่ากับ	1	คะแนน
มีการดำเนินงานในระดับน้อย	มีค่าเท่ากับ	2	คะแนน
มีการดำเนินงานในระดับปานกลาง	มีค่าเท่ากับ	3	คะแนน
มีการดำเนินงานในระดับมาก	มีค่าเท่ากับ	4	คะแนน
มีการดำเนินงานในระดับมากที่สุด	มีค่าเท่ากับ	5	คะแนน

ตอนที่ 3 ความต้องการการส่งเสริมการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับความต้องการการส่งเสริมการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนประกอบด้วย 2 ด้าน คือ ความต้องการวิธีการส่งเสริมและความต้องการความรู้ในการส่งเสริม เป็นคำถามแบบให้เลือกตอบ โดยจะให้คะแนนในแต่ละข้อคำถาม ดังนี้

มีความต้องการในระดับน้อยที่สุด	มีค่าเท่ากับ	1	คะแนน
มีความต้องการในระดับน้อย	มีค่าเท่ากับ	2	คะแนน
มีความต้องการในระดับปานกลาง	มีค่าเท่ากับ	3	คะแนน
มีความต้องการในระดับมาก	มีค่าเท่ากับ	4	คะแนน
มีความต้องการในระดับมากที่สุด	มีค่าเท่ากับ	5	คะแนน

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะ โดยการสัมภาษณ์จะแบ่งเป็น 2 ตอนย่อย ดังนี้

ตอนที่ 4.1 ปัญหาของสมาชิกในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนเกี่ยวกับด้านการบริหารจัดการ ด้านการผลิต ด้านการตลาด และด้านการเงินและบัญชีมีลักษณะคำถามที่กำหนดให้เลือกตอบ เป็นลักษณะคำถามแบบปลายปิด ซึ่งการให้คะแนนระดับของปัญหาในคำถามปลายปิด แบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่

มีปัญหาในระดับน้อยที่สุด	มีค่าเท่ากับ	1	คะแนน
มีปัญหาในระดับน้อย	มีค่าเท่ากับ	2	คะแนน
มีปัญหาในระดับปานกลาง	มีค่าเท่ากับ	3	คะแนน
มีปัญหาในระดับมาก	มีค่าเท่ากับ	4	คะแนน
มีปัญหาในระดับมากที่สุด	มีค่าเท่ากับ	5	คะแนน

ตอนที่ 4.2 ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน เกี่ยวกับด้านการบริหารจัดการ ด้านการผลิต ด้านการตลาด และด้านการเงินและบัญชี

เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด	มีค่าเท่ากับ	1	คะแนน
เห็นด้วยในระดับน้อย	มีค่าเท่ากับ	2	คะแนน
เห็นด้วยในระดับปานกลาง	มีค่าเท่ากับ	3	คะแนน
เห็นด้วยในระดับมาก	มีค่าเท่ากับ	4	คะแนน
เห็นด้วยในระดับมากที่สุด	มีค่าเท่ากับ	5	คะแนน

2.3 การสร้างและทดสอบเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือในการศึกษาความต้องการส่งเสริมการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานีโดยมีกระบวนการดังนี้

- 1) ศึกษาค้นคว้าแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับความต้องการส่งเสริมการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน
- 2) กำหนดกรอบแนวคิดและขอบเขตของเนื้อหา
- 3) การสร้างแบบสัมภาษณ์จากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับหัวข้อและวัตถุประสงค์ในการวิจัย
- 4) นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาตรวจสอบโครงสร้างแบบสอบถาม การใช้ภาษาและความครอบคลุมในเนื้อหาสาระแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
- 5) นำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการตรวจจากอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา เพื่อตรวจสอบว่า แบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นมานั้นสามารถวัดผลได้ตรงตามที่ต้องการ ครอบคลุมเนื้อหาขอบเขตของเนื้อหา การวิจัย ความถูกต้องของภาษา ความเข้าใจตรงกับข้อความ โดยใช้วิธีการทางสถิติตรวจสอบค่าความเที่ยงตรง คือ ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อความแต่ละข้อกับวัตถุประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence: IOC) พิสนุ พงศ์ศรี (2557,น.200) โดยมีหลักเกณฑ์การประเมิน ดังต่อไปนี้
 - +1 หมายถึง คำถามสอดคล้องกับเนื้อหาหรือวัตถุประสงค์ข้อนั้น
 - 0 หมายถึง คำถามไม่แน่ใจว่าสอดคล้องกับเนื้อหาหรือวัตถุประสงค์ข้อนั้น
 - 1 หมายถึง คำถามไม่สอดคล้องกับเนื้อหาหรือวัตถุประสงค์ข้อนั้น
- 6) นำผลการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญจากข้อ 5 มาคำนวณจากสูตรดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{n}$$

เมื่อ	IOC	แทน แบบวัดความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามปฏิบัติการ
	$\sum R$	แทน ผลบวกของคะแนนผู้เชี่ยวชาญ
	n	แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

โดยค่าที่ยอมรับได้จะต้องมากกว่า 0.5 ในของแต่ละคำถาม จึงสรุปได้ว่าประเด็นคำถามนั้นวัดได้ตรงจุดมุ่งหมายการวิจัยค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) เพื่อวัดความเที่ยงตรง ผลการหาค่าความสอดคล้องของแบบสอบถาม ตามเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตัดสินค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์มีค่าเท่ากับ 0.973 แสดงว่า ข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงวัตถุประสงค์ หรือเนื้อหาและข้อคำถามนั้นสามารถนำไปใช้ได้

7) นำแบบสัมภาษณ์ไปทดลองใช้กับบุคคลที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้

8) นำแบบสัมภาษณ์ไปวิเคราะห์หาความเชื่อถือได้ (Reliability) ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น ไปทดสอบสัมภาษณ์กับประชากรที่ไม่อยู่ในกลุ่มประชากรเป้าหมายจริง จำนวน 30 คน แล้วนำมาหาค่าความน่าเชื่อถือได้ของแบบสัมภาษณ์ โดยใช้วิธีการหาสัมประสิทธิ์ของ Cronbach เพื่อหาค่า Alpha และใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการคำนวณ ได้ค่าความน่าเชื่อถือได้ของแบบสัมภาษณ์ ดังนี้

ตอนที่ 2 การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาเท่ากับ 0.962

ตอนที่ 3 การส่งเสริมการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาเท่ากับ 0.964

ตอนที่ 4.1 ปัญหาของการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาเท่ากับ 0.975

ตอนที่ 4.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาเท่ากับ 0.953

ซึ่งค่า Cronbach's Alpha ของแบบสัมภาษณ์แต่ละตอน Careines และ Zell (1986, 51) อ้างใน (เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ, 2560, น. 61) แนะนำว่าโดยทั่วไปแล้วค่าความเชื่อถือได้ของแบบสัมภาษณ์ควรมีค่าไม่ต่ำกว่า 0.80 หมายความว่าแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นสำหรับงานวิจัยนี้มีค่าความเชื่อถือได้ และสามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้

9) นำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการทดลองใช้และปรับปรุงแก้ไขเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงนำไปเก็บข้อมูลกลับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ด้วยตนเอง โดยมีการกำหนดขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.1 ขั้นตอนเตรียมการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอน ดังนี้

3.1.1 กำหนดช่วงเวลาในการเก็บข้อมูล กำหนดแผนการลงพื้นที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามแผน

3.1.2 จัดเตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เตรียมแบบสัมภาษณ์ และอุปกรณ์ที่ใช้ไปจัดเก็บข้อมูลในพื้นที่ เช่น ดินสอ ปากกา กระดาษช่วยจดบันทึก เป็นต้น

3.1.3 การประสานงานผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยการประสานผ่านทางโทรศัพท์ถึงประธานวิสาหกิจชุมชน เพื่อแจ้งวัตถุประสงค์ของการศึกษา และความจำเป็นในการสัมภาษณ์สมาชิกวิสาหกิจชุมชนผู้ให้ข้อมูล ตามรายชื่อที่ได้สุ่มไว้แล้ว โดยประสานก่อนล่วงหน้า 1 อาทิตย์ ก่อนลงพื้นที่ และโทรนัดหมายประสานประธานวิสาหกิจชุมชน อีก 1 ครั้ง ก่อนถึงวันที่นัดหมายตามแผนเก็บข้อมูล

3.2 ขั้นตอนการสัมภาษณ์ มีขั้นตอน ดังนี้

3.2.1 แนะนำตัวผู้เก็บข้อมูล โดยแนะนำชื่อ นามสกุล และแจ้งว่าเป็นนักศึกษา ระดับปริญญาโท ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง ความต้องการส่งเสริมการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี และสอบถามพูดคุยกับผู้ให้สัมภาษณ์ ประมาณ 10 นาที ก่อนสัมภาษณ์ เพื่อเป็นการสร้างความคุ้นเคยกับผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

3.2.2 ชี้แจงวัตถุประสงค์ ของการศึกษาวินิจฉัย เรื่องความต้องการส่งเสริมการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์เห็นถึงประโยชน์ และความสำคัญในการวิจัยครั้งนี้

3.2.3 เริ่มดำเนินการสัมภาษณ์ โดยผู้ศึกษาวินิจฉัยดำเนินการสัมภาษณ์สมาชิกวิสาหกิจชุมชน

3.3 ขั้นสิ้นสุดของการสัมภาษณ์ มีขั้นตอนดังนี้

3.3.1 การทบทวน เมื่อสัมภาษณ์ครบทุกคนแล้วผู้ศึกษาวินิจฉัยทบทวนความถูกต้อง และความสมบูรณ์ของข้อมูล ผู้วิจัยตรวจสอบข้อมูลว่าครบถ้วนถูกต้อง สมบูรณ์

3.3.2 กล่าวขอบคุณ ผู้ศึกษาวินิจฉัยกล่าวขอบคุณคณะกรรมการ และผู้เกี่ยวข้องที่ให้ความร่วมมือและสนับสนุนการวิจัยครั้งนี้

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้แบบสอบถามสัมภาษณ์ครบตามจำนวนที่กำหนด ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล และลงรหัสเพื่อประมวลผลข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้สถิติ ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลสภาพพื้นฐานสังคมและเศรษฐกิจของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน โดยใช้สถิติการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 2 วิเคราะห์การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนในอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี จำนวน 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการบริหารจัดการ ด้านการผลิต ด้านการตลาดและด้านการเงินการบัญชี ในการบันทึกรหัสข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์เพื่อทำการประมวลผล ค่าในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดน้ำหนักคะแนนดังนี้

สำหรับเกณฑ์การแปลค่าเฉลี่ยได้กำหนดน้ำหนักคะแนนในการแบ่งช่วงชั้น 5 ระดับ เท่าๆ กันดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ช่วงชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด}-\text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} \\ &= 0.8 \end{aligned}$$

ดังนั้นเกณฑ์การแปลความหมาย เพื่อจัดคะแนนเฉลี่ย ในช่วงคะแนนดังต่อไปนี้
 คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.80 หมายความว่า มีการดำเนินงานในระดับน้อยที่สุด
 คะแนนเฉลี่ย 1.81-2.60 หมายความว่า มีการดำเนินงานในระดับน้อย
 คะแนนเฉลี่ย 2.61-3.40 หมายความว่า มีการดำเนินงานในระดับปานกลาง
 คะแนนเฉลี่ย 3.41-4.20 หมายความว่า มีการดำเนินงานระดับมาก
 คะแนนเฉลี่ย 4.21-5.00 หมายความว่า มีการดำเนินงานในระดับมากที่สุด

ตอนที่ 3 ความต้องการการส่งเสริมการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี โดยใช้สถิติการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตามเกณฑ์ประเมิน คะแนนเฉลี่ย ใช้ค่าน้ำหนักแปลผลได้ดังนี้

- คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.80 หมายความว่า มีระดับความต้องการน้อยที่สุด
 คะแนนเฉลี่ย 1.81-2.60 หมายความว่า มีระดับความต้องการน้อย
 คะแนนเฉลี่ย 2.61-3.40 หมายความว่า มีระดับความต้องการปานกลาง
 คะแนนเฉลี่ย 3.41-4.20 หมายความว่า มีระดับความต้องการมาก
 คะแนนเฉลี่ย 4.21-5.00 หมายความว่า มีระดับความต้องการมากที่สุด

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี

ตอนที่ 4.1 วิเคราะห์ปัญหาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี โดยใช้สถิติการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตามเกณฑ์ประเมิน คะแนนเฉลี่ย ใช้ค่าน้ำหนักแปลผลได้ดังนี้

- คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.80 หมายความว่า มีระดับปัญหาน้อยที่สุด
 คะแนนเฉลี่ย 1.81-2.60 หมายความว่า มีระดับปัญหาน้อย
 คะแนนเฉลี่ย 2.61-3.40 หมายความว่า มีระดับปัญหาปานกลาง
 คะแนนเฉลี่ย 3.41-4.20 หมายความว่า มีระดับปัญหา
 คะแนนเฉลี่ย 4.21-5.00 หมายความว่า มีระดับปัญหามากที่สุด

ตอนที่ 4.2 ข้อเสนอแนะการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี โดยใช้สถิติการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตามเกณฑ์ประเมิน คะแนนเฉลี่ย ใช้ค่าน้ำหนักแปลผลได้ดังนี้

- คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.80 หมายความว่า เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด
 คะแนนเฉลี่ย 1.81-2.60 หมายความว่า เห็นด้วยในระดับน้อย
 คะแนนเฉลี่ย 2.61-3.40 หมายความว่า เห็นด้วยในระดับปานกลาง
 คะแนนเฉลี่ย 3.41-4.20 หมายความว่า เห็นด้วยในระดับมาก
 คะแนนเฉลี่ย 4.21-5.00 หมายความว่า เห็นด้วยในระดับมากที่สุด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยเรื่อง การส่งเสริมการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี ใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเครื่องมือในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง 122 ราย มาวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 ศึกษาสภาพสังคมและเศรษฐกิจของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอสามโคก

ตอนที่ 2 ศึกษาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอสามโคก

ตอนที่ 3 ศึกษาความต้องการการส่งเสริมการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอสามโคก

ตอนที่ 4 ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอสามโคก

ตอนที่ 1 สภาพสังคมและเศรษฐกิจของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอสามโคก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพสังคมและเศรษฐกิจของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอสามโคก โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 สภาพทางสังคมของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

จากการศึกษาสภาพทางสังคมของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ตำแหน่งในกลุ่ม ระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่ม ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงเป็นค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสูงสุด และค่าต่ำสุด รายละเอียดดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล

n = 122

สภาพทางสังคมของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	30	24.6
หญิง	92	75.4
2. อายุ (ปี)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 35	3	2.5
36-45	22	18.0
46-55	45	36.9
56-65	42	34.4
มากกว่าหรือเท่ากับ 66	10	8.2
ต่ำสุด = 30 สูงสุด = 77 ค่าเฉลี่ย = 54.01 S.D. = 9.538		
3. ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าประถมศึกษา	1	0.8
ประถมศึกษา	27	22.1
มัธยมศึกษาตอนต้น	14	11.5
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	38	31.1
อนุปริญญา/ปวส.	11	9.0
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	30	24.5
สูงกว่าปริญญาตรี	1	0.8
4. อาชีพ		
การเกษตร	36	29.5
รับเงินเดือนประจำ	26	21.3
ประกอบธุรกิจการค้า	24	19.7
รับจ้างทั่วไป	30	24.6
ไม่มีอาชีพ	6	4.9

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

n = 122

สภาพทางสังคมของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
5. ตำแหน่ง		
ประธาน	26	21.3
รองประธาน	12	9.8
เลขานุการ	7	5.7
เหรัญญิก	8	6.6
ประชาสัมพันธ์	6	4.9
สมาชิก	63	51.6
6. ระยะเวลาการเป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชน (ปี)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 2	46	37.7
3 - 4	43	35.2
5 - 6	10	8.2
7 - 8	6	4.9
มากกว่าหรือเท่ากับ 9	17	13.9
ต่ำสุด = 1 สูงสุด = 20 ค่าเฉลี่ย = 4.57 S.D. = 4.462		

จากตารางที่ 4.1 สภาพทางสังคมของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี ผลการวิเคราะห์ ดังนี้

เพศ พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 75.4 เป็นเพศหญิง และร้อยละ 24.6 เป็นเพศชาย

อายุ พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 36.9 มีอายุระหว่าง 46-55 ปี รองลงมา ร้อยละ 34.4 มีอายุระหว่าง 55-65 ปี ร้อยละ 18.0 มีอายุระหว่าง 36-45 ร้อยละ 8.2 มีอายุมากกว่าหรือเท่ากับ 66 ปี และ ร้อยละ 2.5 มีอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 35 ปี โดยสมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีอายุสูงสุด 77 ปี ต่ำสุด 30 ปี และมีอายุเฉลี่ย 54.01 ปี

ระดับการศึกษา พบว่า สมาชิก ร้อยละ 31.1 มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. ร้อยละ 24.5 มีระดับการศึกษาศรีปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ร้อยละ 22.1 มีระดับการศึกษาประถมศึกษา ร้อยละ 11.5 มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 9.0 มีระดับการศึกษานุปริญญา/ปวส. และร้อยละ 0.8 มีระดับการต่ำกว่าประถมศึกษา และสูงกว่าปริญญาตรี

อาชีพหลัก พบว่าสมาชิก ร้อยละ 29.5 ประกอบอาชีพการเกษตร ร้อยละ 24.6 ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป ร้อยละ 21.3 ประกอบอาชีพรับเงินเดือนประจำ ร้อยละ 19.7 ประกอบอาชีพธุรกิจการค้า ร้อยละ 4.9 ไม่มีอาชีพ

ตำแหน่งในวิสาหกิจชุมชน พบว่า สมาชิก ร้อยละ 51.6 เป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 21.3 เป็นประธานวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 9.8 เป็นรองประธานวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 6.6 เป็นเหรัญญิก และร้อยละ 4.9 เป็นประชาสัมพันธ์

ระยะเวลาการเป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชน พบว่า สมาชิกร้อยละ 37.7 เป็นสมาชิกลดกว่าหรือเท่ากับ 2 ปี ร้อยละ 35.2 เป็นสมาชิก 3-4 ปี ร้อยละ 13.9 เป็นสมาชิกมากกว่าหรือเท่ากับ 9 ปี ร้อยละ 8.2 เป็นสมาชิก 5-6 ปี ร้อยละ 4.9 เป็นสมาชิก 7-8 ปี โดยระยะเวลาสมาชิกเฉลี่ย 4.57 ปี ระยะเวลาเป็นสมาชิกต่ำสุด 1 ปี และระยะเวลาเป็นสมาชิกสูงสุด 20 ปี

1.2 สภาพทางเศรษฐกิจของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

จากการศึกษาสภาพทางเศรษฐกิจของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ได้แก่ รายได้ครัวเรือนในภาคการเกษตร รายได้ครัวเรือนนอกภาคการเกษตร รายได้จากวิสาหกิจชุมชน และสถานะหนี้สินของครัวเรือน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงเป็นค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสูงสุด และค่าต่ำสุด รายละเอียดดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 สภาพทางเศรษฐกิจของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

n = 122		
สภาพทางเศรษฐกิจของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. รายได้ครัวเรือนในภาคการเกษตร (บาทต่อปี)		
ไม่มีรายได้ครัวเรือนในภาคการเกษตร	67	54.8
มี (บาท/ปี)	55	45.2
≤ 50,000	20	16.4
50,001-150,000	14	11.5
150,001-250,000	9	7.4
250,001-350,000	4	3.3
≥ 350,001	8	6.6
ต่ำสุด = 2,000 สูงสุด = 1,000,000 ค่าเฉลี่ย = 184,963.64 S.D. = 234,233.577		

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

n = 122		
สภาพทางเศรษฐกิจของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
2. รายได้ครัวเรือนนอกภาคการเกษตร (บาทต่อปี)		
ไม่มีรายได้ครัวเรือนนอกภาคการเกษตร	19	15.6
มี (บาท/ปี)	103	84.4
≤ 50,000	26	21.3
50,001-150,000	54	44.3
150,001-250,000	17	13.9
250,001-350,000	4	3.3
≥ 350,001	2	1.6
ต่ำสุด = 2,000 สูงสุด = 506,000 ค่าเฉลี่ย = 112,722.33 S.D. = 90,939.869		
3. รายได้จากวิสาหกิจชุมชน (บาทต่อปี)		
ไม่มีรายได้จากวิสาหกิจชุมชน	16	13.2
มี (บาท/ปี)	106	86.8
≤ 5,000	37	30.3
5,001-25,000	39	32.0
25,001-45,000	12	9.8
45,001-65,000	6	4.9
≥ 65,001	12	9.8
ต่ำสุด = 1,000 สูงสุด = 300,000 ค่าเฉลี่ย = 31,458.49 S.D. = 58,558.719		
4. ภาวะหนี้สินของครัวเรือน (บาทต่อปี)		
ไม่มีภาวะหนี้สิน	93	76.2
มี (บาท/ปี)	29	23.8
≤ 10,000	5	4.1
10,001-50,000	13	10.7
50,001-100,000	4	3.3
100,001-150,000	2	1.6
≥ 150,001	5	4.1
ต่ำสุด = 10,000 สูงสุด = 600,000 ค่าเฉลี่ย = 104,862.06 S.D. = 150,757.071		

รายได้ครัวเรือนในภาคการเกษตร พบว่า สมาชิกร้อยละ 16.4 มีรายได้ครัวเรือนในภาคการเกษตรน้อยกว่าหรือเท่ากับ 50,000 บาทต่อปี ร้อยละ 11.5 มีรายได้ครัวเรือนในภาคการเกษตรอยู่ระหว่าง 50,001-150,000 บาทต่อปี ร้อยละ 7.4 มีรายได้ครัวเรือนในภาคการเกษตร 150,001-250,000 บาทต่อปี ร้อยละ 6.6 มีรายได้ครัวเรือนในภาคการเกษตรมากกว่าหรือเท่ากับ 350,001 บาทต่อปี ร้อยละ 3.3 มีรายได้ครัวเรือนในภาคการเกษตร 250,001-350,000 บาทต่อปี และร้อยละ 54.8 ไม่มีรายได้ครัวเรือนในภาคการเกษตร โดยมีรายได้ต่ำสุดอยู่ที่ 2,000 บาทต่อปี สูงสุด 1,000,000 บาทต่อปี มีรายได้ครัวเรือนในภาคการเกษตรเฉลี่ย 184,963.64 บาทต่อปี

รายได้ครัวเรือนนอกภาคการเกษตร พบว่า สมาชิกร้อยละ 44.3 มีรายได้ครัวเรือนนอกภาคการเกษตร อยู่ระหว่าง 50,001-150,000 บาทต่อปี ร้อยละ 21.3 ราย มีรายได้ครัวเรือนนอกภาคการเกษตร น้อยกว่าหรือเท่ากับ 50,000 บาทต่อปี ร้อยละ 13.9 มีรายได้ครัวเรือนนอกภาคการเกษตรอยู่ระหว่าง 150,001-250,000 บาทต่อปี ร้อยละ 3.3 มีรายได้ครัวเรือนในภาคการเกษตรอยู่ระหว่าง 250,001-350,000 บาทต่อปี ร้อยละ 6.6 มีรายได้ครัวเรือนในภาคการเกษตร มากกว่าหรือเท่ากับ 350,001 บาทต่อปี และร้อยละ 15.6 ไม่มีรายได้ครัวเรือนนอกภาคการเกษตร โดยมีรายได้ครัวเรือนนอกภาคการเกษตรต่ำสุด 2,000 บาทต่อปี สูงสุด 506,000 บาทต่อปี รายได้ครัวเรือนนอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 112,722.33 บาทต่อปี

รายได้จากวิสาหกิจชุมชน พบว่า สมาชิกร้อยละ 32.0 มีรายได้จากวิสาหกิจชุมชนอยู่ระหว่าง 5,000-25,000 บาทต่อปี ร้อยละ 30.3 ราย มีรายได้จากวิสาหกิจชุมชนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 5,000 บาทต่อปี ร้อยละ 9.8 มีรายได้จากวิสาหกิจชุมชน 25,001-250,000 บาทต่อปีและมากกว่าหรือเท่ากับ 65,001 บาทต่อปี ร้อยละ 4.9 มีรายได้จากวิสาหกิจชุมชนอยู่ระหว่าง 45,001-65,000 บาทต่อปี และร้อยละ 13.2 ไม่มีรายได้จากวิสาหกิจชุมชน โดยมีรายได้จากวิสาหกิจชุมชนต่ำสุด 1,000 บาทต่อปี สูงสุด 300,000 บาทต่อปี รายได้จากวิสาหกิจชุมชนเฉลี่ย 31,458.49 บาทต่อปี

ภาระหนี้สินของครัวเรือน พบว่าสมาชิกร้อยละ 10.7 มีภาระหนี้สินของครัวเรือนอยู่ระหว่าง 10,001-50,000 บาทต่อปี ร้อยละ 4.1 มีภาระหนี้สินของครัวเรือนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาทต่อปีและมากกว่าหรือเท่ากับ 150,001 บาทต่อปี ร้อยละ 3.3 มีภาระหนี้สินของครัวเรือนอยู่ระหว่าง 50,001-100,000 บาทต่อปี ร้อยละ 1.6 มีภาระหนี้สินของครัวเรือนอยู่ระหว่าง 100,001-150,000 บาทต่อปี และ ร้อยละ 76.2 ไม่มีภาระหนี้สินของครัวเรือน โดยภาระหนี้สินของครัวเรือนต่ำสุด 10,000 บาทต่อปี สูงสุด 600,000 บาทต่อปี ภาระหนี้สินของครัวเรือนเฉลี่ย 140,862.06 บาทต่อปี

ตอนที่ 2 ศึกษาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอสามโคก

การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอสามโคก ประกอบด้วย ด้านการบริหารจัดการ ด้านการผลิตและการจัดการผลผลิต ด้านการตลาดและด้านการเงิน สามารถวิเคราะห์ปรากฏ ดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน อำเภอสามโคก

การดำเนินงานของ วิสาหกิจชุมชน	ระดับการดำเนินงาน (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (SD)	ความ หมาย	อันดับ
	1	2	3	4	5			
	n = 122							
1. ด้านการบริหารจัดการ						3.39	ปาน	3
						(0.620)	กลาง	
1.1 ผู้นำและสมาชิกมี การกำหนดทิศทาง และเป้าหมายในการ พัฒนาวิสาหกิจชุมชน	0 (0.0)	7 (5.7)	53 (43.4)	47 (38.5)	15 (12.3)	3.57 (0.781)	มาก	4
1.2 มีการกำหนด กฎระเบียบข้อบังคับ ของกลุ่ม	4 (3.3)	10 (8.2)	48 (39.3)	46 (37.7)	14 (11.5)	3.45 (0.919)	มาก	7
1.3 มีโครงสร้างและ การแบ่งหน้าที่ของ กรรมการและสมาชิก ในการดำเนินกิจการที่ ชัดเจน	1 (0.8)	9 (7.4)	39 (32.0)	57 (46.7)	16 (13.1)	3.63 (0.833)	มาก	3
1.4 มีการจัดทำ แผนงานตรงกับ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย วิธีการ ดำเนินงาน และระยะ ดำเนินงานไว้ชัดเจน	0 (0.0)	13 (10.7)	55 (45.1)	39 (32.0)	15 (12.3)	3.45 (0.844)	มาก	7

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

n = 122

การดำเนินงานของ วิสาหกิจชุมชน	ระดับการดำเนินงาน (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (SD)	ความ หมาย	อันดับ
	1	2	3	4	5			
1.5 มีการปรับแผนงาน ตามสถานการณ์ ปัจจุบัน	0 (0.0)	14 (11.5)	47 (38.5)	42 (34.4)	19 (15.6)	3.54 (0.892)	มาก	5
1.6 มีการติดตาม ประเมินผลและทบทวน แผนงาน	1 (0.8)	17 (13.9)	54 (44.3)	38 (31.1)	12 (9.8)	3.35 (0.871)	ปาน กลาง	10
1.7 มีการจัดสรรรายได้ และผลประโยชน์	3 (2.5)	27 (22.1)	43 (35.2)	40 (32.8)	9 (7.4)	3.20 (0.952)	ปาน กลาง	11
1.8 มีการจัดสวัสดิการ แก่สมาชิก	13 (10.7)	43 (35.2)	35 (28.7)	23 (18.9)	8 (6.6)	2.75 (1.085)	ปาน กลาง	14
1.9 มีการทำกิจกรรม เพื่อสาธารณประโยชน์ แก่ชุมชน	2 (1.6)	20 (16.4)	44 (36.1)	32 (26.2)	24 (19.7)	3.45 (1.037)	มาก	7
1.10 การบันทึกและ จัดเก็บข้อมูลอย่างเป็น ระบบ	2 (1.6)	34 (27.9)	48 (39.3)	27 (22.1)	11 (9.0)	3.09 (0.962)	ปาน กลาง	12
1.11 การต่อยอดภูมิ ปัญญาท้องถิ่น	0 (0.0)	15 (12.3)	46 (37.7)	42 (34.4)	19 (15.6)	3.53 (0.901)	มาก	6
1.12 การสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ข้อมูล ข่าวสารแก่สมาชิก	0 (0.0)	9 (7.4)	30 (24.6)	59 (48.4)	24 (19.7)	3.80 (0.839)	มาก	1
1.13 การสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ข้อมูล ข่าวสารแก่ บุคคลภายนอก	0 (0.0)	5 (4.1)	45 (36.9)	56 (45.9)	16 (13.1)	3.68 (0.752)	มาก	2

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

n = 122

การดำเนินงานของ วิสาหกิจชุมชน	ระดับการดำเนินงาน (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (SD)	ความ หมาย	อันดับ
	1	2	3	4	5			
1.14 จัดทำแผน งบประมาณรองรับ เพื่อใช้ในการขอ สนับสนุนจาก หน่วยงานภายนอก	14 (11.5)	20 (16.4)	53 (43.4)	30 (24.6)	5 (4.1)	2.93 (1.018)	ปาน กลาง	13
2. ด้านการผลิตและการจัดการผลผลิต						3.60 (0.695)	มาก	1
2.1 มีขั้นตอน กระบวนการผลิตได้ มาตรฐาน	0 (0.0)	7 (5.7)	46 (37.7)	47 (38.5)	22 (18.0)	3.68 (0.834)	มาก	3
2.2 มีการควบคุม และตรวจสอบ คุณภาพ วัตถุดิบ กระบวนการผลิต และการบริหารสินค้า ที่มีประสิทธิภาพ	0 (0.0)	1 (0.8)	40 (32.8)	54 (44.3)	27 (22.1)	3.87 (0.756)	มาก	1
2.3 ผลิตภัณฑ์ได้ รับรองมาตรฐาน	14 (11.5)	28 (23.0)	30 (24.6)	30 (24.6)	20 (16.4)	3.11 (1.260)	ปาน กลาง	4
2.4 บุคลากรที่มี ความรู้และความ ชำนาญในการผลิต	2 (1.6)	5 (4.1)	43 (35.2)	46 (37.7)	26 (21.3)	3.72 (0.900)	มาก	2
3. ด้านการตลาด						3.51 (0.719)	มาก	2
3.1 การกำหนดกลุ่ม ลูกค้าเป้าหมาย	0 (0.0)	7 (5.7)	58 (47.5)	39 (32.0)	18 (14.8)	3.55 (0.813)	มาก	1

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

n = 122

การดำเนินงานของ วิสาหกิจชุมชน	ระดับการดำเนินงาน (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (SD)	ความ หมาย	อันดับ
	1	2	3	4	5			
3.2 กำหนดแผนการ ตลาด	0 (0.0)	16 (13.1)	50 (41.0)	42 (34.4)	14 (11.5)	3.44 (0.862)	มาก	5
3.3 มีช่องทางหรือ วิธีการจำหน่ายสินค้าที่ หลากหลาย	0 (0.0)	18 (14.8)	42 (34.4)	44 (36.1)	18 (14.8)	3.50 (0.920)	มาก	4
3.4 มีการเชื่อมโยง เครือข่ายเพื่อแลกเปลี่ยน เรียนรู้ร่วมกัน	0 (0.0)	17 (13.9)	38 (31.1)	50 (41.0)	17 (13.9)	3.54 (0.900)	มาก	2
3.5 ติดตามข้อมูลความ ต้องการของลูกค้า	0 (0.0)	11 (9.0)	49 (40.2)	47 (38.5)	15 (12.3)	3.54 (0.824)	มาก	2
4. ด้านการเงินและ บัญชี						3.03 (0.907)	ปาน กลาง	4
4.1 มีการระดมหุ้น	22 (18.0)	34 (27.9)	37 (30.3)	22 (18.0)	7 (5.7)	2.65 (1.141)	ปาน กลาง	5
4.2 มีการทำบัญชี	8 (6.6)	31 (25.4)	38 (31.1)	33 (27.0)	12 (9.8)	3.08 (1.087)	ปาน กลาง	3
4.3 มีความสามารถในการ เข้าถึงแหล่งเงินทุน	12 (9.8)	27 (22.1)	44 (36.1)	28 (23.0)	11 (9.0)	2.99 (1.102)	ปาน กลาง	4
4.4 มีการสรุปผลการ ดำเนินงานและเปิดเผย ข้อมูลทางการเงินแก่ สมาชิก	6 (4.9)	19 (15.6)	46 (37.7)	38 (31.1)	13 (10.7)	3.27 (1.012)	ปาน กลาง	1
4.5 การแบ่งผลกำไร ให้กับสมาชิก	5 (4.1)	25 (20.5)	51 (41.8)	24 (19.7)	17 (13.9)	3.18 (1.047)	ปาน กลาง	2

จากตารางที่ 4.3 การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอสามโคก ปรากฏผลการวิเคราะห์ ดังนี้

การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการผลิตและการจัดการผลผลิต ด้านการตลาด และด้านการเงินและบัญชี ดังนี้

1. ด้านการบริหารจัดการ ผลการศึกษา พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนเห็นว่ามีการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนด้านการบริหารจัดการ อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.39)

โดยมีการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการอยู่ในระดับมากในเรื่อง การสื่อสารประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารแก่สมาชิก (ค่าเฉลี่ย 3.80) การสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารแก่บุคคลภายนอก (ค่าเฉลี่ย 3.68) มีโครงสร้างและการแบ่งหน้าที่ของกรรมการและสมาชิกในการดำเนินกิจการที่ชัดเจน (ค่าเฉลี่ย 3.63) ผู้นำและสมาชิกมีการกำหนดทิศทางและเป้าหมายในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.57) มีการปรับแผนงานตามสถานการณ์ปัจจุบัน (ค่าเฉลี่ย 3.54) การต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น (ค่าเฉลี่ย 3.56) มีการกำหนดกฎระเบียบข้อบังคับของกลุ่มและมีการทำกิจกรรมเพื่อสาธารณประโยชน์แก่ชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.45) และมีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลางในเรื่อง มีการติดตามประเมินผลและทบทวนแผนงาน (ค่าเฉลี่ย 3.35) มีการจัดสรรรายได้และผลประโยชน์ (ค่าเฉลี่ย 3.20) การบันทึกและจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ (ค่าเฉลี่ย 3.09) จัดทำแผนงบประมาณรองรับเพื่อใช้ในการขอสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก (ค่าเฉลี่ย 2.93) และมีการจัดสวัสดิการแก่สมาชิก (ค่าเฉลี่ย 2.75)

2. ด้านการผลิตและการจัดการผลผลิต ผลการศึกษา พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนเห็นวิสาหกิจชุมชนมีการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนด้านการผลิตและการจัดการผลผลิต อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.39)

โดยมีการดำเนินงานด้านการผลิตและการจัดการผลผลิตอยู่ในระดับมาก ในเรื่อง มีการควบคุมและตรวจสอบคุณภาพ วัตถุดิบ กระบวนการผลิตและการบริหารสินค้าที่มีประสิทธิภาพ (ค่าเฉลี่ย 3.87) บุคลากรที่มีความรู้และความชำนาญในการผลิต (ค่าเฉลี่ย 3.79) มีขั้นตอนกระบวนการผลิตได้มาตรฐาน (ค่าเฉลี่ย 3.68) และมีการดำเนินงานด้านการผลิตและการจัดการผลผลิตอยู่ในระดับปานกลาง ในเรื่อง ผลิตภัณฑ์ได้รับรองมาตรฐาน (ค่าเฉลี่ย 3.11)

3. ด้านการตลาด ผลการศึกษา พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนเห็นวิสาหกิจชุมชนมีการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนด้านการตลาด ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.51)

โดยมีการดำเนินงานด้านการผลิตและการจัดการผลผลิตระดับมาก ในเรื่อง การกำหนดกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย (ค่าเฉลี่ย 3.55) มีช่องทางหรือวิธีการจำหน่ายสินค้าที่หลากหลายและติดตามข้อมูลความต้องการของลูกค้า (ค่าเฉลี่ย 3.55) มีช่องทางหรือวิธีการจำหน่ายสินค้าที่หลากหลาย (ค่าเฉลี่ย 3.50) และกำหนดแผนการตลาด (3.44)

4. ด้านการเงินและบัญชี ผลการศึกษา พบว่า วิสาหกิจชุมชนมีความคิดเห็นกับการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนด้านการเงิน ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.03)

โดยมีการดำเนินงานด้านเงินและบัญชี ในเรื่อง มีการสรุปผลการดำเนินงานและเปิดเผยข้อมูลทางการเงินแก่สมาชิก (ค่าเฉลี่ย 3.27) การแบ่งผลกำไรให้กับสมาชิก (ค่าเฉลี่ย 3.18) มีการทำบัญชี(ค่าเฉลี่ย 3.08) มีความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน (ค่าเฉลี่ย 2.99) และมีการระดมหุ้น (2.65)

ตารางที่ 4.4 สรุปภาพรวมการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี

n = 122

การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน	ค่าเฉลี่ย	SD	ความหมาย	อันดับ
1. ด้านการบริหารจัดการ	3.39	0.620	ปานกลาง	3
2. ด้านการผลิตและการจัดการผลผลิต	3.60	0.695	มาก	1
3. ด้านการตลาด	3.51	0.719	มาก	2
3. ด้านการเงินและบัญชี	3.03	0.905	ปานกลาง	4
ค่ารวมเฉลี่ย	3.38	0.635	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.4 สรุปภาพรวม สมาชิกวิสาหกิจชุมชนเห็นว่าการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานีในด้านต่างๆ พบว่า วิสาหกิจชุมชนมีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.38) เมื่อแยกประเด็น พบว่า อันดับ 1 ด้านการผลิตและการจัดการผลผลิต (ค่าเฉลี่ย 3.60) รองลงมา ด้านการตลาด (ค่าเฉลี่ย 3.51) อันดับ 3 ด้านการบริหารจัดการ (ค่าเฉลี่ย 3.39) และลำดับ 5 ด้านการเงินและบัญชี (ค่าเฉลี่ย 3.03) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ความต้องการการส่งเสริมการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอสามโคก

ระดับความต้องการการส่งเสริมการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ประกอบด้วย วิธีการส่งเสริม และความต้องการความรู้ในการส่งเสริม สามารถวิเคราะห์ปรากฏ ดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 ความต้องการการส่งเสริมการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน

n = 122

ความต้องการการส่งเสริมการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน	ระดับความต้องการ (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (SD)	ความหมาย	อันดับ
	1	2	3	4	5			
1. ความต้องการวิธีการส่งเสริม						3.61	มาก	1
						(0.677)		
1.1 การส่งเสริมแบบรายบุคคล						3.73	มาก	2
						(0.699)		
1) การเยี่ยมชมในพื้นที่	0	3	47	50	22	3.74	มาก	1
	(0.0)	(2.5)	(38.5)	(41.0)	(18.0)	(0.777)		
2) การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนด้วยตนเองทางสำนักงาน	0	6	43	51	22	3.72	มาก	3
	(0.0)	(4.9)	(35.2)	(41.8)	(18.0)	(0.813)		
3) ติดต่อกับเจ้าหน้าที่ทางโทรศัพท์หรือช่องทางออนไลน์	1	6	41	50	24	3.73	มาก	2
	(0.8)	(4.9)	(33.6)	(41.0)	(19.7)	(0.860)		
1.2 การส่งเสริมแบบรายกลุ่ม						3.74	มาก	1
						(0.773)		
1) การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้	1	10	41	53	17	3.61	มาก	3
	(0.8)	(8.2)	(33.6)	(43.4)	(13.9)	(0.857)		
2) การฝึกอบรมและสาธิต	0	5	37	56	24	3.81	มาก	1
	(0.0)	(4.1)	(30.3)	(45.9)	(19.7)	(0.795)		
3) การศึกษาดูงาน	1	10	30	52	29	3.80	มาก	2
	(0.8)	(8.2)	(24.6)	(42.6)	(23.8)	(0.923)		
1.3 การส่งเสริมแบบมวลชน						3.35	ปานกลาง	3
						(0.796)		
1) สื่อสิ่งพิมพ์ เช่น แผ่นพับ	7	9	61	36	9	3.25	ปานกลาง	2
	(5.7)	(7.4)	(50.0)	(29.5)	(7.4)	(0.914)		

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

n = 122

ความต้องการการส่งเสริมการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน	ระดับความต้องการ (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (SD)	ความหมาย	อันดับ
	1	2	3	4	5			
2) ภาพโฆษณาหรือโปสเตอร์	3 (2.5)	11 (9.0)	65 (53.3)	33 (27.0)	10 (8.2)	3.29 (0.840)	ปานกลาง	3
3) นิทรรศการ	8 (6.6)	14 (11.5)	54 (44.3)	29 (23.8)	17 (13.9)	3.27 (1.052)	ปานกลาง	4
4) การรับส่งข้อมูลข่าวสารผ่านช่องทางออนไลน์ (Facebook, YouTube, TikTok และช่องทางออนไลน์อื่นๆ)	3 (2.5)	8 (6.6)	40 (32.8)	53 (43.4)	18 (14.8)	3.61 (0.904)	มาก	1
2. ความต้องการความรู้ในการส่งเสริม						3.60 (0.650)	มาก	2
2.1 ด้านการบริหารจัดการ						3.54 (0.641)	มาก	3
1) หลักการจัดการองค์กร การจัดการโครงสร้างองค์กร	5 (4.1)	5 (4.1)	52 (42.6)	48 (39.3)	12 (9.8)	3.46 (0.883)	มาก	4
2) ความรู้การวิเคราะห์สถานการณ์และวางแผนการดำเนินงาน	3 (2.5)	9 (7.4)	45 (36.9)	54 (44.3)	11 (9.0)	3.50 (0.855)	มาก	3
3) การบริหารผลตอบแทน	0 (0.0)	5 (4.1)	56 (45.9)	49 (40.2)	12 (9.8)	3.55 (0.727)	มาก	2
4) การบันทึกและการจัดเก็บข้อมูล	0 (0.0)	2 (1.6)	51 (41.8)	58 (47.5)	11 (9.0)	3.63 (0.668)	มาก	1
2.2 ด้านการผลิตและการจัดการผลผลิต						3.65 (0.730)	มาก	2

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

n = 122

ความต้องการการ ส่งเสริมการ ดำเนินงานของ วิสาหกิจชุมชน	ระดับความต้องการ (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (SD)	ความ หมาย	อันดับ
	1	2	3	4	5			
	1) ความรู้เกี่ยวกับการ ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย ในกระบวนการผลิต	5 (4.1)	7 (5.7)	36 (29.5)	54 (44.3)			
2) ความรู้เกี่ยวกับการ พัฒนาบรรจุภัณฑ์	1 (0.8)	6 (4.9)	39 (32.0)	54 (44.3)	22 (18.0)	3.73 (0.841)	มาก	1
3) ความรู้เกี่ยวกับการ จัดการคุณภาพการ ผลิตสินค้า	0 (0.0)	7 (5.7)	46 (37.7)	49 (40.2)	20 (16.4)	3.67 (0.817)	มาก	2
4) ความรู้เกี่ยวกับ โลจิสติกส์	1 (0.8)	5 (4.1)	49 (40.2)	52 (42.6)	15 (12.3)	3.61 (0.786)	มาก	5
5) ความรู้ในการขอรับ รองมาตรฐานสินค้า	1 (0.8)	12 (9.8)	38 (31.1)	52 (42.6)	19 (15.6)	3.62 (0.893)	มาก	4
2.3 ด้านการตลาด						3.79 (0.774)	มาก	1
1) การทำตลาด ออนไลน์	4 (3.3)	10 (8.2)	28 (23.0)	58 (47.5)	22 (18.0)	3.68 (0.971)	มาก	3
2) การหาช่องทางการ จำหน่ายสินค้าเพิ่มเติม	0 (0.0)	7 (5.7)	32 (26.2)	59 (48.4)	24 (19.7)	3.81 (0.813)	มาก	2
3) แนวทางการเพิ่ม มูลค่าสินค้า	1 (0.8)	4 (3.3)	30 (24.6)	62 (50.8)	25 (20.5)	3.86 (0.802)	มาก	1
2.4 การเงินและบัญชี						3.43 (0.873)	มาก	4
1) ความรู้เกี่ยวกับการ ระดมหุ้น	11 (9.0)	11 (9.0)	40 (32.8)	47 (38.5)	13 (10.7)	3.32 (1.079)	มาก	4

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

n = 122

ความต้องการการ ส่งเสริมการ ดำเนินงานของ วิสาหกิจชุมชน	ระดับความต้องการ					ค่าเฉลี่ย (SD)	ความ หมาย	อันดับ
	(จำนวน/ร้อยละ)							
	1	2	3	4	5			
2) ความรู้เกี่ยวกับการ การจัดทำบัญชีและ การเงิน	0 (0.0)	22 (18.0)	38 (31.1)	49 (40.2)	13 (10.7)	3.43 (0.908)	มาก	2
3) ความรู้เกี่ยวกับการ จัดหาเงินทุนและ แหล่งเงินทุน	10 (8.2)	11 (9.0)	37 (30.3)	46 (37.7)	18 (14.8)	3.41 (1.104)	มาก	3
4) ความรู้เกี่ยวกับ ภาษีของวิสาหกิจ ชุมชน	5 (4.1)	9 (7.4)	42 (34.4)	47 (38.5)	19 (15.6)	3.54 (0.980)	มาก	1

จากตารางที่ 4.5 ความต้องการการส่งเสริมการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอสามโคก ปรากฏผลการวิเคราะห์ ดังนี้

ความต้องการการส่งเสริมการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

1. ความต้องการวิธีการส่งเสริม 2. ความต้องการความรู้ในการส่งเสริม ดังนี้

1. ความต้องการวิธีการส่งเสริม ผลการศึกษา พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีความต้องการการส่งเสริมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.61) แบ่งออกเป็น 3 ประเด็น ดังนี้

1.1 การส่งเสริมแบบรายบุคคล ผลการศึกษาพบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีความต้องการการส่งเสริมแบบรายบุคคลอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.73) โดยพิจารณารายประเด็น พบว่า วิสาหกิจชุมชนมีความต้องการการส่งเสริมอยู่ในระดับมาก คือ การเยี่ยมเยียนในพื้นที่ (ค่าเฉลี่ย 3.74) รองมาติดต่อกับเจ้าหน้าที่ทางโทรศัพท์หรือช่องทางออนไลน์ (ค่าเฉลี่ย 3.73) และการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนด้วยตนเองทางสำนักงาน (ค่าเฉลี่ย 3.72) ตามลำดับ

1.2 การส่งเสริมแบบรายกลุ่ม ผลการศึกษาพบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีความต้องการการส่งเสริมแบบรายกลุ่มอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.74) โดยพิจารณารายประเด็น พบว่า

วิสาหกิจชุมชนมีความต้องการการส่งเสริมอยู่ในระดับมาก คือ การฝึกอบรมและสาธิต (ค่าเฉลี่ย 3.81) รองมาการศึกษาดูงาน (ค่าเฉลี่ย 3.80) และการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (ค่าเฉลี่ย 3.61) ตามลำดับ

1.3 การส่งเสริมแบบมวลชน ผลการศึกษาพบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีความต้องการการส่งเสริมแบบมวลชนอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.35) โดยพิจารณารายประเด็น พบว่า วิสาหกิจชุมชนมีความต้องการการส่งเสริมแบบมวลชนอยู่ในระดับมาก 1 ประเด็น การรับส่งข้อมูลข่าวสารผ่านช่องทางออนไลน์ (Facebook, YouTube, TikTok และช่องทางออนไลน์อื่นๆ) (ค่าเฉลี่ย 3.61) และมีความต้องการการส่งเสริมแบบมวลชนอยู่ในระดับปานกลาง 3 ประเด็น ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ เช่น แผ่นพับ (ค่าเฉลี่ย 3.25) รองลงมาภาพโฆษณาหรือโปสเตอร์ (ค่าเฉลี่ย 3.29) และ นิทรรศการ (ค่าเฉลี่ย 3.27) ตามลำดับ

2. ความต้องการความรู้ในการส่งเสริม ผลการศึกษา พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีความต้องการการส่งเสริมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.60) แบ่งออกเป็น 4 ประเด็น ดังนี้

2.1 ด้านการบริหารจัดการ ผลการศึกษาพบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีความต้องการความรู้ด้านบริหารจัดการ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.54) โดยพิจารณารายประเด็น พบว่า วิสาหกิจชุมชนมีความต้องการความรู้ที่อยู่ในระดับมากคือ การบันทึกและการจัดเก็บข้อมูล (ค่าเฉลี่ย 3.63) รองลงมา การบริหารผลตอบแทน (ค่าเฉลี่ย 3.55) ความรู้การวิเคราะห์สถานการณ์และวางแผนการดำเนินงาน (ค่าเฉลี่ย 3.50) และหลักการจัดการองค์กร การจัดการโครงสร้างองค์กร (ค่าเฉลี่ย 3.46) ตามลำดับ

2.2 ด้านการผลิตและการจัดการผลผลิต ผลการศึกษาพบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีความต้องการความรู้ด้านการผลิตและการจัดการผลผลิต อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.65) โดยพิจารณารายประเด็น พบว่า วิสาหกิจชุมชนมีความต้องการความรู้ที่อยู่ในระดับมากคือ ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ (ค่าเฉลี่ย 3.73) ความรู้เกี่ยวกับการจัดการคุณภาพการผลิตสินค้า (ค่าเฉลี่ย 3.67) ความรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยในกระบวนการผลิต (ค่าเฉลี่ย 3.63) ความรู้ในการขอรับรองมาตรฐานสินค้า (ค่าเฉลี่ย 3.62) และความรู้เกี่ยวกับโลจิสติกส์ (ค่าเฉลี่ย 3.61) ตามลำดับ

2.3 ด้านการตลาด ผลการศึกษาพบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีความต้องการความรู้ด้านการตลาด อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.79) โดยพิจารณารายประเด็น พบว่า วิสาหกิจชุมชนมีความต้องการความรู้ที่อยู่ในระดับมากคือ แนวทางการเพิ่มมูลค่าสินค้า (ค่าเฉลี่ย 3.86) รองลงมาการหาช่องทางการจำหน่ายสินค้าเพิ่มเติม (ค่าเฉลี่ย 3.81) และการทำตลาดออนไลน์ (ค่าเฉลี่ย 3.68) ตามลำดับ

2.4 ด้านการเงินและบัญชี ผลการศึกษาพบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีความต้องการความรู้ด้านการเงินและบัญชี อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.43) โดยพิจารณารายประเด็น

พบว่า วิสาหกิจชุมชนมีความต้องการความรู้ในระดับมากคือ ความรู้เกี่ยวกับภาษีของวิสาหกิจชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.54) รองลงมาความรู้เกี่ยวกับการจัดทำบัญชีและการเงิน (ค่าเฉลี่ย 3.43) ความรู้เกี่ยวกับการจัดหาเงินทุนและแหล่งเงินทุน (ค่าเฉลี่ย 3.41) และความรู้เกี่ยวกับการระดมทุน (ค่าเฉลี่ย 3.32) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 สรุปภาพรวมความต้องการการส่งเสริมการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี

n = 122

ความต้องการการส่งเสริมการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน	ค่าเฉลี่ย	SD	ความหมาย	อันดับ
1. ความต้องการวิธีการส่งเสริม	3.61	0.677	มาก	1
2. ความต้องการความรู้ในการส่งเสริม	3.60	0.650	มาก	2
ค่ารวมเฉลี่ย	3.60	0.605	มาก	

จากตารางที่ 4.6 สรุปภาพรวมความต้องการการส่งเสริมการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี พบว่า ระดับความต้องการการส่งเสริมการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.60) โดยพิจารณารายประเด็น พบว่า วิสาหกิจชุมชนต้องการการส่งเสริมการดำเนินงานในระดับมาก คือ ความต้องการวิธีการส่งเสริม (ค่าเฉลี่ย 3.61) และความต้องการความรู้ในการส่งเสริม (ค่าเฉลี่ย 3.60) ตามลำดับ

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะของการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน

4.1 ปัญหาของการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาของการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนประกอบด้วย ประเด็นด้านต่าง ๆ ดังนี้ 1) ด้านการบริหารจัดการ 2) ด้านการผลิตและการจัดการผลผลิต 3) ด้านการตลาดและ 4) ด้านการเงินและบัญชี ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 ปัญหาของการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน

n = 122

ปัญหาการดำเนินงาน ของวิสาหกิจชุมชน	ระดับการปัญหา (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (SD)	ความ หมาย	อันดับ
	1	2	3	4	5			
1. ด้านการบริหารจัดการ						2.65	ปาน	3
						(0.803)	กลาง	
1.1 การกำหนด โครงสร้าง คณะกรรมการ	21 (17.2)	40 (32.8)	40 (32.8)	18 (14.8)	3 (2.5)	2.52 (1.022)	น้อย	8
1.2 การกำหนด กฎระเบียบข้อบังคับ ของกลุ่ม	15 (12.3)	34 (27.9)	62 (50.8)	10 (8.2)	1 (0.8)	2.57 (0.842)	น้อย	7
1.3 การสนับสนุนจาก หน่วยงานภาครัฐ	14 (11.5)	23 (18.9)	63 (51.6)	18 (14.8)	4 (3.3)	2.79 (0.944)	ปาน	1
1.4 การประเมิน ศักยภาพวิสาหกิจ ชุมชน	17 (13.9)	28 (23.0)	56 (45.9)	16 (13.1)	5 (4.1)	2.70 (1.001)	ปาน	3
1.5 การจัดแผนการ ดำเนินงานและทิศทาง ในการพัฒนาวิสาหกิจ ชุมชน	14 (11.5)	29 (23.8)	53 (43.4)	21 (17.2)	5 (4.1)	2.78 (0.997)	ปาน	2
1.6 การประชุม สมาชิกร่วมกันในการ กำหนดเป้าหมาย	17 (13.9)	31 (25.4)	54 (44.3)	18 (14.8)	2 (1.6)	2.64 (0.952)	ปาน	5
1.7 ด้านการพัฒนา ความรู้ของ คณะกรรมการ/ สมาชิกอย่างต่อเนื่อง	17 (13.9)	32 (26.2)	57 (46.7)	9 (7.4)	7 (5.7)	2.64 (1.003)	ปาน	5

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

n = 122

ปัญหาการดำเนินงาน ของวิสาหกิจชุมชน	ระดับของปัญหา (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (SD)	ความ หมาย	อันดับ
	1	2	3	4	5			
1.8 ด้านการ ประชาสัมพันธ์ข้อมูล ข่าวสารให้แก่สมาชิก	23 (18.9)	34 (27.9)	50 (41.0)	10 (8.2)	5 (4.1)	2.50 (1.022)	น้อย	9
1.9 ด้านสวัสดิการ และการสร้างขวัญ กำลังใจให้แก่สมาชิก	15 (12.3)	33 (27.3)	56 (45.9)	13 (10.7)	5 (4.1)	2.67 (0.965)	ปาน กลาง	4
2.ด้านการผลิตและการจัดการผลผลิต						2.71 (0.814)	ปาน กลาง	1
2.1 การพัฒนาความรู้ ด้านการผลิตให้กับ สมาชิก	19 (15.6)	25 (20.5)	57 (46.7)	18 (14.8)	3 (2.5)	2.68 (0.989)	ปาน กลาง	6
2.2 ต้นทุนการผลิต สินค้าหรือบริการสูง	17 (13.9)	30 (24.6)	48 (39.3)	22 (18.0)	5 (4.1)	2.73 (1.042)	ปาน กลาง	4
2.3 ด้านพัฒนา กระบวนการผลิตสินค้า	16 (13.1)	33 (27.0)	46 (37.7)	22 (18.0)	5 (4.1)	2.72 (1.036)	ปาน กลาง	5
2.4 ด้านการควบคุม คุณภาพการผลิต	24 (19.7)	19 (15.6)	56 (45.9)	20 (16.4)	3 (2.5)	2.66 (1.049)	ปาน กลาง	7
2.5 ด้านการใช้ เทคโนโลยีทันสมัยใน การผลิต	18 (14.8)	25 (20.5)	54 (44.3)	17 (13.9)	8 (6.6)	2.77 (1.074)	ปาน กลาง	2
2.6 แรงงานในการ ผลิต	20 (16.4)	35 (28.7)	50 (41.0)	16 (13.1)	1 (0.8)	2.53 (0.946)	น้อย	8
2.7 การพัฒนาวิธีการ ผลิตสินค้าหรือบรรจุ ภัณฑ์	16 (13.1)	26 (21.3)	55 (45.1)	21 (17.2)	4 (3.3)	2.76 (0.996)	ปาน กลาง	3

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

n = 122

ปัญหาการดำเนินงาน ของวิสาหกิจชุมชน	ระดับของปัญหา (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (SD)	ความ หมาย	อันดับ
	1	2	3	4	5			
2.8 การรับรอง มาตรฐานสินค้าหรือ บริการ	15 (12.3)	27 (22.1)	49 (40.2)	21 (17.2)	10 (8.2)	2.86 (1.098)	ปาน กลาง	1
3. ด้านการตลาด						2.67 (0.874)	ปาน กลาง	2
3.1 การวิเคราะห์ ความต้องการของ ตลาดหรือลูกค้า	18 (14.8)	22 (18.0)	61 (50.0)	19 (15.6)	2 (1.6)	2.71 (0.957)	ปาน กลาง	2
3.2 ช่องทางจำหน่าย หรือบริการสินค้า	14 (11.5)	36 (29.5)	51 (41.8)	19 (15.6)	2 (1.6)	2.66 (0.932)	ปาน กลาง	5
3.3 การติดตามข้อมูล ความต้องการของ ลูกค้า	20 (16.4)	20 (16.4)	62 (50.8)	16 (13.1)	3 (2.5)	2.68 (0.983)	ปาน กลาง	3
3.4 การกำหนดราคา สินค้า	22 (18.0)	27 (22.1)	54 (44.3)	12 (9.8)	7 (5.7)	2.63 (1.047)	ปาน กลาง	6
3.5 การ ประชาสัมพันธ์ทางสื่อ ต่าง ๆ	23 (18.9)	25 (20.5)	55 (45.1)	14 (11.5)	5 (4.1)	2.61 (1.047)	ปาน กลาง	7
3.6 การจำหน่ายสินค้า ในรูปแบบออนไลน์	19 (15.6)	24 (19.7)	58 (47.5)	19 (15.6)	2 (1.6)	2.68 (0.972)	ปาน กลาง	3
3.7 การเพิ่มช่องทาง ตลาดหรือวิธีการ จำหน่ายสินค้า	18 (14.8)	24 (19.7)	58 (47.5)	16 (13.1)	6 (4.9)	2.73 (1.026)	ปาน กลาง	1
4.ด้านการเงินและ บัญชี						2.62 (0.729)	ปาน กลาง	4

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

n = 122

ปัญหาการดำเนินงาน ของวิสาหกิจชุมชน	ระดับของปัญหา (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (SD)	ความ หมาย	อันดับ
	1	2	3	4	5			
4.1 การบริหารจัดการ การเงินภายในกลุ่ม เช่น การระดมหุ้นจาก สมาชิก	20 (16.4)	33 (27.0)	49 (40.2)	19 (15.9)	1 (0.8)	2.57 (0.969)	น้อย	3
4.2 การจดบันทึก บัญชี รายรับ-รายจ่าย	21 (17.2)	18 (14.8)	56 (45.9)	25 (20.5)	2 (1.6)	2.74 (1.024)	ปาน	1
4.3 การจัดสรรรายได้ และผลประโยชน์แก่ สมาชิก	24 (19.7)	30 (24.6)	44 (36.1)	17 (13.9)	7 (5.7)	2.61 (1.124)	ปาน	2
4.4 การเข้าถึงแหล่ง เงินทุนสนับสนุนและ เงินกู้ยืมจากแหล่ง เงินทุนภายนอก	31 (25.4)	21 (17.2)	47 (38.5)	16 (13.1)	7 (5.7)	2.56 (1.171)	น้อย	4

จากตารางที่ 4.7 ปัญหาของการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนอำเภอสามโคก ปรากฏผล
การวิเคราะห์ ดังนี้

ปัญหาของการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนแบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านการบริหาร
จัดการ ด้านการผลิตและการจัดการผลผลิต ด้านการตลาด และด้านการเงินและบัญชี ดังนี้

1. ด้านการบริหารจัดการ ผลการศึกษา พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนเห็นว่าการ
ดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนด้านการบริหารจัดการ มีปัญหาในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.65)

โดยมีปัญหาของการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนในระดับปานกลาง มี 6 ประเด็น ได้แก่
การสนับสนุนจากหน่วยงานภาคี (ค่าเฉลี่ย 2.79) รองลงมาการจัดแผนการดำเนินงานและทิศทางใน
การพัฒนาวิสาหกิจชุมชน (ค่าเฉลี่ย 2.78) การประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชน (ค่าเฉลี่ย 2.70) ด้าน
สวัสดิการ และการสร้างขวัญกำลังใจให้แก่สมาชิก (ค่าเฉลี่ย 2.67) และการประชุมสมาชิกร่วมกันใน
การกำหนดเป้าหมาย ด้านการพัฒนาความรู้ของคณะกรรมการ / สมาชิกอย่างต่อเนื่อง (ค่าเฉลี่ย

2.64) ตามลำดับ และมีปัญหาของการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนในระดับน้อย มี 3 ประเด็น ได้แก่ การกำหนดกฎระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 2.57) รองลงมาการกำหนดโครงสร้างคณะกรรมการ (ค่าเฉลี่ย 2.52) และด้านการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารให้แก่สมาชิก (ค่าเฉลี่ย 2.50) ตามลำดับ

2. ด้านการผลิตและการจัดการผลผลิต ผลการศึกษา พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน เห็นว่าการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนด้านการผลิตและการจัดการผลผลิต มีปัญหาในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.71)

โดยมีปัญหาของการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนในระดับปานกลาง มี 7 ประเด็น ได้แก่ การรับรองมาตรฐานสินค้าหรือบริการ (ค่าเฉลี่ย 2.86) รองลงมาด้านการใช้เทคโนโลยีทันสมัยในการผลิต (ค่าเฉลี่ย 2.77) การพัฒนาวิธีการผลิตสินค้าหรือบรรจุภัณฑ์ (ค่าเฉลี่ย 2.76) ต้นทุนการผลิตสินค้าหรือบริการสูง (ค่าเฉลี่ย 2.73) ด้านพัฒนากระบวนการผลิตสินค้า (ค่าเฉลี่ย 2.72) การพัฒนาความรู้ด้านการผลิตให้กับสมาชิก (ค่าเฉลี่ย 2.73) และด้านการควบคุมคุณภาพการผลิต (ค่าเฉลี่ย 2.66) ตามลำดับ และมีปัญหาของการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนในระดับน้อย มี 1 ประเด็น คือ แรงงานในการผลิต (ค่าเฉลี่ย 2.53)

3. ด้านการตลาด ผลการศึกษา พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนเห็นว่าการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนด้านการตลาด มีปัญหาในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.67)

โดยมีปัญหาของการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนในระดับปานกลาง มี 6 ประเด็น ได้แก่ การเพิ่มช่องทางตลาดหรือวิธีการจำหน่ายสินค้า (ค่าเฉลี่ย 2.73) รองลงมาการวิเคราะห์ความต้องการของตลาดหรือลูกค้า (ค่าเฉลี่ย 2.71) การติดตามข้อมูลความต้องการของลูกค้า (ค่าเฉลี่ย 2.68) ช่องทางจำหน่ายหรือบริการสินค้า (ค่าเฉลี่ย 2.66) การกำหนดราคาสินค้า (ค่าเฉลี่ย 2.63) และการประชาสัมพันธ์ทางสื่อต่าง ๆ (ค่าเฉลี่ย 2.61) ตามลำดับ

4. ด้านการเงินและบัญชี ผลการศึกษา พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนเห็นว่าการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนด้านการเงินและบัญชี มีปัญหาในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.62)

โดยมีปัญหาของการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนในระดับปานกลาง มี 2 ประเด็น ได้แก่ การจัดบันทึกบัญชี รายรับ-รายจ่าย (ค่าเฉลี่ย 2.57) และการจัดสรรรายได้และผลประโยชน์แก่สมาชิก (ค่าเฉลี่ย 2.61) ตามลำดับ และมีปัญหาของการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนในระดับน้อย มี 2 ประเด็น ได้แก่ การบริหารจัดการเงินภายในกลุ่ม เช่น การระดมหุ้นจากสมาชิก (ค่าเฉลี่ย 2.57) และการเข้าถึงแหล่งเงินทุนสนับสนุนและเงินกู้ยืมจากแหล่งเงินทุนภายนอก (ค่าเฉลี่ย 2.56) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.8 สรุปภาพรวมปัญหาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี

n = 122

ปัญหาการดำเนินงาน ของวิสาหกิจชุมชน	ค่าเฉลี่ย	SD	ความหมาย	อันดับ
1. ด้านการบริหารจัดการ	2.65	0.803	ปานกลาง	3
2. ด้านการผลิตและการจัดการ ผลผลิต	2.71	0.814	ปานกลาง	1
3. ด้านการตลาด	2.67	0.874	ปานกลาง	2
4. ด้านการเงินและบัญชี	2.62	0.729	ปานกลาง	4
ค่ารวมเฉลี่ย	2.66	0.659	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.8 สรุปภาพรวมการปัญหาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี พบว่า ระดับของปัญหาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.66) โดยพิจารณารายประเด็น พบว่า ปัญหาของวิสาหกิจชุมชนในการดำเนินงานระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านการผลิตและการจัดการผลผลิต (ค่าเฉลี่ย 2.71) รองลงมาด้านการตลาด (ค่าเฉลี่ย 2.67) ด้านการบริหารจัดการ (ค่าเฉลี่ย 2.65) และ ด้านการเงินและบัญชี (ค่าเฉลี่ย 2.62) ตามลำดับ

4.2 ข้อเสนอแนะของการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะของการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนประกอบด้วย ประเด็นด้านต่าง ๆ ดังนี้ 1) ด้านการบริหารจัดการ 2) ด้านการผลิตและการจัดการผลผลิต 3) ด้านการตลาดและ 4) ด้านการเงินและบัญชี ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 ข้อเสนอแนะของการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน

n = 122

ข้อเสนอแนะของ การดำเนินงาน วิสาหกิจชุมชน	เห็นด้วยในระดับ (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (SD)	ความ หมาย	อันดับ
	1	2	3	4	5			
1. ด้านการบริหารจัดการ						3.80 (0.702)	มาก	1
1.1 ควรส่งเสริม ความรู้การจัดทำ แผนพัฒนาศักยภาพ วิสาหกิจชุมชน	7 (5.7)	7 (5.7)	34 (27.9)	61 (50.0)	13 (10.7)	3.54 (0.963)	มาก	2
1.2 ควรมีการศึกษา งานวิสาหกิจชุมชนที่ ประสบความสำเร็จ	1 (0.8)	4 (3.3)	28 (23.0)	65 (53.3)	24 (19.7)	3.87 (0.788)	มาก	1
2. ด้านการผลิตและการจัดการผลผลิต						3.76 (0.750)	มาก	2
2.1 ควรมีช่องทาง เรียนรู้ในด้านการผลิต ที่เข้าถึงง่ายและ สามารถศึกษาค้นคว้า ได้ด้วยตนเอง	0 (0.0)	7 (5.7)	37 (30.3)	60 (49.2)	18 (14.8)	3.72 (0.782)	มาก	4
2.2 ควรมีเจ้าหน้าที่ มีทักษะด้านการผลิต และการจัดการ ผลผลิต	0 (0.0)	5 (4.1)	42 (34.4)	54 (44.3)	21 (17.2)	3.74 (0.787)	มาก	3
2.3 เพิ่มช่องทาง ประชาสัมพันธ์ในเรื่อง ขอมาตรฐานสินค้า และบริการ	1 (0.8)	6 (4.9)	39 (32.0)	51 (41.8)	25 (20.5)	3.76 (0.862)	มาก	2

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

n = 122

ข้อเสนอแนะของ การดำเนินงาน วิสาหกิจชุมชน	เห็นด้วยในระดับ (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (SD)	ความ หมาย	อันดับ
	1	2	3	4	5			
2.4 ควรมีเจ้าหน้าที่ให้ ความรู้ด้านเทคโนโลยี การผลิต	3 (2.5)	8 (6.6)	30 (24.6)	47 (38.5)	34 (27.9)	3.82 (0.993)	มาก	1
3.ด้านการตลาด						3.70 (0.900)	มาก	4
3.1 ควรมีการอบรม ความรู้ด้านการตลาด	3 (2.5)	6 (4.9)	33 (27.0)	56 (45.9)	24 (19.7)	3.75 (0.911)	มาก	1
3.2 ควรมีการจัดอบรม การจำหน่ายสินค้าใน ช่องทางออนไลน์ เช่น Line, Facebook และ ช่องทางอื่นๆ	1 (0.8)	13 (10.7)	30 (24.6)	54 (44.3)	24 (19.7)	3.71 (0.931)	มาก	2
3.3 ควรมีหน่วยงานใน การติดต่อประสานงาน ทางด้านการตลาด	6 (4.9)	8 (6.6)	31 (25.4)	54 (44.3)	23 (18.9)	3.65 (1.018)	มาก	3
4.ด้านการเงินและ บัญชี						3.75 (0.772)	มาก	3
4.1 ควรมีการสนับสนุน ด้านแหล่งเงินทุนจาก ทุกภาคส่วน	5 (4.1)	3 (2.5)	30 (24.6)	54 (44.3)	30 (24.6)	3.82 (0.968)	มาก	1
4.2 ควรมีการให้ความรู้ ในการจัดทำบัญชี	2 (1.6)	3 (2.5)	45 (36.9)	53 (43.4)	19 (15.6)	3.68 (0.824)	มาก	2

จากตารางที่ 4.9 ข้อเสนอแนะของการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนอำเภอสามโคก
ปรากฏผลการวิเคราะห์ ดังนี้

ข้อเสนอแนะของการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนแบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านการบริหาร
จัดการ ด้านการผลิตและการจัดการผลผลิต ด้านการตลาด และด้านการเงินและบัญชี ดังนี้

1. ด้านการบริหารจัดการ ผลการศึกษา พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนเห็นด้วยกับ
ข้อเสนอแนะของการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.80)

โดยเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนในระดับมาก คือ ควรมี
การศึกษาดูงานวิสาหกิจชุมชนที่ประสบความสำเร็จ (ค่าเฉลี่ย 3.87) รองลงมาคือ ควรส่งเสริมความรู้
การจัดทำแผนพัฒนาศักยภาพวิสาหกิจชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.54) ตามลำดับ

2. ด้านการผลิตและการจัดการผลผลิต ผลการศึกษา พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน
เห็นด้วยกับข้อเสนอแนะของการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.76)

โดยเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนในระดับมาก ได้แก่ ควรมี
เจ้าหน้าที่ให้ความรู้ด้านเทคโนโลยีการผลิต (ค่าเฉลี่ย 3.82) รองลงมาคือ เพิ่มช่องทางประชาสัมพันธ์
ในเรื่องขอมาตรฐานสินค้าและบริการ (ค่าเฉลี่ย 3.76) ควรมีเจ้าหน้าที่ที่มีทักษะด้านการผลิตและการ
จัดการผลผลิต (ค่าเฉลี่ย 3.74) และควรมีช่องทางเรียนรู้ในด้านการผลิตที่เข้าถึงง่ายและสามารถ
ศึกษาค้นคว้าได้ด้วยตนเอง (ค่าเฉลี่ย 3.72) ตามลำดับ

3. ด้านการตลาด ผลการศึกษา พบว่า วิสาหกิจชุมชนเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะของการ
ดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.70)

โดยเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนในระดับมาก ได้แก่ ควรมี
การอบรมความรู้ด้านการตลาด (ค่าเฉลี่ย 3.75) รองลงมา ควรมีการจัดอบรมการจำหน่ายสินค้าใน
ช่องทางออนไลน์ เช่น Line, Facebook และช่องทางอื่นๆ (ค่าเฉลี่ย 3.71) และควรมีหน่วยงานใน
การติดต่อประสานงานทางด้านการตลาด (ค่าเฉลี่ย 3.65)

4. ด้านการเงินและบัญชี ผลการศึกษา พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนเห็นด้วยกับ
ข้อเสนอแนะของการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.75)

โดยเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนในระดับมาก ได้แก่ ควร
มีการสนับสนุนด้านแหล่งเงินทุนจากทุกภาคส่วน (ค่าเฉลี่ย 3.82) และควรมีการให้ความรู้ในการจัดทำ
บัญชี (ค่าเฉลี่ย 3.68)

ตารางที่ 4.10 สรุปภาพรวมข้อเสนอแนะการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอสามโคก
จังหวัดปทุมธานี

n = 122

ข้อเสนอแนะของการดำเนินงาน วิสาหกิจชุมชน	ค่าเฉลี่ย	SD	ความหมาย	อันดับ
1. ด้านการบริหารจัดการ	3.80	0.702	มาก	1
2. ด้านการผลิตและการจัดการ ผลผลิต	3.76	0.750	มาก	2
3. ด้านการตลาด	3.70	0.900	มาก	4
4. ด้านการเงินและบัญชี	3.75	0.772	มาก	3
ค่ารวมเฉลี่ย	3.75	0.706	มาก	

จากตารางที่ 4.10 สรุปภาพรวมข้อเสนอแนะการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนเห็นด้วยในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.75) โดยพิจารณารายประเด็น พบว่าสมาชิกวิสาหกิจชุมชนเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะของวิสาหกิจชุมชนในการดำเนินงานระดับมาก ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ (ค่าเฉลี่ย 3.80) รองลงมา ด้านการผลิตและการจัดการผลผลิต (ค่าเฉลี่ย 3.76) ด้านการเงินและบัญชี (ค่าเฉลี่ย 3.75) และ ด้านการตลาด (ค่าเฉลี่ย 3.70) ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การส่งเสริมการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี ผู้วิจัยได้นำเสนอประเด็นสำคัญ โดยจำแนกเป็น 3 ส่วน คือ สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การส่งเสริมการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพสังคมและเศรษฐกิจของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน 2) การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน 3) ความต้องการการส่งเสริมการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน และ 4) ปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวิธีการดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1.2.1 ประชากรที่ศึกษา

เป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ในพื้นที่อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี ที่ขึ้นทะเบียนวิสาหกิจชุมชนและยังดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน จำนวนทั้งหมด 303 ราย

1.2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษา

การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane ที่ความคลาดเคลื่อน 0.07 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 122 ราย ใช้วิธีการสุ่มคัดเลือกตัวอย่างแบบง่าย โดยการจับสลากตามรายชื่อสมาชิกวิสาหกิจชุมชนของแต่ละกลุ่มตามสัดส่วนที่กำหนด

1.2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีคำถามเป็นแบบปลายปิดและคำถามปลายเปิด ก่อนที่จะนำแบบสอบถามไปใช้ได้นำไปให้

ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง และให้คำแนะนำแก้ไข จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน หลังจากนั้นนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objective congruence, IOC) ซึ่งได้ค่า IOC = 0.97 ซึ่งมีค่า IOC > .50 หมายความว่า คำถามนั้นตรงวัตถุประสงค์ของการวิจัย และทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์ จากกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับประชากรที่ศึกษา จำนวน 30 ราย นำผลการสอบถามไปตรวจสอบความเชื่อถือได้ (Reliability) โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's alpha) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการคำนวณ ในแต่ละตอนได้ค่าสัมประสิทธิ์ ดังนี้ ตอนที่ 2 การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน จากการคำนวณสามารถวัดค่าความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์ เท่ากับ 0.962 ตอนที่ 3 ความต้องการการส่งเสริมการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน จากการคำนวณสามารถวัดค่าความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์ เท่ากับ 0.964 ตอนที่ 4.1 ปัญหาของการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน จากการคำนวณสามารถวัดค่าความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์ เท่ากับ 0.975 และตอนที่ 4.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนจากการคำนวณสามารถวัดค่าความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์ เท่ากับ 0.953 แสดงว่าแบบสอบถามที่สร้างขึ้นสำหรับงานวิจัยนี้สามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้

1.2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยวิธีการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างจำนวน 122 ราย

1.2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดอันดับ

1.3 ผลการวิจัย

1.3.1 สภาพสังคมและเศรษฐกิจของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี

1) สภาพทางสังคมของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอสามโคก พบว่า สมาชิกร้อยละ 75.4 เป็นเพศหญิง สมาชิกมีอายุเฉลี่ย 54.01 ปี ร้อยละ 31.1 มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. ร้อยละ 29.5 ประกอบอาชีพเกษตรกร และระยะเวลาการเป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชนเฉลี่ย 4.57 ปี โดยสมาชิกมีระยะเวลาที่เข้าร่วมเป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชนสูงสุด 20 ปี ต่ำสุด 1 ปี

2) สภาพทางเศรษฐกิจของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอสามโคก พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน มีรายได้ครัวเรือนในภาคการเกษตรเฉลี่ย 184,963.64 บาทต่อปี มีรายได้

ครัวเรือนนอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 112,722.33 บาทต่อปี มีรายได้จากวิสาหกิจชุมชนเฉลี่ย 31,458.49 บาทต่อปีและมีภาวะหนี้สินของครัวเรือนเฉลี่ย 104,862.06 บาทต่อปี

1.3.2 การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี

ด้านการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนในอำเภอสามโคก พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนเห็นว่ามี การดำเนินงานด้านต่างๆ ในภาพรวมในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.38)

1) *ด้านการบริหารจัดการ* สมาชิกวิสาหกิจชุมชนเห็นว่าวิสาหกิจชุมชนมีการดำเนินงาน ด้านการบริหารจัดการโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.39) และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ระดับการดำเนินงานมีทั้งอยู่ในระดับมากและปานกลาง โดยความคิดเห็นของวิสาหกิจชุมชนระดับการดำเนินงานมากที่สุดได้แก่ ประเด็น การสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารแก่สมาชิก รองลงมา การสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารแก่บุคคลภายนอก และน้อยที่สุดได้แก่ มีการจัดสวัสดิการแก่สมาชิก

2) *ด้านการผลิตและการจัดการผลผลิต* สมาชิกวิสาหกิจชุมชนเห็นว่าวิสาหกิจชุมชนมีการดำเนินงาน ด้านการผลิตและการจัดการผลผลิต โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.60) และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ระดับการดำเนินงานมีทั้งอยู่ในระดับมากทุกประเด็น โดยความคิดเห็นของวิสาหกิจชุมชนระดับการดำเนินงานมากที่สุดได้แก่ ประเด็นมีการควบคุมและตรวจสอบคุณภาพ วัตถุดิบ กระบวนการผลิตและการบริหารสินค้าที่มีประสิทธิภาพ และน้อยที่สุดได้แก่ ประเด็นผลิตภัณฑ์ได้รับรองมาตรฐาน

3) *ด้านการตลาด* สมาชิกวิสาหกิจชุมชนเห็นว่าวิสาหกิจชุมชนมีการดำเนินงาน ด้านการตลาดโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.51) และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ระดับการดำเนินงานมีทั้งอยู่ในระดับมากทุกประเด็น โดยความคิดเห็นของวิสาหกิจชุมชนระดับการดำเนินงานมากที่สุด ได้แก่ ประเด็นการกำหนดกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย และน้อยที่สุด ได้แก่ ประเด็นกำหนดแผนการตลาด

4) *ด้านการเงินและบัญชี* สมาชิกวิสาหกิจชุมชนเห็นว่าวิสาหกิจชุมชนมีการดำเนินงาน ด้านการเงิน ให้ระดับการดำเนินงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.03)) และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ระดับการดำเนินงานมีทั้งอยู่ในระดับมากและปานกลาง โดยความคิดเห็นของวิสาหกิจชุมชนระดับการดำเนินงานมากที่สุดได้แก่ ประเด็นมีการสรุปผลการดำเนินงาน และเปิดเผยข้อมูลทางการเงินแก่สมาชิก และน้อยที่สุดได้แก่ ประเด็นมีการระดมหุ้น

1.3.3 ความต้องการการส่งเสริมการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี

จากผลการวิจัย พบว่า ระดับความต้องการการส่งเสริมการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.60) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) *ความต้องการวิธีการส่งเสริม* ประกอบด้วย การส่งเสริมรายแบบบุคคล การส่งเสริมแบบรายกลุ่ม และการส่งเสริมแบบมวลชน ปรากฏในภาพรวมวิสาหกิจชุมชนมีความต้องการส่งเสริมในด้านวิธีการส่งเสริมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.61) โดยมีรายละเอียดดังนี้

(1) *การส่งเสริมแบบรายบุคคล* พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีความต้องการส่งเสริมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.73) โดยพบว่า ความต้องการการส่งเสริมอยู่ในระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ การเยี่ยมเยียนวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ รองลงมาติดต่อกับเจ้าหน้าที่ทางโทรศัพท์หรือช่องทางออนไลน์ และการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนด้วยตนเองทางสำนักงาน ตามลำดับ

(2) *การส่งเสริมแบบรายกลุ่ม* พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีความต้องการส่งเสริมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.74) โดยพบว่า ความต้องการการส่งเสริมอยู่ในระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ การฝึกอบรมและสาธิต รองลงมา การศึกษาดูงาน และการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้

(3) *การส่งเสริมแบบมวลชน* พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีความต้องการการส่งเสริมในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.35) โดยพบว่า ความต้องการการส่งเสริมอยู่ในระดับมาก 1 ประเด็น ได้แก่ การรับส่งข้อมูลข่าวสารผ่านช่องทางออนไลน์ (Facebook, YouTube, TikTok และช่องทางออนไลน์อื่นๆ) ความต้องการการส่งเสริมอยู่ในระดับปานกลาง 3 ประเด็น ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ เช่น แผ่นพับ รองลงมาภาพโฆษณาหรือโปสเตอร์ และนิทรรศการ ตามลำดับ

2) *ความต้องการความรู้ในการส่งเสริม* ประกอบด้วย ด้านการบริหารจัดการ ด้านการผลิตและการจัดการผลผลิต ด้านการตลาด ด้านการเงินและบัญชี ความต้องการการส่งเสริมในด้านความรู้ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.60) โดยมีรายละเอียดดังนี้

(1) *ด้านการบริหารจัดการ* พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีความต้องการการส่งเสริมความรู้ด้านการบริหารจัดการ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.54) โดยพบว่า ความต้องการการส่งเสริมอยู่ในระดับมาก ทุกประเด็น ได้แก่ การบันทึกและจัดเก็บข้อมูล รองลงมา การบริหารผลตอบแทน ความรู้การวิเคราะห์สถานการณ์และวางแผนการดำเนินงาน และหลักการจัดการองค์การ การจัดการโครงสร้างองค์กร ตามลำดับ

(2) *ด้านการผลิตและการจัดการผลผลิต* พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีความต้องการการส่งเสริมความรู้ด้านการบริหารจัดการ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.65) โดยพบว่า ความต้องการการส่งเสริมอยู่ในระดับมาก ทุกประเด็น ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ รองลงมา ความรู้เกี่ยวกับการจัดการคุณภาพการผลิตสินค้า ความรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย ในกระบวนการผลิต ความรู้ในการขอรับรองมาตรฐานสินค้า และความรู้เกี่ยวกับโลจิสติกส์ ตามลำดับ

(3) *ด้านการตลาด* พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีความต้องการการส่งเสริมความรู้ด้านการบริหารจัดการ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.79) โดยพบว่า ความต้องการการส่งเสริมอยู่ในระดับมาก ทุกประเด็น ได้แก่ แนวทางการเพิ่มมูลค่าสินค้า รองลงมา การหาช่องทางการจำหน่ายสินค้าเพิ่มเติม และการทำตลาดออนไลน์ ตามลำดับ

(4) *ด้านการเงินและบัญชี* พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีความต้องการการส่งเสริมความรู้ด้านการบริหารจัดการ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.43) โดยพบว่า ความต้องการการส่งเสริมอยู่ในระดับมาก ทุกประเด็น ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับภาษีของวิสาหกิจชุมชน รองลงมา ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำบัญชีและการเงิน ความรู้เกี่ยวกับการจัดหาเงินทุนและแหล่งเงินทุน และความรู้เกี่ยวกับการระดมทุน ตามลำดับ

1.3.4 ปัญหาและข้อเสนอแนะของการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน

จากผลการวิจัย พบว่า ระดับปัญหาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.66) และข้อเสนอแนะของวิสาหกิจชุมชนในภาพรวมเห็นด้วยในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.75) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) *ปัญหาของการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน* ประกอบด้วย ด้านการบริหารจัดการ ด้านการผลิตและการจัดการผลผลิต ด้านการตลาด ด้านการเงินและบัญชี ระดับของปัญหาภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.66) โดยมีรายละเอียดดังนี้

(1) *ด้านการบริหารจัดการ* พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนเห็นว่าวิสาหกิจชุมชนมีระดับปัญหาของการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.65) โดยพบว่า ปัญหาของการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง 6 ประเด็นและระดับน้อย 3 ประเด็น โดยความคิดเห็นของวิสาหกิจชุมชนระดับของปัญหาที่มีมากที่สุดได้แก่ การสนับสนุนจากหน่วยงานภาคี รองลงมา การจัดการแผนการดำเนินงานและทิศทางในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน และน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารให้แก่สมาชิก

(2) *ด้านการผลิตและการจัดการผลผลิต* พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนเห็นว่าวิสาหกิจชุมชนมีปัญหาการดำเนินงานด้านการผลิตและการจัดการผลผลิต อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.71) โดยพบว่า ปัญหาของการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง 7 ประเด็น และระดับน้อย 1 ประเด็น โดยความคิดเห็นของวิสาหกิจชุมชนระดับของปัญหาที่มีมากที่สุดได้แก่ การรับรองมาตรฐานสินค้าหรือบริการ รองลงมา ด้านการใช้เทคโนโลยีทันสมัยในการผลิต และน้อยที่สุด ได้แก่ แรงงานในการผลิต

(3) *ด้านการตลาด* พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนเห็นว่าวิสาหกิจชุมชนมีปัญหาการดำเนินงานด้านการตลาด อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.67) โดยพบว่า ปัญหาของการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนอยู่ในระดับปานกลางทุกประเด็น โดยความคิดเห็นของวิสาหกิจชุมชนระดับ

ของปัญหาที่มีมากที่สุดได้แก่ การเพิ่มช่องทางตลาดหรือวิธีการจำหน่ายสินค้า รองลงมา การวิเคราะห์ความต้องการของตลาดหรือลูกค้า และน้อยที่สุดการประชาสัมพันธ์ทางสื่อต่าง ๆ

(4) *ด้านการเงินและบัญชี* พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนเห็นว่าวิสาหกิจชุมชนมีปัญหาการดำเนินงานด้านการเงินและบัญชี อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.62) โดยพบว่า ปัญหาของการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง 2 ประเด็นและระดับน้อย 2 ประเด็น โดยความคิดเห็นของวิสาหกิจชุมชนระดับของปัญหาที่มีมากที่สุดได้แก่ การจดบันทึกบัญชี รายรับ-รายจ่าย รองลงมาการจัดสรรรายได้และผลประโยชน์แก่สมาชิก และน้อยที่สุด การบริหารจัดการเงินภายในกลุ่ม เช่น การระดมหุ้นจากสมาชิก

2) *ข้อเสนอแนะของการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน* ประกอบด้วย ด้านการบริหารจัดการ ด้านการผลิตและการจัดการผลผลิต ด้านการตลาด ด้านการเงินและบัญชี เห็นด้วยในระดับภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.75) โดยมีรายละเอียดดังนี้

(1) *ด้านการบริหารจัดการ* พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะของการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.80) พบว่า มีความเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะของการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนอยู่ในระดับมากทุกประเด็น โดยความคิดเห็นของวิสาหกิจชุมชนเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะระดับที่มากที่สุดได้แก่ ควรมีการศึกษาดูงานวิสาหกิจชุมชนที่ประสบความสำเร็จ และควรส่งเสริมความรู้การจัดทำแผนพัฒนาศักยภาพวิสาหกิจชุมชน

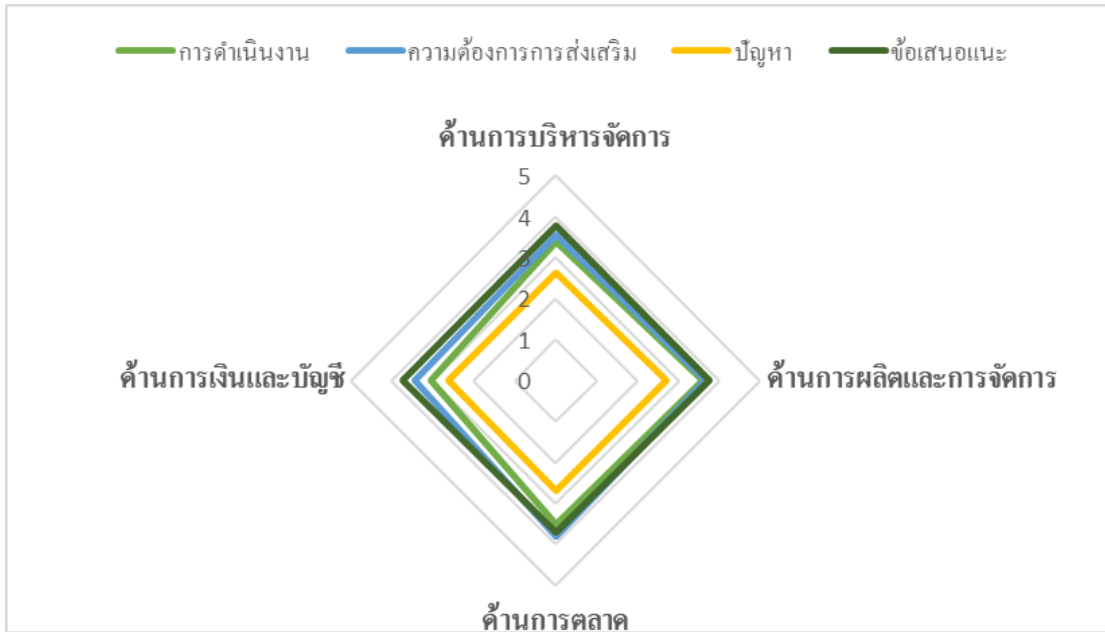
(2) *ด้านการผลิตและการจัดการผลผลิต* พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะของการดำเนินงานด้านการผลิตและการจัดการผลผลิต อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.76) พบว่า มีความเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะของการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนอยู่ในระดับมากทุกประเด็น โดยความคิดเห็นของวิสาหกิจชุมชนเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะระดับที่มากที่สุดได้แก่ ควรมีเจ้าหน้าที่ให้ความรู้ด้านเทคโนโลยีการผลิต รองลงมาเพิ่มช่องทางประชาสัมพันธ์ในเรื่องขอมาตรฐานสินค้าและบริการ และน้อยที่สุด ควรมีช่องทางเรียนรู้ในด้านการผลิตที่เข้าถึงง่ายและสามารถศึกษาค้นคว้าได้ด้วยตนเอง

(3) *ด้านการตลาด* พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะของการดำเนินงานด้านการตลาดอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.70) พบว่า มีความเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะของการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนอยู่ในระดับมากทุกประเด็น โดยความคิดเห็นของวิสาหกิจชุมชนเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะระดับที่มากที่สุดได้แก่ ควรมีการอบรมความรู้ด้านการตลาด รองลงมาควรมีการจัดอบรมการจำหน่ายสินค้าในช่องทางออนไลน์ เช่น LINE, Facebook และช่องทางอื่นๆ และควรมีหน่วยงานในการติดต่อประสานงานทางด้านการตลาด ตามลำดับ

(4) ด้านการเงินและบัญชี พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะของการดำเนินงานด้านการตลาดอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.75) พบว่า มีความเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะของการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนอยู่ในระดับมากทุกประเด็น โดยความคิดเห็นของวิสาหกิจชุมชนเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะระดับที่มากที่สุด ได้แก่ ควรมีการสนับสนุนด้านแหล่งเงินทุนจากทุกภาคส่วน รองลงมา ควรมีการให้ความรู้ในการจัดทำบัญชี ตามลำดับ

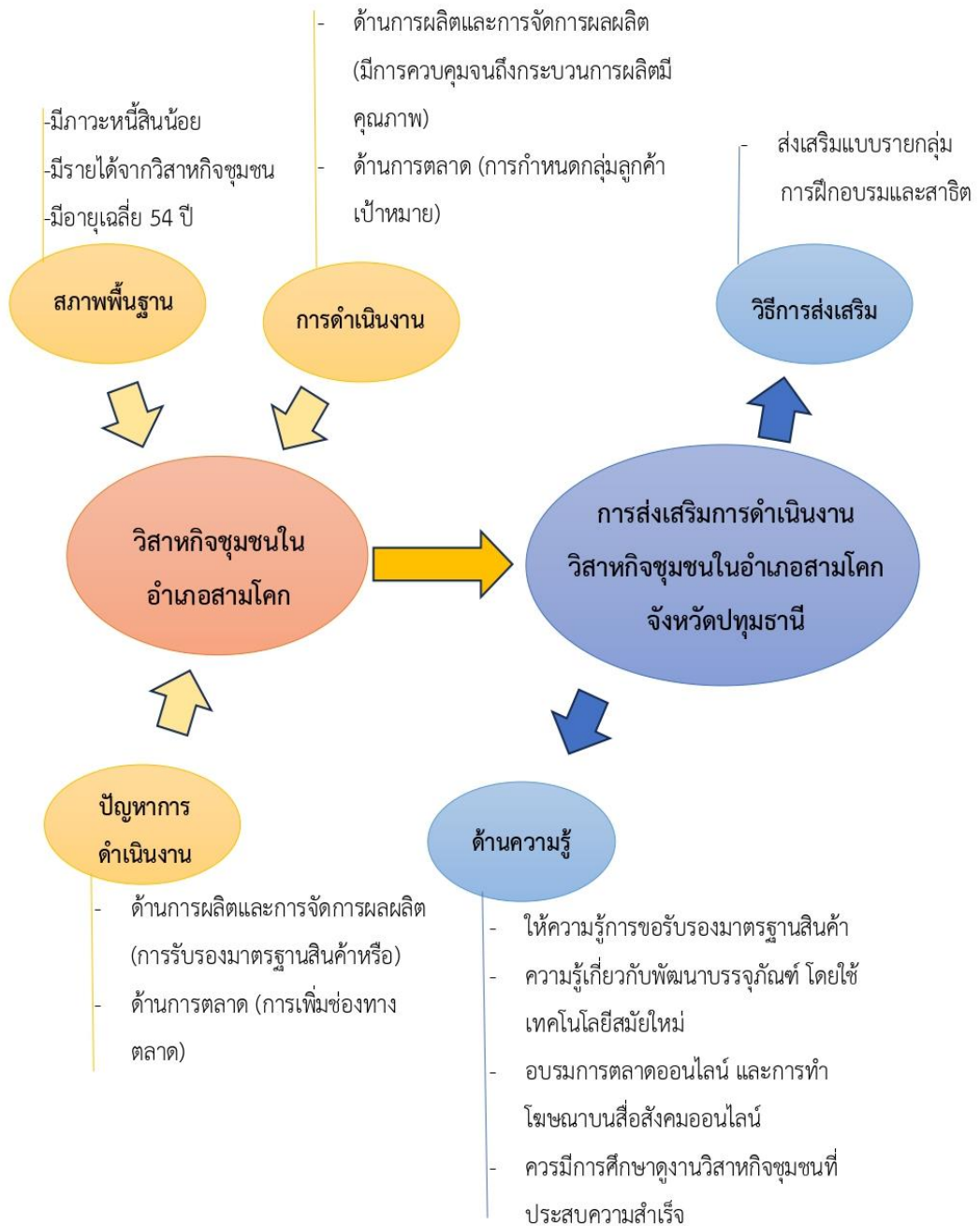
จากผลการวิจัย สามารถแสดงความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ความต้องการการส่งเสริมการดำเนินงาน ปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน โดยวิสาหกิจชุมชนมีการดำเนินงาน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการผลิตและการจัดการผลผลิต ด้านการตลาด ด้านการเงินและบัญชี พบว่า วิสาหกิจชุมชนมีการดำเนินงานภาพรวมอยู่ระดับปานกลาง ในด้านการผลิตและการจัดการผลผลิต ด้านการตลาด ดำเนินการระดับมากตามลำดับ และวิสาหกิจชุมชนมีความต้องการการส่งเสริมการดำเนินงาน อยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังพบว่าวิสาหกิจชุมชนมีปัญหาในระดับปานกลาง และมีข้อเสนอแนะของการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนในด้านการบริหารจัดการ อยู่ระดับมาก ควรมีการศึกษาดูงานจากวิสาหกิจชุมชนที่ประสบความสำเร็จจากผลการวิจัย สามารถแสดงความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ความต้องการการส่งเสริมการดำเนินงาน ปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ดังภาพที่ 5.1

ภาพที่ 5.1 แผนภาพแสดงความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน การส่งเสริมการดำเนินงาน ปัญหาและข้อเสนอแนะของวิสาหกิจชุมชน

ดังนั้น ข้อเสนอแนะของผู้วิจัยจากผลการวิจัยการส่งเสริมการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน ในอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี โดยสภาพพื้นฐานสังคมและเศรษฐกิจของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน มี รายได้มาก และมีภาวะหนี้สินน้อย มีการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนในด้านการผลิตและการจัดการ ผลผลิตมาก แต่ก็ยังมีปัญหาในด้านการผลิตและการจัดการผลผลิตในระดับปานกลาง จึงควรมีการ ส่งเสริมการดำเนินงานแบบรายกลุ่ม เน้นการฝึกอบรมและสาธิตเชิงปฏิบัติ เพื่อให้สมาชิกสามารถ เรียนรู้จากการลงมือทำจริง ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างทักษะและความรู้ที่ใช้งานได้จริง มุ่งเน้นการฝึกอบรม ในเรื่องการเพิ่มมูลค่าสินค้าให้ตรงกับความต้องการของตลาดปัจจุบัน เช่น การสร้างแบรนด์และบรรจุ ภัณฑ์ที่น่าสนใจ การตลาดออนไลน์ การปรับตัวตามแนวโน้มของผู้บริโภค และการขยายตลาดไปยัง กลุ่มลูกค้าใหม่ ส่งเสริมความรู้การขอรับรองมาตรฐานสินค้าหรือบริการ เพื่อให้สินค้าของกลุ่มสามารถ จำหน่ายในตลาดที่กว้างขึ้น รวมถึงควรมีการศึกษาดูงานวิสาหกิจชุมชนที่ประสบความสำเร็จ เพื่อ พัฒนาทักษะ เกิดระบบการบริหารจัดการภายในที่เข้มแข็ง มีโครงสร้างชัดเจนผ่านการศึกษาดูงาน ดัง ภาพที่ 5.2

ภาพที่ 5.2 แผนภาพแสดงการส่งเสริมการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนในอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี

2. อภิปรายผล

2.1 สภาพสังคมและเศรษฐกิจของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี

ผลการวิจัย พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 75.5 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีอายุเฉลี่ย 51.01 ปี จบการมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. ร้อยละ 29.5 มีอาชีพเกษตรกร รองลงมาประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป และรับเงินเดือนประจำ แสดงให้เห็นว่าสมาชิกส่วนใหญ่ของวิสาหกิจชุมชนเป็นเพศหญิง มีอายุค่อนข้างมากและอยู่ในช่วงใกล้วัยเกษียณ มีการรวมกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในการสร้างรายได้ ซึ่งสะท้อนเห็นศักยภาพของวิสาหกิจชุมชนในการหารายได้ สอดคล้องกับ ตติยา ตาแก้ว (2563, น.52-53) ได้ศึกษา แนวทางการส่งเสริมการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 52.16 ปี สมาชิกจบการมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. มีอาชีพเกษตรกร ร้อยละ 43.3 รองลงมาประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป ตำแหน่งในวิสาหกิจชุมชนพบว่าร้อยละ 79.1 เป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ระยะเวลาการเป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชน เฉลี่ย 4.57 ปี สอดคล้องกับกลอยใจ เย็นรักษา (2564, น.54) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอลีเกา จังหวัดตรัง พบว่า วิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 79.1 เป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชน และระยะเวลาการเป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชน เฉลี่ย 4.19 ปี สมาชิกส่วนใหญ่มีรายได้นอกภาคการเกษตร เฉลี่ย 112,722.33 บาทต่อปี และไม่มีรายได้ครัวเรือนในภาคการเกษตร ร้อยละ 54.8 ซึ่งแตกต่างกับนพพร ชอบเดิน (2564, น.60-61) ได้ศึกษา แนวทางการเสริมสร้างศักยภาพของวิสาหกิจชุมชน อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย พบว่า รายได้ในภาคการเกษตรเฉลี่ย 85,586.02 บาทต่อปี และรายได้นอกภาคการเกษตร เฉลี่ย 55,252.69 บาทต่อปี สมาชิกส่วนใหญ่มีรายได้จากวิสาหกิจชุมชน ค่าเฉลี่ย 31,458.49 บาทต่อปี ซึ่งใกล้เคียงกับ กรอยใจ เย็นรักษา (2564, น.55) พบว่า สมาชิกส่วนใหญ่มีรายได้จากวิสาหกิจชุมชน ค่าเฉลี่ย 76,706.63 บาทต่อปี สมาชิกส่วนใหญ่ไม่มีภาวะหนี้สินของครัวเรือน ร้อยละ 76.2 ซึ่งแตกต่างกับ ชญานิชรุ้ สแสนราชา (2565, น.53) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน พบว่าสมาชิกส่วนใหญ่ภาวะหนี้สินของครัวเรือน ร้อยละ 50.4

2.2 การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี

ผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมเกี่ยวกับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.38) ซึ่งความคิดเห็นของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในด้านการผลิตและการจัดการผลผลิต ด้านการตลาด อยู่ในระดับมาก ด้านการบริหารจัดการ ด้านการเงินและบัญชี อยู่ในระดับปาน

กลาง แสดงให้เห็นว่า สมาชิกมีการจัดการด้านการผลิตและการจัดการผลผลิต ด้านการตลาด เนื่องจากสินค้าของกลุ่มจะจำหน่ายได้ คุณภาพของสินค้าต้องได้คุณภาพ มีมาตรฐาน ซึ่งปัจจัยหนึ่งที่สามารถตัดสินได้ว่าวิสาหกิจชุมชนนั้นจะสามารถดำเนินต่อไป สำหรับด้านการบริหารจัดการ ด้านการเงินและบัญชีอยู่ในระดับปานกลาง ถือว่าสำคัญเนื่องจากการบริหารจัดการกลุ่ม ถือเป็นส่วนสำคัญที่จะกำหนดทิศทางในการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ ตั้งแต่การวางแผนการดำเนินงาน การสื่อสารประชาสัมพันธ์ การจัดสรรผลประโยชน์ การจัดสวัสดิการของสมาชิก การติดตามประเมินผลและทบทวนแผนงาน และสำหรับด้านการเงิน วิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่มีการระดมหุ้นเพียงครั้งเดียวเพื่อเป็นทุนหมุนเวียน และทุนอาจมาจากแหล่งเงินทุนต่างๆ ได้แก่ การสนับสนุนภาครัฐ การกู้ยืมจากแหล่งต่างๆ สอดคล้องกับ ก๊อบ กรอยใจ เย็นรักษา (2564, น.58) พบว่า สภาพการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนในอำเภอสิเกา จังหวัดตรัง ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.39) ในด้านการจัดการองค์กร ด้านการเงิน ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก ซึ่งแตกต่างกับ ตติยา ตาแก้ว (2564, น.65) พบว่า ภาพรวมการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.44) โดยสมาชิกมีความเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานมีความเหมาะสมระดับมากในด้านการผลิต ด้านการบริหารจัดการ

สมาชิกมีความคิดเห็นในระดับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนมี 4 ด้านได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการผลิตและการจัดการผลผลิต ด้านการตลาด ด้านการเงิน พบสมาชิกมีความคิดเห็นในระดับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนว่าระดับมาก ได้แก่ ด้านการผลิตและการจัดการผลผลิต และด้านการตลาด ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่า การดำเนินวิสาหกิจชุมชนมีการดำเนินงานในด้านการผลิตและการจัดการผลผลิตที่มีประสิทธิภาพ สมาชิกมีความรู้ความชำนาญในด้านผลิต และมีการกำหนดกลุ่มลูกค้า กำหนดแผนการตลาด เพื่อให้สินค้าของกลุ่มมีการจัดจำหน่ายได้ ซึ่งสอดคล้องกับ ชญานิชษฐ์ แสนราชา (2565, น.53) พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน มีระดับมาก ได้แก่ ด้านการประเมินผล ด้านการวางแผนและการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน ด้านการผลิตและการตลาด และด้านผลประโยชน์ ตามลำดับ

2.3 ความต้องการการส่งเสริมการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี

ผลการวิจัย พบว่า วิสาหกิจชุมชนมีความต้องการการส่งเสริมการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในภาพรวมระดับมาก ในด้านวิธีการส่งเสริม และด้านความรู้ในการส่งเสริม ตามลำดับ เนื่องจากการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนต้องการวิธีการส่งเสริมและความรู้ในทุกๆด้าน ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาวะทางสังคม เศรษฐกิจ เพื่อพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับตติยา ตาแก้ว (2564, น.65) พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีความต้องการการส่งเสริม

ของวิสาหกิจชุมชนในระดับมาก ด้านความต้องการความรู้ในการส่งเสริม และด้านความต้องการวิธีการส่งเสริม ตามลำดับ

2.3.1 ความต้องการวิธีการส่งเสริมของวิสาหกิจชุมชน ผลการวิจัย พบว่า สมาชิกมีความต้องการวิธีการส่งเสริมการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ระดับมาก 3 ประเด็น ได้แก่ การส่งเสริมแบบรายกลุ่ม การส่งเสริมแบบรายบุคคล และการส่งเสริมแบบมวลชน ตามลำดับ เนื่องจาก การส่งเสริมแบบรายกลุ่ม เป็นการส่งเสริมเป็นการถ่ายทอดความรู้หรือการสื่อสาร การแลกเปลี่ยน ความ คิดเห็นระหว่างเจ้าหน้าที่ส่งเสริมกับกลุ่มบุคคลเป้าหมาย ซึ่งสมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีความต้องการส่งเสริม ได้แก่ การฝึกอบรมและสาธิต การศึกษาดูงาน และการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับ กรอয়ใจ เย็นรักษา (2564, น.80) พบว่า สมาชิกต้องการวิธีการส่งเสริมการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในระดับมาก ได้แก่ การบรรยาย การสาธิต การฝึกปฏิบัติ และทัศนศึกษา

2.3.2 ความต้องการความรู้ในการส่งเสริม ผลการวิจัย พบว่า สมาชิกมีความต้องการความรู้ในการส่งเสริมการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนระดับมาก 4 ประเด็น ได้แก่ ด้านการตลาด การผลิตและการจัดการผลผลิต ด้านการบริหารจัดการ และด้านการเงินและบัญชี ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่า การดำเนินวิสาหกิจชุมชนในปัจจุบัน สมาชิกยังต้องการความรู้หรือทักษะในด้านต่างๆ เพื่อพัฒนาและยกระดับศักยภาพวิสาหกิจชุมชน ในการสร้างความมั่นคงและความสำเร็จที่ยั่งยืนในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับ กรอয়ใจ เย็นรักษา (2564, น.79) พบว่า สมาชิกมีความต้องการความรู้ การส่งเสริมการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนระดับมาก 4 ประเด็น ได้แก่ ด้านการจัดการการผลิต และด้านการจัดการการเงิน รองลงมาด้านการจัดการองค์กร และด้านการจัดการตลาด ตามลำดับ ซึ่งใกล้เคียงกับ นวพร ชอบเดิน (2564, น.96-97) พบว่า สมาชิกมีความต้องการในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนระดับมาก 7 ประเด็น ได้แก่ ด้านผลลัพธ์การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน รองลงมา ด้านการจัดการสินค้าหรือบริการ ด้านผู้นำและการบริหารวิสาหกิจชุมชน ด้านการวางแผนการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ด้านการบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ด้านการบริหารการตลาด และด้านการจัดการความรู้และข้อมูล

ดังนั้น วิสาหกิจชุมชนมีความต้องการการส่งเสริมการดำเนินงานทั้งความรู้ในการส่งเสริม และวิธีการส่งเสริม ในด้านต่างๆ โดยเฉพาะเรื่องของการเพิ่มมูลค่าสินค้าจากสินค้าของกลุ่ม เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรจัดทำแผนส่งเสริมและสนับสนุนในกิจกรรมวิสาหกิจชุมชนตามความต้องการของกลุ่ม โดยเฉพาะการฝึกอบรมและสาธิต ในด้านการตลาดที่มุ่งเน้นแนวทางการเพิ่มมูลค่าสินค้า เพื่อให้สินค้าเป็นเอกลักษณ์ท้องถิ่น จะช่วยสร้างมูลค่าแก่สินค้าชนิดนั้น

2.4 ปัญหาและข้อเสนอแนะของการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี

2.4.1 ปัญหาของการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน

ผลการวิจัย พบว่า ภาพรวมเกี่ยวกับปัญหาของการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านการผลิตและการจัดการ รองลงมาด้านการตลาด ด้านการบริหารจัดการ และด้านการเงินและบัญชี เนื่องจากวิสาหกิจชุมชนมีระดับปัญหาด้านการผลิตและการจัดการ ในเรื่องการรับรองมาตรฐานสินค้าหรือบริการ ยังไม่ได้รับมาตรฐานสินค้าของผลิตภัณฑ์ส่งผลให้วิสาหกิจชุมชนขาดโอกาสในการขยายตลาด เนื่องจากหลายช่องทางการจัดจำหน่าย เช่น ห้างสรรพสินค้า ตลาดออนไลน์ มักต้องการสินค้าที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน ดังนั้นการไม่ได้รับการรับรองอาจเป็นอุปสรรคในการเข้าสู่ตลาดเหล่านี้ ทำให้วิสาหกิจชุมชนขาดโอกาสในการขยายตลาด ซึ่งสอดคล้องกับทรงศักดิ์ สีหานาค (2563, น.66-67) แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดตราด พบว่า สมาชิกมีความคิดเห็นกับปัญหาของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดตราด ในภาพรวมระดับปานกลาง ทั้ง 5 ประเด็น ได้แก่ ด้านการประสานงาน รองลงมาด้านการจัดการองค์การ ด้านการควบคุม ด้านการบังคับบัญชา และด้านการวางแผน ตามลำดับ ซึ่งนwor (2564) พบว่า ภาพรวมปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง โดยวิสาหกิจชุมชนขาดแหล่งจำหน่ายสินค้า เนื่องจากการผลิตไม่เป็นที่ต้องการของตลาดอีกทั้งสินค้าไม่ได้รับการรับรองมาตรฐาน

2.4.2 ข้อเสนอแนะของการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน

ผลการวิจัย พบว่า ภาพรวมเกี่ยวกับข้อเสนอแนะของการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ รองลงมาด้านการผลิตและการจัดการ ด้านการเงินและบัญชี และด้านการตลาด ตามลำดับ วิสาหกิจชุมชนมีความคิดเห็นควรจะมีการศึกษาดูงานวิสาหกิจชุมชนที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินกิจกรรม วิสาหกิจชุมชนสามารถนำวิธีการบริหารจัดการ ด้านการผลิต การจัดการผลผลิตและการตลาด เป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงจะช่วยให้สมาชิกเห็นแนวทางปฏิบัติที่สามารถนำมาปรับใช้กับวิสาหกิจชุมชนของตนเอง เป็นการสร้างแรงบันดาลใจ ช่วยกระตุ้นให้สมาชิกเกิดความตั้งใจและมุ่งมั่นที่จะพัฒนาวิสาหกิจชุมชนของตนให้ก้าวหน้าในทิศทางที่ดีขึ้น และสามารถนำแนวคิด เทคนิคใหม่ ๆ กลับมาใช้เป็นแนวทางการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนของตน ซึ่งสอดคล้องกับ กลุ่มพัฒนาศกยภาพวิสาหกิจชุมชน (2562) ได้กล่าวว่า การทำกิจกรรมให้ประสบความสำเร็จ หัวใจคือการเรียนรู้การมีส่วนร่วม และการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ รวมถึงการดูงานแหล่งเรียนรู้วิสาหกิจชุมชนที่ประสบความสำเร็จ เพื่อศึกษาแนวคิดของวิสาหกิจชุมชนที่ประสบความสำเร็จและสามารถนำมาพัฒนาวิสาหกิจชุมชนของตน

3. ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษา เรื่อง การส่งเสริมการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี มีข้อควรพิจารณานำมาเสนอแนะดังต่อไปนี้

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 ข้อเสนอแนะต่อวิสาหกิจชุมชน

1) ผลการวิจัย จะเห็นว่า วิสาหกิจชุมชน มีปัญหาด้านการผลิต ได้แก่ เรื่องสินค้าของวิสาหกิจชุมชนได้รับรองมาตรฐานสินค้าหรือบริการ ด้านการใช้เทคโนโลยีทันสมัยในการผลิตสินค้าปานกลาง ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะดังนี้ วิสาหกิจชุมชนควรมีการศึกษาความรู้ในด้านการขอมาตรฐานการผลิตสินค้า เช่น กลุ่มแปรรูปสินค้าเกษตร การผลิตพริกแกง การทำขนมไทย ควรมีการประสานงานกับสำนักงานสาธารณสุขอำเภอในการขอคำปรึกษาการจัดทำห้องการผลิต กลุ่มผลิตสินค้าเกษตรควรมีการประสานงานกับสำนักงานเกษตรอำเภอที่ตั้งแปลงในการประสานขอรับคำปรึกษาด้านการผลิตทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม (GAP) และวิสาหกิจชุมชนควรมีการศึกษาในด้านเทคโนโลยีใหม่ๆ เพื่อใช้ในการต่อยอดภูมิปัญญาและนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนากระบวนการผลิตและผลิตภัณฑ์ ทำให้เป็นที่ต้องการของผู้บริโภคหรือติดต่อกับเจ้าหน้าที่วิสาหกิจชุมชนในการขอแนะนำประสานงานเบื้องต้น

2) ผลการวิจัย จะเห็นว่า วิสาหกิจชุมชนมีความต้องการในการส่งเสริมการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในระดับมาก ด้านความต้องการวิธีการส่งเสริมแบบรายกลุ่ม ในการฝึกอบรมละสาธิต และความต้องการความรู้ในการส่งเสริม ด้านการตลาด ในเรื่อง แนวทางการเพิ่มมูลค่าสินค้า ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะดังนี้ วิสาหกิจชุมชนควรจัดทำแผนในการขอรับการสนับสนุนการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนจากหน่วยงานต่างๆในพื้นที่ เพื่อขับเคลื่อนและยกระดับวิสาหกิจชุมชน เช่น ต่อยอดผลิตภัณฑ์ชุมชนให้มีมูลค่าเพิ่ม สร้างอัตลักษณ์ให้กับสินค้า การฝึกอบรมและสาธิต ในการนำนวัตกรรม เทคโนโลยีมาประยุกต์ให้เหมาะสม

3.1.2 ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงาน

ผลการวิจัย พบว่า วิสาหกิจชุมชนมีข้อเสนอแนะด้านการบริหารจัดการ ควรมีการศึกษาดูงานวิสาหกิจชุมชนที่ประสบความสำเร็จ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะดังนี้ สำนักงานเกษตรอำเภอสามโคกและสำนักงานเกษตรจังหวัดปทุมธานี เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทด้านการบริหารจัดการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน โดยส่งเสริมตามความต้องการการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน โดยอาจมีการจัดอบรมการพัฒนาด้านการบริหารจัดการ ด้านการผลิตและจัดการผลผลิต ด้านการตลาด

และด้านการเงินและบัญชี รวมถึงการจัดศึกษาดูงานวิสาหกิจชุมชนที่ประสบความสำเร็จ เพื่อเป็นแนวทางให้วิสาหกิจชุมชนสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในกลุ่ม

3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาวิสาหกิจชุมชน โดยแยกการจำแนกกิจกรรมการดำเนินงาน ด้านการผลิตพืชและด้านการบริการ ในแต่ละกิจกรรม เช่น วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปลงใหญ่ผักตำบล บางเตย วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรเฉลิมพระเกียรติบ้านทางยาว อยู่ในกิจกรรมผลิตพืช วิสาหกิจชุมชนกลุ่มอาชีพสตรีบ้านงิ้ว วิสาหกิจชุมชนชนมไทย อยู่ในกิจกรรมแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหาร เพื่อให้มีความเฉพาะเจาะจงในการหาแนวทางการส่งเสริมการดำเนินงานได้ตรงความต้องการของวิสาหกิจชุมชน

2) ควรศึกษาวิสาหกิจชุมชนที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน เป็นวิสาหกิจชุมชนต้นแบบ โดยคัดเลือกจากการประเมินศักยภาพอยู่ในระดับดี เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มอื่นๆ

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยศรี

นครินทรวิโรฒราชภัฏ

บรรณานุกรม

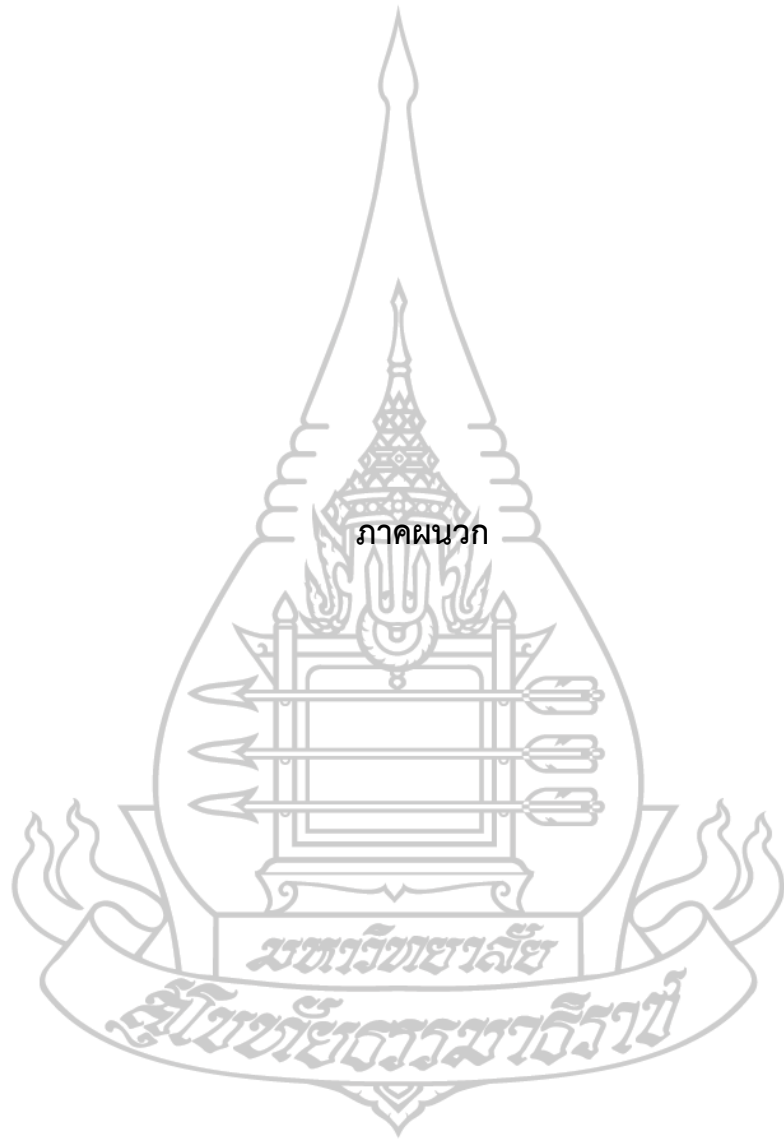
- กลุ่มพัฒนาศักราชภาพวิสาหกิจชุมชน. (2562). *คู่มือนักส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน*. กรุงเทพมหานคร: กลุ่มพัฒนาศักราชภาพวิสาหกิจชุมชน กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน
- กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน. (2561). *รายงานผลการศึกษาโครงการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร (ข้าว) ในวิสาหกิจชุมชนประจำปี 2561 ภายใต้แผนงานบูรณาการพัฒนาศักยภาพการผลิตภาคการเกษตร*. กรุงเทพมหานคร: กรมส่งเสริมการเกษตร
- กลุ่มทะเบียนและสารสนเทศวิสาหกิจชุมชน. (2562). *คู่มือการจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน และเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน*. กรุงเทพมหานคร: กรมส่งเสริมการเกษตร
- กรมส่งเสริมการเกษตร. (2562). *คู่มือดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน*. กรุงเทพมหานคร : กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร
- กรอใจ เย็นรักษา. (2564). *ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอสีกา จังหวัดตรัง. (ปริญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต).* มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- จิราณัฐ โสภา และคณะ. (2560). *การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการสำหรับการท่องเที่ยวจังหวัดจันทบุรี ผ่านสื่อสังคมออนไลน์*. กรุงเทพฯ: สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ
- เฉลิมศักดิ์ ตุ่มหิรัญ. (2564). *แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารในการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร. ในประมวลสาระชุดวิชาการสารสนเทศและสื่อที่ใช้ในงานส่งเสริม. (หน่วยที่ 5, หน้า 4) นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช*
- เฉลิมศักดิ์ ตุ่มหิรัญ. (2564). *การบริหารและการสื่อสารเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร. ใน (ประมวลสาระชุดวิชาการการบริหารและการสื่อสารเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร). (หน่วยที่ 2, น. 26-29). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.*
- ชญาณิชฐ์ แสนราชา. (2565.) *การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน. วารสารผลิตภัณฑ์การเกษตร, 4(3), 62-72*
- ณภัทร วิตะกุล. (2560). *แนวทางพัฒนาศักยภาพการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ (รายงานฉบับสมบูรณ์ ภาควิชามนุษย์สัมพันธ์ คณะมนุษยศาสตร์).* มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่
- ตติยา ตาแก้ว. (2563). *แนวทางการส่งเสริมการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย (ปริญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต).* มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- เต็มศักดิ์ คทวนิช (2546). *จิตวิทยาทั่วไป*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.

- ทรงศักดิ์ สีหานาค. (2563). *แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดตราด* (ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ทิพย์วรรณ จันทรา. (2564). *การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนแบบยั่งยืนของกลุ่มอาชีพในเขตพื้นที่บ้านดอนโรง ตำบลเขาพระบาท อำเภอเชียงใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช* (ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, นครศรีธรรมราช
- นวพร ชอบเดิน. (2564). *แนวทางการเสริมสร้างศักยภาพของวิสาหกิจชุมชน อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย* (ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- นิศาชล เตจ๊ะขอด. (2562). *บทบาทของผู้นำในการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จังหวัดเชียงใหม่* (ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยแม่โจ้, เชียงใหม่
- ธัญวลัย สว่างฟ้า. (2565). *ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดและปัจจัยการจัดการวิสาหกิจชุมชนที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์กล้วยเล็บมือนางในจังหวัดชุมพร* (ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, ชุมพร
- ธัญญ์ภัสร์ จงชัยพัฒน์. (2564). *แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนตามหลักการบริหารเชิงคุณภาพผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน ในอำเภอพนสนธิคม จังหวัดชลบุรี* (ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- พงษ์ศักดิ์ อังกลีทธิ. (2564). *การส่งเสริมการเกษตรเพื่อการพัฒนา. ใน(เอกสารการสอนชุดวิชาการส่งเสริมการเกษตรเพื่อการพัฒนา). (หน่วยที่4,หน้า 4-17) นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช*
- พิสนุ พองศรี.(2557). *การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร: สำนักวิชาการพิมพ์.*
- พีระพัฒน์ อนุรักษ. (2557). *สภาพปัจจุบันในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรที่ปฏิบัติงานในแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดนครพนม (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต).* มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น
- ยอดขวัญ วิภาคกิจ. (2563). *การจัดการวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษาชุมชนพัฒนาผลิตภัณฑ์พืชผักสมุนไพรและผลไม้ป่าบ้านป่าปวย อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดลำพูน* (ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี
- ระบบสารสนเทศวิสาหกิจชุมชน. (2567). *จัดการข้อมูลวิสาหกิจชุมชน. สืบค้นจาก* <https://smcmanage.doae.go.th/management/enterprise-information>

- ราตรี ใจสะอาด. (2562). *การพัฒนาสินค้าวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดนนทบุรีให้ได้มาตรฐานความปลอดภัย* (ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี
- วสันต์ ปานสังข์. (2564). คณะอนุกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนพหุภาคีในระดับท้องถิ่น. *วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น*. 7(1), 367-375
- สมรภัช สือสกุล. (2563). *การพัฒนาธุรกิจของวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรอินทรีย์บ้านดงบัง ตำบลดงขี้เหล็ก อำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี* (ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี
- สรินญา ภูมิภ. (2550). *การมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนด้านการผลิตและการแปรรูปทางการเกษตรในจังหวัดลำปาง*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่
- สวิงญา สมบุญโสด. (2561). *แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารอำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง* (ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี
- สุรัชญา สุขประเสริฐ. (2564). *ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อผลลัพธ์การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร* (ปริญญารัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, สกลนคร
- เสรี พงศ์พิศ. (2552). *คู่มือการทำวิสาหกิจชุมชน*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานเกษตรอำเภอสามโคก. (2567). *แบบรายงานผลการวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของอำเภอ ตามแนวทาง การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร ระดับอำเภอ/ตำบล ปี 2567 อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี*. สืบค้นจาก <https://cdn2.me-qr.com/pdf/20482242.pdf>
- สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน. *วิสาหกิจชุมชนน่ารู้*. สืบค้นจาก <http://www.sceb.doae.go.th/Ssceb2.htm>
- สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. (2566). *แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (16) ประเด็น เศรษฐกิจฐานราก (พ.ศ.2561-2580)*. สืบค้นจาก <https://www.senate.go.th>
- สำนักคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ.2566 - 2570)*. สืบค้นจาก https://www.nesdc.go.th/ewt_news.php?nid=13651
- อริยา คูหา. (2546). *แรงจูงใจและอารมณ์*. ปัตตานี: ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

อรรรรณ เกษร. (ม.ป.ป.). การส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนกับกฎหมายที่ควรรู้ ตอนที่ ๓. สืบค้น 28
มกราคม 2567, [https://elib.life.ac.th/e-book-
%E0%B8%A7%E0%B8%B4%E0%B8%8A%E0%B8%B2-
%E0%B8%81%E0%B8%8F%E0%B8%AB%E0%B8%A1%E0%B8%B2%E0%B8%
A2%E0%B8%AA%E0%B8%B3%E0%B8%AB%E0%B8%A3%E0%B8%B1%E0%B8
%9A%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%9B%E0%B8%A3/](https://elib.life.ac.th/e-book-%E0%B8%A7%E0%B8%B4%E0%B8%8A%E0%B8%B2-%E0%B8%81%E0%B8%8F%E0%B8%AB%E0%B8%A1%E0%B8%B2%E0%B8%A2%E0%B8%AA%E0%B8%B3%E0%B8%AB%E0%B8%A3%E0%B8%B1%E0%B8%9A%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%9B%E0%B8%A3/)

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัย

สุโขทัยธรรมราชา

ภาคผนวก ก

แบบสัมภาษณ์งานวิจัย

เรื่อง การส่งเสริมการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี

มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ศรีโฆทัยธรรมาจริราชภัฏ

แบบสัมภาษณ์เลขที่.....

วันที่สัมภาษณ์...../...../.....

แบบสัมภาษณ์สำหรับการวิจัย

เรื่อง การส่งเสริมการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนในอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี

คำชี้แจง :

1. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ ตามหลักสูตรปริญญาโท หลักสูตรเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ วิชาเอกส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เพื่อศึกษาการส่งเสริมการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี คำตอบในการสัมภาษณ์นี้จะนำไปใช้ เพื่อการศึกษาวิจัยเท่านั้น ไม่มีเจตนาไขว่คว้าผู้อื่น และไม่ทำให้เกิดความเสียหายกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนใดๆ ซึ่งข้อมูลที่ได้จะไม่นำมาเปิดเผยเป็นรายบุคคล และจะไม่มีผลกระทบต่อท่านแต่อย่างใด
2. ข้อมูลที่ได้จะนำไปใช้เพื่อการจัดทำวิทยานิพนธ์เท่านั้น จึงใคร่ขอความร่วมมือจากท่านได้กรุณาตอบคำถามทุกข้อตามความเป็นจริงและตามความคิดเห็นของท่าน ข้อมูลที่ได้จากท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อส่วนรวม
3. แบบสัมภาษณ์สมาชิกวิสาหกิจชุมชนแบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่
 - ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานสังคมและเศรษฐกิจของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน
 - ตอนที่ 2 การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน
 - ตอนที่ 3 ความต้องการการส่งเสริมการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน
 - ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะของวิสาหกิจชุมชน
4. คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

ตอนที่ 1 สภาพสังคม และเศรษฐกิจของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

คำชี้แจง : กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () หน้าข้อความที่ต้องการ และเติมข้อตามความเป็นจริงลงในช่องว่างที่กำหนด ตามที่ผู้ให้สัมภาษณ์ให้ข้อมูล

ตอนที่ 1.1 สภาพทางสังคมของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

1. เพศ () 1) ชาย () 2) หญิง
2. อายุปี (หากเกิน 6 เดือน ให้นับเป็น 1 ปี)
3. ระดับการศึกษา

() 1) ต่ำกว่าประถมศึกษา	() 2) ประถมศึกษา
() 3) มัธยมศึกษาตอนต้น	() 4) มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.
() 5) อนุปริญญา/ปวส.	() 6) ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า
() 7) สูงกว่าปริญญาตรี	() 8) อื่นๆ.....
4. ท่านประกอบอาชีพ

() 1) การเกษตร	() 2) รับเงินเดือนประจำ	() 3) ประกอบธุรกิจการค้า
() 4) รับจ้างทั่วไป	() 5) อื่นๆ.....	
5. ตำแหน่งในวิสาหกิจชุมชน

() 1) ประธาน	() 2) รองประธาน	() 3) เลขานุการ
() 4) เภรัญญิก	() 5) ประชาสัมพันธ์	() 6) สมาชิก
6. ระยะเวลาการเป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ปี (มากกว่า 6 เดือน นับเป็น 1 ปี)

ตอนที่ 1.2 สภาพทางเศรษฐกิจของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

1. รายได้ครัวเรือนในภาคการเกษตร.....บาทต่อปี
2. รายได้ครัวเรือนนอกภาคการเกษตร.....บาทต่อปี
3. รายได้จากวิสาหกิจชุมชน.....บาทต่อปี
3. สภาวะหนี้สินของครัวเรือน.....บาทต่อปี

ตอนที่ 2 การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน

คำชี้แจง : กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตามระดับความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน โดยระดับการดำเนินการ มี 5 ระดับ ดังนี้

1 = น้อยที่สุด, 2 = น้อย, 3 = ปานกลาง, 4 = มาก, และ 5 = มากที่สุด

การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน	ระดับการดำเนินงาน				
	น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)
1.ด้านการบริหารจัดการ					
1. ผู้นำและสมาชิกมีการกำหนดทิศทางและเป้าหมายในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน					
2. มีการกำหนดกฎระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม					
3. มีโครงสร้างและการแบ่งหน้าที่ของกรรมการและสมาชิกในการดำเนินกิจการที่ชัดเจน					
4. มีการจัดทำแผนงานตรงกับวัตถุประสงค์ เป้าหมายวิธีการดำเนินงาน และระยะดำเนินงานไว้ชัดเจน					
5. มีการปรับแผนงานตามสถานการณ์ปัจจุบัน					
6. มีการติดตามประเมินผลและทบทวนแผนงาน					
7. มีการจัดสรรรายได้และผลประโยชน์					
8. มีการจัดสวัสดิการแก่สมาชิก					
9. มีการทำกิจกรรมเพื่อสาธารณประโยชน์แก่ชุมชน					
10. การบันทึกและจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ					
11. การต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น					
12. การสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารแก่สมาชิก					
13. การสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารแก่บุคคลภายนอก					
14. จัดทำแผนงบประมาณรองรับเพื่อใช้ในการขอสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก					

การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน	ระดับการดำเนินงาน				
	น้อย ที่สุด (1)	น้อย (2)	ปาน กลาง (3)	มาก (4)	มาก ที่สุด (5)
2.ด้านการผลิตและการจัดการผลผลิต					
1. มีขั้นตอนกระบวนการผลิตได้มาตรฐาน					
2. มีการควบคุมและตรวจสอบคุณภาพ วัตถุดิบ กระบวนการผลิตและการบริหารสินค้าที่มี ประสิทธิภาพ					
3. ผลิตภัณฑ์ได้รับรองมาตรฐาน					
4. บุคลากรที่มีความรู้และความชำนาญในการผลิต					
3.ด้านการตลาด					
1. การกำหนดกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย					
2. กำหนดแผนการตลาด					
3. มีช่องทางหรือวิธีการจำหน่ายสินค้าที่หลากหลาย					
4. มีการเชื่อมโยงเครือข่ายเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมกัน					
5. ติดตามข้อมูลความต้องการของลูกค้า					
4.ด้านการเงินและบัญชี					
1. มีการระดมทุน					
2. มีการทำบัญชี					
3. มีความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน					
4. มีการสรุปผลการดำเนินงานและเปิดเผยข้อมูลทาง การเงินแก่สมาชิก					
5. การแบ่งผลกำไรให้กับสมาชิก					

ตอนที่ 3 ความต้องการการส่งเสริมการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน

คำชี้แจง : กรุณาใส่เครื่องหมาย √ ลงในช่องตามระดับความต้องการของท่านเกี่ยวกับการส่งเสริมการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน โดยระดับการดำเนินการ มี 5 ระดับ ดังนี้

1 = น้อยที่สุด, 2 = น้อย, 3 = ปานกลาง, 4 = มาก, และ 5 = มากที่สุด

ความต้องการการส่งเสริมการดำเนินงาน ของวิสาหกิจชุมชน	ระดับการความต้องการ				
	น้อย ที่สุด (1)	น้อย (2)	ปาน กลาง (3)	มาก (4)	มาก ที่สุด (5)
1. ความต้องการวิธีการส่งเสริม					
1.1 การส่งเสริมแบบรายบุคคล					
1. การเยี่ยมเยียนในพื้นที่					
2. การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนด้วย ตนเองทางสำนักงาน					
3. ติดต่อกับเจ้าหน้าที่ทางโทรศัพท์หรือช่องทาง ออนไลน์					
1.2 การส่งเสริมแบบรายกลุ่ม					
1. การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้					
2. การฝึกอบรมและสาธิต					
3. การศึกษาดูงาน					
1.3 การส่งเสริมแบบมวลชน					
1. สื่อสิ่งพิมพ์ เช่น แผ่นพับ					
2. ภาพโฆษณาหรือโปสเตอร์					
3. นิทรรศการ					
4. การรับส่งข้อมูลข่าวสารผ่านช่องทางออนไลน์ (Facebook, YouTube, TikTok และช่องทาง ออนไลน์อื่นๆ)					
2. ความต้องการความรู้ในการส่งเสริม					
2.1 ด้านการบริหารจัดการ					
1. หลักการจัดการองค์กร การจัดการโครงสร้าง องค์กร					

ความต้องการการส่งเสริมการดำเนินงาน ของวิสาหกิจชุมชน	ระดับความต้องการ				
	น้อย ที่สุด (1)	น้อย (2)	ปาน กลาง (3)	มาก (4)	มาก ที่สุด (5)
2. ความรู้การวิเคราะห์สถานการณ์และวางแผนการดำเนินงาน					
3. การบริหารผลตอบแทน					
4. การบันทึกและการจัดเก็บข้อมูล					
2.2 ด้านการผลิตและการจัดการผลผลิต					
1. ความรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยในกระบวนการผลิต					
2. ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาบรรจุภัณฑ์					
3. ความรู้เกี่ยวกับการจัดการคุณภาพการผลิตสินค้า					
4. ความรู้เกี่ยวกับโลจิสติกส์					
5. ความรู้ในการขอรับรองมาตรฐานสินค้า					
2.3 ด้านการตลาด					
1. การทำตลาดออนไลน์					
2. การหาช่องทางการจำหน่ายสินค้าเพิ่มเติม					
3. แนวทางการเพิ่มมูลค่าสินค้า					
2.4 ด้านการเงินและบัญชี					
1. ความรู้เกี่ยวกับการระดมทุน					
2. ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำบัญชีและการเงิน					
3. ความรู้เกี่ยวกับการจัดหาเงินทุนและแหล่งเงินทุน					
4. ความรู้เกี่ยวกับภาษีของวิสาหกิจชุมชน					

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะของการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน

ตอนที่ 4.1 ปัญหาของการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน

คำชี้แจง : กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตามระดับความต้องการของท่านเกี่ยวกับปัญหาของวิสาหกิจชุมชน โดยระดับปัญหา มี 5 ระดับ ดังนี้

1 = น้อยที่สุด, 2 = น้อย, 3 = ปานกลาง, 4 = มาก, และ 5 = มากที่สุด

ปัญหาของการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน	ระดับของปัญหา				
	น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)
1.ด้านการบริหารจัดการ					
1. การกำหนดโครงสร้างคณะกรรมการ					
2. การกำหนดกฎระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม					
3. การสนับสนุนจากหน่วยงานภาคี					
4. การประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชน					
5. การจัดแผนการดำเนินงานและทิศทางในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน					
6. การประชุมสมาชิกร่วมกันในการกำหนดเป้าหมาย					
7. ด้านการพัฒนาความรู้ของคณะกรรมการ / สมาชิกอย่างต่อเนื่อง					
8. ด้านการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารให้แก่สมาชิก					
9. ด้านสวัสดิการ และการสร้างขวัญกำลังใจให้แก่สมาชิก					
2.ด้านการผลิตและการจัดการผลผลิต					
1. การพัฒนาความรู้ด้านการผลิตให้กับสมาชิก					
2. ต้นทุนการผลิตสินค้าหรือบริการสูง					
3. ด้านพัฒนากระบวนการผลิตสินค้า					
4. ด้านการควบคุมคุณภาพการผลิต					
5. ด้านการใช้เทคโนโลยีทันสมัยในการผลิต					

ปัญหาของการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน	ระดับของปัญหา				
	น้อย ที่สุด (1)	น้อย (2)	ปาน กลาง (3)	มาก (4)	มาก ที่สุด (5)
6. แรงงานในการผลิต					
7. การพัฒนาวิธีการผลิตสินค้าหรือบรรจุภัณฑ์					
8. การรับรองมาตรฐานสินค้าหรือบริการ					
3.ด้านการตลาด					
1. การวิเคราะห์ความต้องการของตลาดหรือลูกค้า					
2. ช่องทางจำหน่ายหรือบริการสินค้า					
3. การติดตามข้อมูลความต้องการของลูกค้า					
4. การกำหนดราคาสินค้า					
5. การประชาสัมพันธ์ทางสื่อต่าง ๆ					
6. การจำหน่ายสินค้าในรูปแบบออนไลน์					
7. การเพิ่มช่องทางตลาดหรือวิธีการจำหน่ายสินค้า					
4.ด้านการเงินและบัญชี					
1. การบริหารจัดการเงินภายในกลุ่ม เช่น การระดม หุ้นจากสมาชิก					
2. การจดบันทึกบัญชี รายรับ-รายจ่าย					
3. การจัดสรรรายได้และผลประโยชน์แก่สมาชิก					
4. การเข้าถึงแหล่งเงินทุนสนับสนุนและเงินกู้ยืมจาก แหล่งเงินทุนภายนอก					

ท่านมีปัญห่อื่นๆในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนของสมาชิก เพิ่มเติมอย่างไร (โปรดระบุ)

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 4.2 ข้อเสนอแนะของการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน

คำชี้แจง : กรุณาใส่เครื่องหมาย √ ลงในช่องตามระดับความของท่านเกี่ยวกับข้อเสนอแนะของ

วิสาหกิจชุมชน โดยระดับปัญหา มี 5 ระดับ ดังนี้

1 = น้อยที่สุด, 2 = น้อย, 3 = ปานกลาง, 4 = มาก, และ 5 = มากที่สุด

ข้อเสนอแนะของการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน	เห็นด้วยในระดับ				
	น้อย ที่สุด (1)	น้อย (2)	ปาน กลาง (3)	มาก (4)	มาก ที่สุด (5)
1.ด้านการบริหารจัดการ					
1. ควรส่งเสริมความรู้การจัดทำแผนพัฒนาศักยภาพวิสาหกิจชุมชน					
2. ควรมีการศึกษาดูงานวิสาหกิจชุมชนที่ประสบความสำเร็จ					
2.ด้านการผลิตและการจัดการผลผลิต					
1. ควรมีช่องทางเรียนรู้ในด้านการผลิตที่เข้าถึงง่าย และสามารถศึกษาค้นคว้าได้ด้วยตนเอง					
2. ควรมีเจ้าหน้าที่ที่มีทักษะด้านการผลิตและการจัดการผลผลิต					
3. เพิ่มช่องทางประชาสัมพันธ์ในเรื่องขอมาตรฐานสินค้าและบริการ					
4. ควรมีเจ้าหน้าที่ให้ความรู้ด้านเทคโนโลยีการผลิต					
3.ด้านการตลาด					
1. ควรมีการอบรมความรู้ด้านการตลาด					
2. ควรมีการจัดอบรมการจำหน่ายสินค้าในช่องทางออนไลน์ เช่น Line, Facebook และช่องทางอื่นๆ					
3. ควรมีหน่วยงานในการติดต่อประสานงานทางด้านการตลาด					
4.ด้านการเงินและบัญชี					
1. ควรมีการสนับสนุนด้านแหล่งเงินทุนจากทุกภาคส่วน					

ข้อเสนอแนะของการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน	เห็นด้วยในระดับ				
	น้อย ที่สุด (1)	น้อย (2)	ปาน กลาง (3)	มาก (4)	มาก ที่สุด (5)
2. ควรมีการให้ความรู้ในการจัดทำบัญชี					

ท่านมีข้อเสนอแนะอื่นๆในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนของสมาชิก เพิ่มเติมอย่างไร (โปรดระบุ)

.....

.....

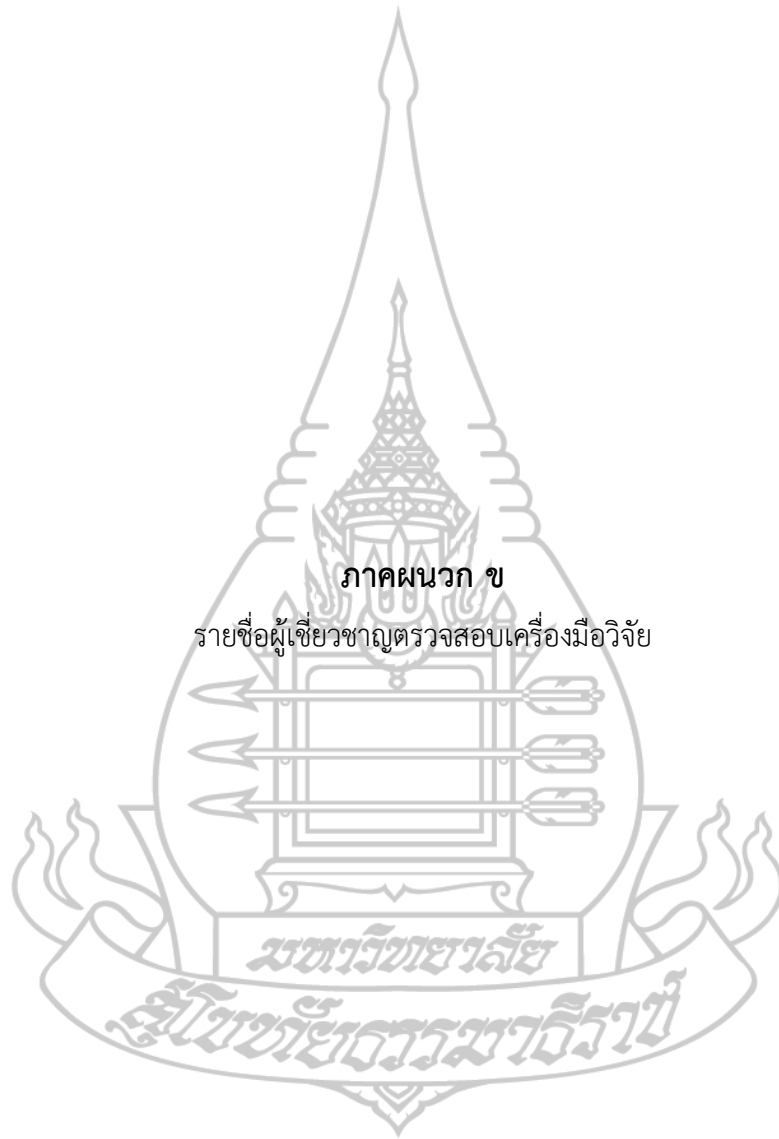
.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

1.	นางอรุณญา ทรงบัณฑิต	หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร
สำนักงานเกษตรจังหวัดปทุมธานี
จังหวัดปทุมธานี
2.	นางสาวพรภักดิ์ พึ่งเก็บ	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
สำนักงานเกษตรจังหวัดปทุมธานี
จังหวัดปทุมธานี
3.	นางไสลทิพย์ โชติพันธ์	เกษตรอำเภอสามโคก
สำนักงานเกษตรอำเภอสามโคก
จังหวัดปทุมธานี

ภาคผนวก ค

แบบประเมินความสอดคล้องระหว่างแบบสัมภาษณ์กับวัตถุประสงค์
และผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างแบบสัมภาษณ์กับวัตถุประสงค์

แบบประเมินความสอดคล้องระหว่างแบบสัมภาษณ์กับวัตถุประสงค์

เรื่อง การส่งเสริมการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนในอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี
 ผู้ศึกษา นางสาวจากรุพร เจริญแสงชัย
 อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. สินีนุช ครุฑเมือง แสนเสริม

วัตถุประสงค์การศึกษา

- 1.1 ศึกษาสภาพสังคมและเศรษฐกิจของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน อำเภอสามโคก
- 1.2 ศึกษาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน อำเภอสามโคก
- 1.3 ศึกษาความต้องการการส่งเสริมการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน อำเภอสามโคก
- 1.4 ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน อำเภอสามโคก

คำชี้แจง :

โปรดพิจารณาข้อความแต่ละข้อต่อไปนี้ ว่ามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยครอบคลุมขอบเขตตามที่ระบุไว้หรือไม่ แล้วกรณณาเขียนผลการพิจารณา โดยทำเครื่องหมาย ในช่องคะแนนการพิจารณาตามระดับความคิดเห็นของท่าน

+1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบสัมภาษณ์สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าแบบสัมภาษณ์สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

-1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบสัมภาษณ์ไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

หากผู้เชี่ยวชาญมีข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับข้อความ สามารถบันทึกในช่องข้อเสนอแนะ โดยแบบสัมภาษณ์นี้แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานสังคมและเศรษฐกิจของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

ตอนที่ 2 การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน

ตอนที่ 3 การส่งเสริมการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะของวิสาหกิจชุมชน

ข้อที่	ประเด็นข้อคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
		เห็นด้วย (+1)	ไม่แน่ใจ (0)	ไม่เห็นด้วย (-1)	
ตอนที่ 1 สภาพสังคม และเศรษฐกิจของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน					
1.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคลของเกษตรกร					
1	เพศ () ชาย () หญิง				
2	อายุ...ปี (หากเกิน 6 เดือน ให้นับเป็น 1 ปี)				
3	ระดับการศึกษา () 1 ต่ำกว่าประถมศึกษา () 2 ประถมศึกษา () 3 มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3) () 4 มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6)/ ปวช.) () 5 อนุปริญญา/ปวส. () 6 ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า () 7 สูงกว่าปริญญาตรี () 8 อื่นๆ.....				
4	ตำแหน่งในวิสาหกิจชุมชน () 1 ประธาน () 2 รองประธาน () 3 เลขานุการ () 4 เภรัญญิก () 5 ประชาสัมพันธ์ () 6 สมาชิก				
5	ระยะเวลาการเป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชนปี (มากกว่า 6 เดือน นับเป็น 1ปี)				

การตรวจสอบคุณภาพของแบบสัมภาษณ์

1.การตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity)

ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา แล้วนำผลการตรวจสอบมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามแต่ละข้อกับ วัตถุประสงค์ (Index of Item – Objective Congruence : IOC) แสดงดังตารางภาคผนวกที่ 1

ตารางภาคผนวกที่ 1 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากการประเมินแบบสอบถาม

ข้อที่	ประเด็นข้อคำถาม	คะแนนการประเมิน ของผู้เชี่ยวชาญ			$\sum R$	IOC	การ ประม วลผล
		1	2	3			
ตอนที่ 1 สภาพสังคม และเศรษฐกิจของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน							
1.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคลของเกษตรกร							
1	เพศ () ชาย () หญิง	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2	อายุ...ปี (หากเกิน 6 เดือน ให้นับเป็น 1 ปี)	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3	ระดับการศึกษา () 1 ต่ำกว่าประถมศึกษา () 2 ประถมศึกษา () 3 มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3) () 4 มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6)/ ปวช.) () 5 อนุปริญญา/ปวส. () 6 ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า () 7 สูงกว่าปริญญาตรี () 8 อื่นๆ.....	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4	ท่านประกอบอาชีพ () 1 การเกษตร () 2 รับเงินเดือนประจำ () 3 ประกอบธุรกิจการค้า	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้

ข้อที่	ประเด็นข้อคำถาม	คะแนนการประเมิน ของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	การ ประม วลผล
		1	2	3			
	() 4) รับจ้างทั่วไป () 5) อื่นๆ.....						
5	ตำแหน่งในวิสาหกิจชุมชน () 1 ประธาน () 2 รองประธาน () 3 เลขานุการ () 4 เภรัญญิก () 5 ประชาสัมพันธ์ () 6 สมาชิก	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
6	ระยะเวลาการเป็นสมาชิกวิสาหกิจ ชุมชน.....ปี (มากกว่า 6 เดือน นับเป็น 1ปี)	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.2 สภาพทางเศรษฐกิจของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน							
7	รายได้ครัวเรือนในภาคการเกษตรบาทต่อปี	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
8	รายได้ครัวเรือนนอกภาคการเกษตร บาทต่อปี	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
9	รายได้จากวิสาหกิจชุมชนบาทต่อปี	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
10	สภาวะหนี้สินของครัวเรือน บาทต่อปี	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
ตอนที่ 2 การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน							
1 ด้านการบริหารจัดการ							
11	ผู้นำและสมาชิกมีการกำหนดทิศทาง และเป้าหมายในการพัฒนาวิสาหกิจ ชุมชน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้

ข้อที่	ประเด็นข้อคำถาม	คะแนนการประเมิน ของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	การ ประม วผล
		1	2	3			
12	มีการกำหนดกฎระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
13	มีโครงสร้างและการแบ่งหน้าที่ของกรรมการและสมาชิกในการดำเนินกิจการที่ชัดเจน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
14	มีการจัดทำแผนงานตรงกับวัตถุประสงค์ เป้าหมาย วิธีการดำเนินงาน และระยะดำเนินงานไว้ชัดเจน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
15	มีการปรับแผนงานตามสถานการณ์ปัจจุบัน	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
16	มีการติดตามประเมินผลและทบทวนแผนงาน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
17	มีการจัดสรรรายได้และผลประโยชน์	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
18	มีการจัดสวัสดิการแก่สมาชิก	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
19	มีการทำกิจกรรมเพื่อสาธารณประโยชน์แก่ชุมชน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
20	การบันทึกและจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
21	การต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
22	การสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารแก่สมาชิก	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
23	การสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารแก่บุคคลภายนอก	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
24	จัดทำแผนงบประมาณรองรับเพื่อใช้ในการขอสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้

ข้อที่	ประเด็นข้อคำถาม	คะแนนการประเมิน ของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	การ ประม วผล
		1	2	3			
2 ด้านการผลิตและการจัดการผลผลิต							
25	มีขั้นตอนกระบวนการผลิตได้ มาตรฐาน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
26	มีการควบคุมและตรวจสอบคุณภาพ วัตถุดิบ กระบวนการผลิตและการ บริหารสินค้าที่มีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
27	ผลิตภัณฑ์ได้รับรองมาตรฐาน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
28	บุคลากรมีความรู้และความชำนาญใน การผลิต	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3 ด้านการตลาด							
29	การกำหนดกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
30	กำหนดแผนการตลาด	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
31	มีช่องทางหรือวิธีการจำหน่ายสินค้าที่ หลากหลาย	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
32	มีการเชื่อมโยงเครือข่ายเพื่อ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
33	ติดตามข้อมูลความต้องการของลูกค้า	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4 ด้านการเงินและบัญชี							
34	มีการระดมทุน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
35	มีการทำบัญชี	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
36	มีความสามารถในการเข้าถึงแหล่ง เงินทุน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
37	มีการสรุปผลการดำเนินงานและ เปิดเผยข้อมูลทางการเงินแก่สมาชิก	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
38	การแบ่งผลกำไรให้กับสมาชิก	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
ตอนที่ 3 ความต้องการการส่งเสริมการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน							
1. ความต้องการวิธีการส่งเสริม							

ข้อที่	ประเด็นข้อคำถาม	คะแนนการประเมิน ของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	การ ประม วผล
		1	2	3			
1.1 การส่งเสริมแบบรายบุคคล							
39	การเยี่ยมเยียน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
40	การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริม วิสาหกิจชุมชนด้วยตนเองทาง สำนักงานเกษตร	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
41	ติดต่อกับเจ้าหน้าที่ทางโทรศัพท์หรือ ช่องทางออนไลน์	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.2 การส่งเสริมแบบรายกลุ่ม							
42	การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
43	การฝึกอบรมและสาธิต	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
44	การศึกษาดูงาน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.3 การส่งเสริมแบบมวลชน							
45	สื่อสิ่งพิมพ์ เช่น แผ่นพับ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
46	ภาพโฆษณาหรือโปสเตอร์	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
47	นิทรรศการ	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
48	การรับส่งข้อมูลข่าวสารผ่านช่องทาง ออนไลน์ (Facebook, YouTube, TikTok และช่องทางออนไลน์อื่นๆ)	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2. ความต้องการความรู้ในการส่งเสริม							
2.1 ด้านการบริหารจัดการ							
49	หลักการจัดการองค์กร การจัดการ โครงสร้างองค์กร	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
50	ความรู้การวิเคราะห์สถานการณ์และ วางแผนการดำเนินงาน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
51	การบริหารผลตอบแทน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
52	การบันทึกและการจัดเก็บข้อมูล	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.2 ด้านการผลิตและการจัดการผลผลิต							

ข้อที่	ประเด็นข้อคำถาม	คะแนนการประเมิน ของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	การ ประม วผล
		1	2	3			
53	ความรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยในกระบวนการผลิต	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
54	ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาบรรจุภัณฑ์	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
55	ความรู้เกี่ยวกับการจัดการคุณภาพการผลิตสินค้า	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
56	ความรู้เกี่ยวกับโลจิสติกส์	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
57	ความรู้ในการขอรับรองมาตรฐานสินค้า	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.3 ด้านการตลาด							
58	การทำตลาดออนไลน์	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
59	การหาช่องทางการจำหน่ายสินค้าเพิ่มเติม	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
60	แนวทางการเพิ่มมูลค่าสินค้า	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.4 ด้านการเงินและบัญชี							
61	ความรู้เกี่ยวกับการระดมทุน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
62	ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำบัญชีและการเงิน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
63	ความรู้เกี่ยวกับการจัดหาเงินทุนและแหล่งเงินทุน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
64	ความรู้เกี่ยวกับภาษีของวิสาหกิจชุมชน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะของการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน							
4.1 ปัญหาของการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน							
1. ด้านการบริหารจัดการ							
65	การกำหนดโครงสร้างคณะกรรมการ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้

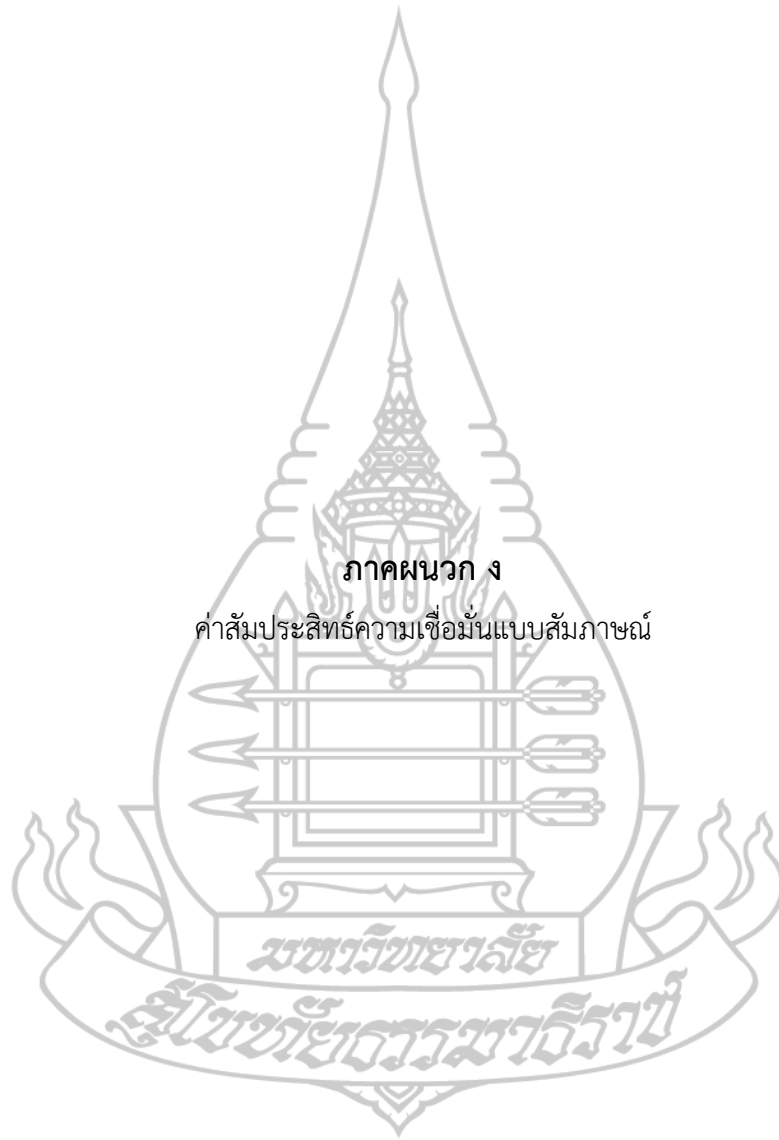
ข้อที่	ประเด็นข้อคำถาม	คะแนนการประเมิน ของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	การ ประม วผล
		1	2	3			
66	การกำหนดกฎระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
67	การสนับสนุนจากหน่วยงานภาคี	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
68	การประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
69	การจัดแผนการดำเนินงานและทิศทางในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
70	การประชุมสมาชิกร่วมกันในการกำหนดเป้าหมาย	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
71	ด้านการพัฒนาความรู้ของคณะกรรมการ / สมาชิกอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
72	ด้านการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารให้แก่สมาชิก	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
73	ด้านสวัสดิการ และการสร้างขวัญกำลังใจให้แก่สมาชิก	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2. ด้านการผลิตและการจัดการผลผลิต							
74	การพัฒนาความรู้ด้านการผลิตให้กับสมาชิก	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
75	ต้นทุนการผลิตสินค้าหรือบริการสูง	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
76	ด้านพัฒนากระบวนการผลิตสินค้า	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
77	ด้านการควบคุมคุณภาพการผลิต	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
78	ด้านการใช้เทคโนโลยีทันสมัยในการผลิต	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
79	แรงงานในการผลิต	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
80	การพัฒนาวิธีการผลิตสินค้าหรือบรรจุภัณฑ์	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
81	การรับรองมาตรฐานสินค้าหรือบริการ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3. ด้านการตลาด							

ข้อที่	ประเด็นข้อคำถาม	คะแนนการประเมิน ของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	การ ประม วผล
		1	2	3			
82	การวิเคราะห์ความต้องการของตลาด หรือลูกค้า	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
83	ช่องทางจำหน่ายหรือบริการสินค้า	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
84	การติดตามข้อมูลความต้องการของ ลูกค้า	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
85	การกำหนดราคาสินค้า	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
86	การประชาสัมพันธ์ทางสื่อต่าง ๆ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
87	การจำหน่ายสินค้าในรูปแบบออนไลน์	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
88	การเพิ่มช่องทางตลาดหรือวิธีการ จำหน่ายสินค้า	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4. ด้านการเงินและบัญชี							
89	การบริหารจัดการเงินภายในกลุ่ม เช่น การระดมทุนจากสมาชิก	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
90	การจดบันทึกบัญชี รายรับ-รายจ่าย	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
91	การจัดสรรรายได้และผลประโยชน์แก่ สมาชิก	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
92	การเข้าถึงแหล่งเงินทุนสนับสนุนและ เงินกู้ยืมจากแหล่งเงินทุนภายนอก	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
ตอนที่ 4.2 ข้อเสนอแนะของการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน							
1. ด้านการบริหารจัดการ							
93	ควรส่งเสริมความรู้การจัดทำ แผนพัฒนาศักยภาพวิสาหกิจชุมชน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
94	ควรมีการศึกษาดูงานวิสาหกิจชุมชนที่ ประสบความสำเร็จ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2. ด้านการผลิตและการจัดการผลผลิต							

ข้อที่	ประเด็นข้อคำถาม	คะแนนการประเมิน ของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	การ ประม วผล
		1	2	3			
95	ควรมีช่องทางเรียนรู้ในด้านการผลิตที่เข้าถึงง่ายและสามารถศึกษาค้นคว้าได้ด้วยตนเอง	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
96	ควรมีเจ้าหน้าที่ที่มีทักษะด้านการผลิตและการจัดการการผลิต	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
97	เพิ่มช่องทางประชาสัมพันธ์ในเรื่องการขอมาตรฐานสินค้าและบริการ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
98	ควรมีเจ้าหน้าที่ให้ความรู้ด้านเทคโนโลยีการผลิต	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
3. ด้านการตลาด							
99	ควรมีการอบรมความรู้ด้านการตลาด	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
100	ควรมีการจัดอบรมการจำหน่ายสินค้าในช่องทางออนไลน์ เช่น Line, Facebook และช่องทางอื่นๆ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
101	ควรมีหน่วยงานในการติดต่อประสานงานทางด้านการตลาด	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4. ด้านการเงินและบัญชี							
102	ควรมีการสนับสนุนด้านแหล่งเงินทุนจากทุกภาคส่วน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
103	ควรมีการให้ความรู้ในการจัดทำบัญชี	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
รวมคะแนนเฉลี่ยทุกข้อ						100.03	

$$\text{ค่า IOC} = \frac{100.3}{103} = 0.973$$

สรุปผลการหาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน แสดงว่า ข้อคำถามใช้ได้ เกณฑ์การตัดสินค่า IOC ถ้ามีค่า 0.50 ขึ้นไป แสดงว่า ข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงวัตถุประสงค์หรือตรงตามเนื้อหา นั่น แสดงว่า ข้อคำถามข้อนั้นใช้ได้

ภาคผนวก ง

คำสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นแบบสัมภาคณ

ตารางภาคผนวกที่ 2 ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของ ตอนที่ 2 การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน

หัวข้อ	Alpha if item deleted
1. ด้านการบริหารจัดการ	
1) ผู้นำและสมาชิกมีการกำหนดทิศทางและเป้าหมายในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน	.951
2) มีการกำหนดกฎระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม	.953
3) มีโครงสร้างและการแบ่งหน้าที่ของกรรมการและสมาชิกในการดำเนินกิจการที่ชัดเจน	.952
4) การจัดทำแผนงานตรงกับวัตถุประสงค์ เป้าหมาย วิธีการดำเนินงาน และระยะดำเนินงานไว้ชัดเจน	.951
5) มีการปรับแผนงานตามสถานการณ์ปัจจุบัน	.950
6) มีการติดตามประเมินผลและทบทวนแผนงาน	.951
7) มีการจัดสรรรายได้และผลประโยชน์	.951
8) มีการจัดสวัสดิการแก่สมาชิก	.951
9) มีการทำกิจกรรมเพื่อสาธารณประโยชน์แก่ชุมชน	.950
10) มีการบันทึกและจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ	.951
11) การต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น	.951
12) การสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารแก่สมาชิก	.951
13) การสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารแก่บุคคลภายนอก	.951
14) จัดทำแผนงบประมาณรองรับเพื่อใช้ในการขอสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก	.951
2. ด้านการผลิตและการจัดการผลผลิต	
1) มีขั้นตอนกระบวนการผลิตได้มาตรฐาน	.951
2) มีการควบคุมและตรวจสอบคุณภาพ วัตถุดิบ กระบวนการผลิตและการบริหารสินค้าที่มีประสิทธิภาพ	.951
3) ผลิตภัณฑ์ได้รับรองมาตรฐาน	.954
4) บุคลากรที่มีความรู้และความชำนาญในการผลิต	.952

ตารางภาคผนวกที่ 2 (ต่อ)

หัวข้อ	Alpha if item deleted
3. ด้านการตลาด	
1) การกำหนดกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย	.951
2) กำหนดแผนการตลาด	.951
3) มีช่องทางหรือวิธีการจำหน่ายสินค้าที่หลากหลาย	.951
4) มีการเชื่อมโยงเครือข่ายเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน	.950
5) ติดตามข้อมูลความต้องการของลูกค้า	.950
4. ด้านการเงิน	
1) มีการระดมหุ้น	.951
2) มีการทำบัญชี	.951
3) มีความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน	.950
4) มีการสรุปผลการดำเนินงานและเปิดเผยข้อมูลทางการเงินแก่สมาชิก	.950
5) การแบ่งผลกำไรให้กับสมาชิก	.950
Cronbach's Alpha	.953

ตารางภาคผนวกที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของ ตอนที่ 3 ความต้องการการส่งเสริมการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน

หัวข้อ	Alpha if item deleted
1. ความต้องการวิธีการส่งเสริม	
1.1 การส่งเสริมแบบรายบุคคล	
1) การเยี่ยมเยียน	.953
2) การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนด้วยตนเองทางสำนักงานเกษตร	.954
3) ติดต่อกับเจ้าหน้าที่ทางโทรศัพท์หรือช่องทางออนไลน์	.953
1.2 การส่งเสริมแบบรายกลุ่ม	
1) การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้	.952
2) การฝึกอบรมและสาธิต	.952
3) การศึกษาดูงาน	.952
1.3 การส่งเสริมแบบมวลชน	
1) สื่อสิ่งพิมพ์ เช่น แผ่นพับ	.952
2) ภาพโฆษณาหรือโปสเตอร์	.953
3) นิทรรศการ	.954
4) การรับส่งข้อมูลข่าวสารผ่านช่องทางออนไลน์ (Facebook, YouTube, TikTok และช่องทางออนไลน์อื่นๆ)	.952
2. ความต้องการความรู้ในการส่งเสริม	
2.1 ด้านการบริหารจัดการ	
1) หลักการจัดการองค์กร การจัดการโครงสร้างองค์กร	.952
2) ความรู้การวิเคราะห์สถานการณ์และวางแผนการดำเนินงาน	.952
3) การบริหารผลตอบแทน	.953
4) การบันทึกและการจัดเก็บข้อมูล	.953

ตารางภาคผนวกที่ 3 (ต่อ)

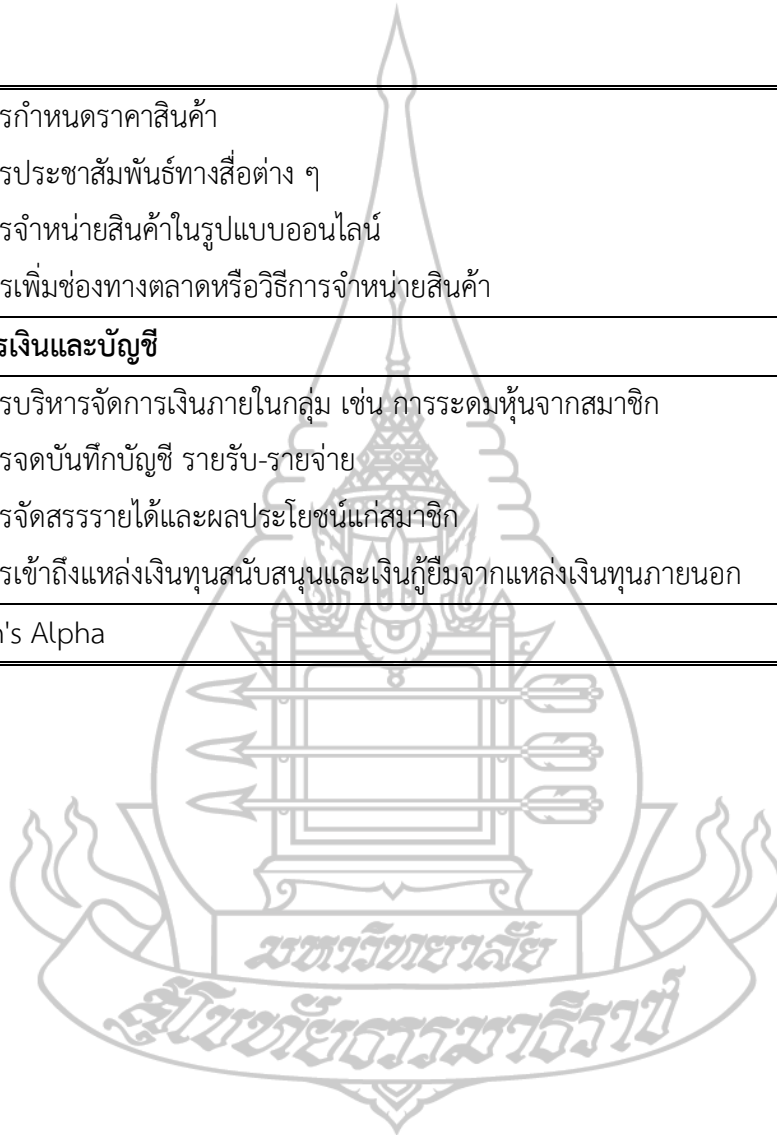
หัวข้อ	Alpha if item deleted
2.2 ด้านการผลิตและการจัดการผลผลิต	
1) ความรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยในกระบวนการผลิต	.951
2) ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาบรรจุภัณฑ์	.953
3) ความรู้เกี่ยวกับการจัดการคุณภาพการผลิตสินค้า	.953
4) ความรู้เกี่ยวกับโลจิสติกส์	.953
5) ความรู้ในการขอรับรองมาตรฐานสินค้า	.952
2.3 ด้านการตลาด	
1) การทำตลาดออนไลน์	.952
2) การหาช่องทางการจำหน่ายสินค้าเพิ่มเติม	.952
3) แนวทางการเพิ่มมูลค่าสินค้า	.952
2.4 ด้านการเงินและบัญชี	
1) ความรู้เกี่ยวกับการระดมทุน	.953
2) ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำบัญชีและการเงิน	.953
3) ความรู้เกี่ยวกับการจัดหาเงินทุนและแหล่งเงินทุน	.954
5) ความรู้เกี่ยวกับภาษีของวิสาหกิจชุมชน	.953
Cronbach's Alpha	.954

ตารางภาคผนวกที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะของการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ตอนที่ 4.1
ปัญหาของการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน

หัวข้อ	Alpha if item deleted
1.ด้านการบริหารจัดการ	
1) การกำหนดโครงสร้างคณะกรรมการ	.957
2) การกำหนดกฎระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม	.958
3) การสนับสนุนจากหน่วยงานภาคี	.956
4) การประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชน	.956
5) การจัดแผนการดำเนินงานและทิศทางในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน	.956
6) การประชุมสมาชิกร่วมกันในการกำหนดเป้าหมาย	.956
7) ด้านการพัฒนาความรู้ของคณะกรรมการ / สมาชิกอย่างต่อเนื่อง	.956
8) ด้านการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารให้แก่สมาชิก	.956
9) ด้านสวัสดิการ และการสร้างขวัญกำลังใจให้แก่สมาชิก	.956
2.ด้านการผลิตและการจัดการผลผลิต	
1) การพัฒนาความรู้ด้านการผลิตให้กับสมาชิก	.955
2) ต้นทุนการผลิตสินค้าหรือบริการสูง	.957
3) ด้านพัฒนากระบวนการผลิตสินค้า	.955
4) ด้านการควบคุมคุณภาพการผลิต	.955
5) ด้านการใช้เทคโนโลยีทันสมัยในการผลิต	.956
6) แรงงานในการผลิต	.957
7) การพัฒนาวิธีการผลิตสินค้าหรือบรรจุภัณฑ์	.956
8) การรับรองมาตรฐานสินค้าหรือบริการ	.960
3.ด้านการตลาด	
1) การวิเคราะห์ความต้องการของตลาดหรือลูกค้า	.956
2) ช่องทางจำหน่ายหรือบริการสินค้า	.956
3) การติดตามข้อมูลความต้องการของลูกค้า	.956

ตารางภาคผนวกที่ 4 (ต่อ)

หัวข้อ	Alpha if item deleted
4) การกำหนดราคาสินค้า	.956
5) การประชาสัมพันธ์ทางสื่อต่าง ๆ	.956
6) การจำหน่ายสินค้าในรูปแบบออนไลน์	.957
7) การเพิ่มช่องทางตลาดหรือวิธีการจำหน่ายสินค้า	.955
4. ด้านการเงินและบัญชี	
1) การบริหารจัดการเงินภายในกลุ่ม เช่น การระดมทุนจากสมาชิก	.962
2) การจัดบันทึกบัญชี รายรับ-รายจ่าย	.962
3) การจัดสรรรายได้และผลประโยชน์แก่สมาชิก	.962
4) การเข้าถึงแหล่งเงินทุนสนับสนุนและเงินกู้ยืมจากแหล่งเงินทุนภายนอก	.956
Cronbach's Alpha	.958

ตารางภาคผนวกที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะของการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ตอนที่ 4.1
ข้อเสนอแนะของการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน

หัวข้อ	Alpha if item deleted
1.ด้านการบริหารจัดการ	
1) ควรส่งเสริมความรู้การจัดทำแผนพัฒนาศักยภาพวิสาหกิจชุมชน	.943
2) ควรมีการศึกษาดูงานวิสาหกิจชุมชนที่ประสบความสำเร็จ	.947
2.ด้านการผลิตและการจัดการผลผลิต	
1) ควรมีช่องทางเรียนรู้ในด้านการผลิตที่เข้าถึงง่ายและสามารถศึกษาค้นคว้าได้ด้วยตนเอง	.944
2) ควรมีเจ้าหน้าที่ที่มีทักษะด้านการผลิตและการจัดการผลผลิต	.944
3) เพิ่มช่องทางประชาสัมพันธ์ในเรื่องขอมาตรฐานสินค้าและบริการ	.942
4) ควรมีเจ้าหน้าที่ให้ความรู้ด้านเทคโนโลยีการผลิต	.942
3.ด้านการตลาด	
1) ควรมีการอบรมความรู้ด้านการตลาด	.940
2) ควรมีการจัดอบรมการจำหน่ายสินค้าในช่องทางออนไลน์ เช่น Line, Facebook และช่องทางอื่นๆ	.943
3) ควรมีหน่วยงานในการติดต่อประสานงานทางด้านการตลาด	.940
4.ด้านการเงินและบัญชี	
1) ควรมีการสนับสนุนด้านแหล่งเงินทุนจากทุกภาคส่วน	.944
2) ควรมีการให้ความรู้ในการจัดทำบัญชี	.946
Cronbach's Alpha	.948

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวจารุพร เจริญแสงชัย
วัน เดือน ปี เกิด	15 พฤษภาคม 2536
สถานที่เกิด	อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี
ประวัติการศึกษา	วิทยาศาสตรบัณฑิต (การจัดการศัตรูพืชและสัตว์) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
สถานที่ทำงาน	สำนักงานเกษตรอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี
ตำแหน่ง	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

